

bukla

Brezplačna revija
o dobrih knjigah.

leto 9/št. 89-90

maj-junij 2013

www.bukla.si

Ker zgodbe navdihujejo ...

Portret: Vinko Möderndorfer; Sejem akademske knjige Liber.ac; Knjiga meseca dr. Mance Košir; dr. Nada Grošelj: knjiga in moje življenje

bukla plus

Na naslovnici so dolgoletne založniške šefice, urednice in prevajalke:
Vera Čertalič, Zoja Skušek in dr. Neda Pagon

Naslednja številka Bukle izide julija 2013.

UPANJE OTROK RIM SARAJEVO LJUBEZEN VOJNA

KJER LJUBEZEN UMRE IN SE RODI ...

Pretresljiva zgodba o ljubezni, bolečini in upanju nas popelje v Sarajevo, kamor se Gemma poda iz Rima, da bi sina Pietra poučila o deželi njegovega rojstva. Čaka jo osupljivo razkritje, ob katerem bo spoznala vso razsežnost svoje izgube, srhljivo grozo vojne in odrešilno moč ljubezni.

Po romanu je bila posneta tudi filmska uspešnica s Penélope Cruz v glavni vlogi.

Pisateljica je za roman **Novorojen** prejela nagrado **Campello**.

IZDAJATELJ

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 520 18 39, Faks: (01) 520 18 40
bukla-urednistvo@umco.si
ISSN: 1854-3359

UREDNIŠTVO in PISCI

Odgovorni urednik: Samo Rugelj
Kreativna urednica: Renate Rugelj
Jezikovni pregled: Tine Logar**Pisci:** Ana Geršak, Ajda Janovsky,
Iztok Ilich, Maša Ogrizek, Tina Š. Petrovič,
Denis Poniž, Renate Rugelj, Samo Rugelj,
Vesna Sivec Poljanšek, Kristina Sluga,
Žiga Valetič**Gostujoči pisci:** Sašo Dolenc, Nada Grošelj,
Manca Košir, Nataša Müller, Mitja Rotovnik,
Vojko Zadravec

OBLIKA in PRIPRAVA

Oblikovanje in prelom: Aleš Cimprič
Grafična priprava za tisk in tisk:
Schwarz Print d. o. o., Ljubljana
Fotografija na naslovnici: Borut Krajnc

OGLASNO TRŽENJE

Renate Rugelj
Telefon: (01) 520 18 31, GSM: 041/670 666Brez pisnega dovoljenja izdajatelja je vsaka
javna priobčitev, predelava ali uporaba
vsebine prepovedana. Vse pravice pridržane!
Pisci in kolumnisti izražajo svoja mnenja in ne
nujno mnenja uredništva.

LEGENDA KRATIC

m. v. – mehka vezava
t. v. – trda vezava
pt. v. – poltrda vezava

bukla

Brezplačna revija o dobrih knjigah.

www.bukla.si

bukla plus

www
knjige na trgu .si

PRED PREMIERAMI

www.premiera.si

Prevesti ali propasti!

Pred približno četrto stoletja je oče kupil svoj prvi osebni računalnik, ki pa ni bil kaka zgodnja IBM-ova škatla, ampak za današnje pojme precej eksotičen japonski Atari. Ko smo si ogledovali to čudo, smo kmalu sklenili, da je treba čim prej dobiti kake programe zanj, saj bomo le tako lahko ugotovili, kako sploh deluje. Nekaj let poprej sem sam prišel do enega od prvih Spectrumov, ki mi je požrl nekajletne prihranke, z njim pa se je dalo večinoma predvsem igrati z igrkami, posnetimi s kakega radia in potem prek kasetofonske enote presneti v računalnik. Atari je bil že druga zgodba, videti je bil kot resno orodje, ki pa je za svoje delovanje seveda potrebovalo primerno vsebino. Tako smo poskušali na raznih koncih priti do programov. Prav dobro se še spomnim, kako takrat angleščina še ni bila edini uradni računalniški jezik, saj so, denimo, tudi Nemci razvijali svoje uporabniške programe, na primer predhodnike današnjega Excela. Manj kot deset let pozneje se je zgodba že povsem spremenila in obrnila, v svetu in pri nas je potegnil Microsoft s svojimi Windowsi, ki so pozneje dobili tudi svoje slovenske izvedenke, drugih tujih jezikov, razen angleščine pa v računalništvu za običajnega uporabnika tako rekoč ni bilo več. Prevzem vodilne vloge v računalništvu je bil pomemben korak za današnji jezikovni imperializem angleščine.

Podobno je bilo v knjigarnah: pri obisku kake večje slovenske knjigarne četrto stoletja nazaj nisi dobil vtisa, da angleščina kaj posebej prevladuje. Takrat smo bili še v Jugoslaviji in pretok hrvaških in srbskih knjig se je dobro poznal tudi v knjižni ponudbi, poleg angleških pa so bile spodobno zastopane tudi nemške, italijanske in francoske. Današnja podoba je precej drugačna: knjige v jezikih naših bivših sovržavljavov so skoraj povsem izginile iz slovenskih knjigarn, kar ni nič čudnega, saj te jezike obvladajo samo še starejše generacije, med katere počasi sodim tudi sam. Nič čudnega ni, če se mladi Slovenci s Hrvati pogovarjajo v angleščini, kar se mi še vedno zdi smešno, celo bizarno, sploh če naročajo čevapčice v kakšni dalmatinski restavraciji. Tudi drugi veliki evropski jeziki imajo na slovenskih knjigarniških policah vse manj prostora, čim pa gre za nekaj manjšo knjigarno, je poleg slovenščine angleščina skoraj gotovo edini drugi jezik, v katerem lahko kupite knjigo.

Angleški jezikovni prevladi smo v tretjem tisočletju pričali v vsakem informacijskem in popkulturnem koraku. Njena nadaljnja evolucija se najbolj pozna pri filmu, sploh s pohodom digitalizacije njegovih vsebin in možnosti njegove spletne distribucije. Proti piratiziranju se je Hollywood sprva boril s hkratno premiero filmov po vsem svetu, potem je pred nekaj leti ponovno iznašel 3D-projekcijo, ki je ni bilo tako lahko in hitro ustrezno spraviti na splet, zdaj se odziva tako, da glede na piratsko zakonodajo najbolj neurejenih, še zmeraj pa velikih trgov (kakršen je recimo Rusija) svoje filme ponudi nekaj dni ali pa celo teden in več pred ameriško premiero. Večino kinoprihodkov filmi po navadi dosežejo v dveh tednih od začetka predvajanja, tako da s tem manevrom rešijo njihov dobiček del.

Potrebnost hkratnega ponujanja knjižnega naslova ob izidu izvirnega angleškega pronica tudi v založništvu, temu pa smo najbolj očitno pričali ob velikih, *bestsellerskih* (ups, angleščina spolzi tudi v take, uvodniške zapise, zato ni čudno, da so očitno anglicizmi zdaj tudi integralni del *Slovarja novejšega besedja slovenskega jezika*) knjižnih naslovov, kot je, denimo, *Inferno* Dana Browna, ki je te dni izšel v angleščini, hkrati pa še v več kot desetih jezikih. Lokalni založniki si namreč vse težje privoščijo, da se prevajanja lotijo šele po uradnem izidu knjige, saj so tisti, ki te najbolj izpostavljene knjige želijo prebrati takoj, od njih le klik ali dva stran.

A Harry Potter, Dan Brown, *Petdeset odtenkov sive* in kar je še takih knjig, pri katerih se pogovarja o milijonih, ne pa o tisočih ali deset tisočih prodanih izvodov v dneh ali tednih po izidu, so samo vrh te angleške ledenegore. Podobne trende gre opaziti tudi pri knjigah, ki imajo manjše, a vseeno izrazito zainteresirano občinstvo. V trenutku, ko katera koli zanimiva angleška knjiga izide in ima kak drug založnik idejo, da bi jo izdal tudi na svojem jezikovnem trgu, se zanj sproži nevidna štoparica, ki mu v neugotovljivem obsegu počasi začne odžirati kupce. Nekaj nakupov prek iStora tam, nekaj naročil prek Amazona nekje drugje, nekaj nakupov trde angleške izdaje v kaki veliki slovenski ali pa tuji zidani knjigarni,

nekaj več nakupov broširane različice v spletnih in zidanih knjigarnah doma in po svetu in na koncu, ko knjiga, sploh če gre za neko zahtevnejšo delo, ki potrebuje tudi resen prevajalski in uredniški pristop, končno izide v slovenščini, založnik ugotovi, da so njegovi ciljni bralci, torej potencialni kupci knjige, v dobršni meri kar nekako izpuhteli. Če je včasih v akademskih krogih veljalo pravilo »publish or perish« (objavi ali pogini), se podoben pritisk na hitrost in učinkovitost prevajanja in izdajanja knjig zdaj kaže v založništvu.

Raziskovanje zgodovine pokaže tudi to, da so vse velike tvorbe, bodisi civilizacijske ali pa poslovne, na neki točki dosegle svoj vrhunec, ki sta mu sledila tako ali drugačno upadanje ali pa celo zaton. Tudi v založništvu je tako; slej ko prej se bodo založniki po vsem svetu začeli spraševati, zakaj je bi toliko pozornosti posvečali prevajanju iz angleškega jezika, ko jim anglosaški založniki in spletni prodajalci knjig hkrati že dan po izvirnem izidu knjige začnejo odnašati potencialne prodane izdave in s tem založniški kruh, od katerega bi lahko živeli, spreminjajo v skorje, od katerih je mogoče le životariti. Vsaka pretirana prevlada se sčasoma spodkoplje v svoji prenapetosti.

Nekatere naše založbe so to že spoznale in zato smo v letošnji pomladi lahko veseli izidov švedskih, italijanskih, norveških in brazilskih romanov, ki pestrijo našo knjižno krajino in bodo založnikom morda omogočili lažje sestavljanje začetka s koncem. V tem smislu bi se komentar na naslov tokratnega uvodnika lahko glasil tudi: »Ja, ali pa bolj spodbuja domače avtorje in nehati predvsem prevajati iz angleščine.«

Foto: Borut Krajnc

... hkratno ponujanje
knjižnega naslova ob
izidu izvirnega angleškega
pronica tudi v založništvo ...

Beletrina*

Čas za počitnice? Imamo zgodbe za vse destinacije!

Ponudba velja od 1. junija do 1. septembra:

€19,90

Toplice?

Milan Kleč: Ura resnice

Slovenska kulturniška scena skozi sito satire – kaj pa če je vse res? Nakrohotali se boste do solz.

€19,90

Južna Amerika?

Roberto Bolano: Telefonski klici

Od naivnega Američana do porno dive: štirinajst zgodb štirinajstih kontroverznih likov.

€19,90

Evropske prestolnice?

Margriet de Moor: Slikar in dekle

Poznate Rembrandtovo sliko dekleta na vislicah? Skozi njeno zgodbo od zaslišanja do usmrtnice se izriše zlata doba Nizozemske.

Tuje leposlovje

Novorojen

Margaret Mazzantini

prevod: Anita Jadrič

Mladinska knjiga, zbirka Roman, 2013, t. v., 669 str., 34,96 €

Večplastna ljubezenska zgodba vas bo z nepričakovanimi dramaturškimi zasuki tako intenzivno zagrabila, da boste med branjem zadrževali sapo. Nepričakovana spominska razstava fotografij v Sarajevu se izkaže za primerno priložnost, da bi Italijanka Gemma svojemu šestnajstletnemu sinu Pietru lahko razkazala kraje, kjer je s pokojnim možem Diegom prebivala v času sinovega rojstva. Najstnik svojega očeta ni nikoli srečal in zato ni bil preveč naklonjen potovanju na ozemlja bivše Jugoslavije, Gemma pa je srečanje s prijatelji iz grozljivih časov razpada jugoslovanske države in brutalne balkanske vojne povleklo v obujanje boleče preteklosti, ko je z vsem srcem ljubila mladega fotografa Diega in mu sledila na njegovih poteh. Vse skupaj se je začelo sredi osemdesetih let, v času sarajevskih olimpijskih iger, ko sta se Gemma in Diego družila s sarajevskimi boemskimi dušami, še

... tudi trpke zgodbe se lahko obrnejo proti soncu ...

posebej pa z mladim poetom Gojkom, ki je bil nesrečno zaljubljen v Gemmo. V želji, da bi si ustvarila topel dom in ga napolnila z ljubeznijo sta se Gemma in Diego potem vrnila v Italijo, a je življenje zanj izbralo drugačno pot, saj sta se morala soočiti z Gemminimi težavami pri donositvi otroka. Da bi zakrpal raztrganine v svojem srcu, sta se čez nekaj let znova znašla v bosanskem glavnem mestu, tokrat sredi vojne vihre, ki je postavila povsem drugačna pravila življenja ... Večkrat nagrajena priznana italijanska pisateljica je zgodbo zasnovala v času, ko so v svet (in v Rim, kjer živi z družino) prihajale grozljive novice o nasilju v Sarajevu, in ker je sama takrat pričakovala otroka, je veliko razmišljala o nosečih ženskah iz tistih krajev. Pozneje je zgodbo nadgradila z obiski Bosne in Hercegovine in z zgodovinskim raziskovanjem vojnim dogodkov, pogovarjala se je s preživeli pričami in nastala je živa zgodba, ki zadene v srce in je tako prepričljiva, da bi lahko bila tudi resnična. Podobno kot po njeni prejšnji zgodbi *Ne premikaj se* je tudi po romanu *Novorojen* njen mož Sergio Castelletto posnel film s Penelopo Cruz v vlogi na videz krhke, v resnici pa močne ženske, ki se z novorojenčkom prebije iz pogorišča vojne v svobodno Italijo, tam pa zaživi novo življenje. Intimna, globoka pripoved, ki vzbuja upanje, da se tudi trpke zgodbe lahko obrnejo proti soncu. > RENATE RUGELJ

V Sibirijo

Per Petterson; prevod: Marija Zlatnar Moe

Litera, zbirka Babilon, 2013, t. v., 190 str., 24,20 €, JAK

Norvežana Pera Pettersona (1952) v slovenščini že poznamo po njegovem najbolj znanem delu *Konje krast* (2003), s katerim se je prebil po vsem svetu pa tudi v naše maturitetno branje. Nedavno se je Petterson mudil tudi pri nas, ob tej priložnosti pa je izšel pričujoči roman iz leta 1996, ki v sebi nosi podobne motive. Glavna junakinja je vase zaprta močna ženska, ki pred nami razkriva zgodbo svojega življenja od otroštva naprej, ki ga je ob odtujenih starših preživela naslonjena na svojega brata. Po njegovi izgubi pa se njeno življenje pri triindvajsetih letih kar nekako ustavi in njena odraslost postane nekakšen neskončen manko. Občutljivo prvoosebno izpisano bivanje čvrste ženske, ki ne sprejema kompromisov, in se, kljub temu da jo vedno zebe, po odrešitev odpravi v deželo mraza – Sibirijo. > SAMO RUGELJ

Escal-Vigor

Georges Eekhoud; prevod: Špela Bibič

Škuc, 2012, m. v., 228 str., 18 €

Prevodi belgijskih avtorjev so pri nas še vedno redki, zato je delo Georgesa Eekhouda zanimivo za vsakega knjižnega sladokusca. Avtor flamskega porekla je ustvarjal na začetku dvajsetega stoletja, *Escal-Vigor* pa je bilo njegovo prvo delo, ki se je ukvarjalo s homoseksualnostjo. Mladi grof Henry de Kehlmark pride živeti na posestvo svojih prednikov, vendar je njegova krhkost v pravi nasprotju z robustnimi, amazonskimi otočankami, ki vedno dosežejo svoje. Tokrat pa ne pridejo na svoj račun, saj je vsa grofova pozornost namenjena mlademu kmečkemu fantu, kar vodi do tragičnega razpleta. > TINA Š. PETROVIČ

Berite jih tudi kot e-knjige:
www.biblos.si

Družinski besednjak

Natalia Ginzburg

prevod: Vasja Bratina

V.B.Z., zbirka Tridvaena, 2013, m. v., 207 str., 22,90 €, JAK

Vsaka družina ima svoje notranje življenje, svojo specifično komunikacijo in svoje unikatno odzivanje na konkretne življenjske situacije, le redko pa dobimo inventiven, hkrati pa literarno izbrušen vpogled vanje. Natalia Ginzburg, rojena Levi (1916–1991), nam v večkrat ponatisnjeni italijanski klasiki iz leta 1963 ponudi prav to, karakteristične, šegave, hkrati pa v kompleksno družbeno okolje v čas med letoma 1930 in 1950 vpletene literarizirane spomine protifašistične judovske torinske družine, ki bi se v vsej svoji živosti še zdaj lahko dogajali tudi v sosednji ulici. Pri tem pa gonilo njene zgodbe predstavlja njen oče Giuseppe Levi (1872–1965), karizmatični lik in svetovno priznani italijanski znanstvenik na področju medicine, ki je tri svoje študente spravil do Nobelove nagrade. Levi je povsem samosvoj, strog, v izobraževanje in vsestransko napredovanje zazrt človek, kar ves čas kaže tudi s svojim načinom življenja v prostem času in med počitnicami, to pa njegovim otrokom povzroča mnogo anekdotičnih pripetljajev, na katere se odzivajo vsak po svoje z različnimi načini izmikanja in prilagajanja. Knjiga, ki bi jo lahko napisal marsikdo, hkrati pa knjiga, ki je dana le redkim, ki pišejo, ob tem pa zajemajo iz svojega življenja. > SAMO RUGELJ

Ob tebi

Jojo Moyes

prevod: Radojka Manfreda Modic

Mladinska knjiga, zbirka Oddih,
2013, t. v., 568 str., 34,96 €

Če ste si lani v kinu ogledali francoski film *Prijatelja*, zgodbo o nenavadnem prijateljstvu med invalidnim belopoltnim bogatašem in njegovim temperamentnim temnopoltnim negovalcem z družbenega dna, potem boste pri branju emocionalnega to bogana *Ob tebi* hitro našli vzporednice in morda celo pomisli-

li, da se je nekdo zgledoval po drugem. Seveda pa se podobnosti s filmom v nadaljevanju romana, kjer osrčje tvori zgodba med mladim, športnim bogatašem, ki ga usodna nesreča za vedno prikuje na invalidski stolček, kjer mu začne družbo delati samosvoje dekle iz nižjega angleškega družbenega razreda, hitro končajo. Jojo Moyes (1969), angleška avtorica romantičnih romanov, namreč prevzame zgodbo trdno v svoje roke in začne pred nami spletni labirint nenavadnega približevanja med zlovoljnim Willom Taylorjem, ki je s svojo nemobilnostjo izgubil tudi voljo do življenja in se je odločil, da mu najpozneje v šestih mesecih (kot je obljubil svojim staršem, da bo še počakal, če si morebiti premisli) naredi konec, in njegovo negovalko Lou Clark, ki jo Will sicer spravlja ob pamet s svojo nejevoljo, a si sčasoma zada za življenjsko poslanstvo, da bo za vedno preobrazila njegovo fatalistično razpoloženje. Roman, ki vas počasi, a zanesljivo stisne za grlo in vam ne da miru niti po tem, ko ga preberete do konca. > SAMO RUGELJ

... pred nami se začne
spletati labirint nenavadnega
približevanja ...

Črna ovojnica

Norman Manea

prevod: Gašper Malej

Didakta, 2012, t. v., 320 str., 29,99 €

Pot knjig, nastalih pod totalitarnimi režimi, je pogosto še bolj nenavadna kot zgodba, ki jo pripovedujejo. Predstavljeni roman Normana Manea, priznanega romunskega pisatelja in dobitnika več mednarodnih priznanj, je bil večkrat cenzuriran, poslan v tujino in na novo napisan; zato ni čudno, da so zanj značilne intertekstualnost, simbolika in metaforika, v katere je avtor zavil svojo kritiko. Njegova pripovedna nit je zapletena, skače med različnimi dogodki in časovnimi okviri, med resničnim in namišljenim. Zgoščena je predvsem okoli polpretekle zgodovine, junaki »preučujejo preteklost, da bi pozabili na sedanost«, pri tem pa se razkrivajo njihove zgodbe. Življenje v totalitarnem režimu v večino oseb naseli strah in nesproščenost: gre za biti del sistema in preživeti ali upreti se in umreti. Vse drugo je iluzija. > TINA Š. PETROVIČ

Beletrina*

Čas za počitnice? Imamo
zgodbe za vse destinacije!

Ponudba velja od 1. junija do
1. septembra:

€19,90

Jadranska riviera?

Miha Mazzini: **Paloma negra**

Suspenz povojnih čistk in intrig
JNA ob zvokih mehiških šlagerjev.

€19,90

Roadtrip po Balkanu ali Turčiji?

Andrzej Stasiuk: **Taksim**

Slovenski roman ceste o malih
prekupčevalcih v velikem svetu.

€5,00

Nudistične plaže in osamljeni gozdički?

Drago Glamuzina: **Trije**

Mož, žena in obsedena ljubica.
Portret erotičnega trikotnika
med intimno afero in javnim
škandalom.

Berite jih tudi kot e-knjige:
www.biblos.si

NAŠLI SMO GA!

NAJZABAVNEJŠI
ROMAN LETOŠNJE
POMLADI!

»Dinamitna
komedija!«
Le Figaro, Francija

Iskani A. K. je Allan Karlsson, mojster za eksplozive. Starček, ki na svoj stoti rojstni dan pobegne iz doma za ostarele in se odpravi na napeto potovanje, posejano s kriminalci, kovčkom denarja in spomini na najpomembnejša zgodovinska prizorišča dvajsetega stoletja.

Več na www.mladinska.com/stoletnik

Tuje leposlovje

Naiven. Super.

Erlend Loe

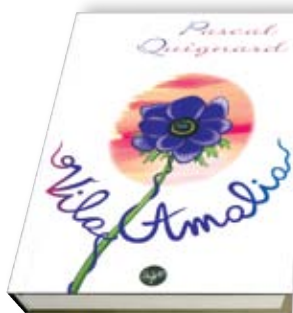
prevod: Marija Zlatnar Moe

Modrijan, 2013, m. v., 205 str., 14,90 €

Pred dvema letoma smo v slovenščino dobili roman *Tihi dnevi v Mixing Partu*, prvi prevod norveškega pisatelja Erlenda Loeja (1969), rahlo bizarno, hkrati pa smešno pripoved o norveški družini, ki se odpravi na počitnice v Garmisch-Partenkirchen (Mixing Part je dejansko Googlov prevod tega kraja), ob kateri se od srca nasmejemo. Loe pa je bil s svojim pisanjem med-

... razposajano, mestoma bizarno, a hkrati z jedkim humorjem začinjeno delo ...

narodno znan že poprej, pri čemer ga je na to pot popeljal njegov roman *Naiven. Super.* iz leta 1996, razposajeno, tu in tam bizarno, a hkrati z jedkim humorjem začinjeno delo. To ima za svoj motor prvoosebno pripoved mladega, nekako v leri zataknjenega 25-letnega junaka, ki počne, kar mu pač po naključju navržeta čas in prostor, se sem ter tja spre z bratom, dokler se po bratovem odhodu na potovanje ne preseli v njegovo stanovanje. Tam začne bivati v svojem nedelu, si delati različne sezname, recimo, kaj vse ve, pa iz česa vsega je sestavljen človek, pa česa vsega nima itn. A to je šele začetek, saj ga brat pozneje povabi, naj pride za njim v New York ter si ogleda to svetovno prestolnico, kar mu bo gotovo prineslo kar nekaj novih doživetij. Značilen pripovedni slog romana, ki hkrati zabava, a v sebi skriva tudi resnejše tone, je bil do zdaj že preveden v dvajset jezikov. > SAMO RUGELJ

Vila Amalia

Pascal Quignard

prevod: Varja Balžalorsky Antić

Sanje, zbirka Sanje Roman, 2012, m. v., 256 str., 9,99 €

Quignard (1948) je eden od najbolj znanih sodobnih francoskih pisateljev, čigar kar nekaj del imamo tudi v slovenskih prevodih (denimo romana *Skrivno življenje* in *Terasa v Rimu* ter strokovna monografija *Sovraštvo do glasbe*). Prepoznaven je po svojem fragmentarnem in poetičnem načinu pisanja. *Vila Amalia* je njegov roman iz leta 2006 (ki je bil nekaj let pozneje tudi ekraniziran), v katerem je glavna junakinja Ann Hidden, ženska v srednjih letih in skladateljica po poklicu. Ko svojega dolgoletnega partnerja Thomasa po zasledovanju zaloti pri poljubljanju z drugo, to nepovratno odvrže novo nit njenega življenja, saj Ann prekine razmerje, se odloči prodati hišo, v kateri živi, in zajadrati novim pustolovščinam naproti. Vila iz naslova je stara hiša na italijanskem otoku Ischia blizu Neaplja, ki jo najame ter se jo odloči prenoviti in zaživeti v njej, življenje pa zanjo seveda pripravlja še druge preizkušnje ter ji nasproti pripelje tudi nova in nova stara prijateljstva. Asketski slog poetske pripovedi. > SAMO RUGELJ

... Asketski slog poetske
pripovedi ...

Anonimni katolik

Thierry Bizot

prevod: Špela Žakelj

Emanuel, 2013, m. v., 188 str., 18 €

Avtobiografski roman je četrto delo znanega francoskega televizijskega producenta in scenarista. Prvoosebni pripovedovalec, moški srednjih let, se ob srečanju s sinovo puberteto in pogovorom z njegovim razrednikom nenavadno vznemiri. Nenadoma ugotovi, da »ne zna dobro izražati svojih čustev« in da je izpraznjen od vsakodnevne rutine. Takrat prejme vabilo na predavanje o verski vzgoji za odrasle in kakor se v takih primerih rado zgodi, mu tovrstno naključje spremeni življenje. Soočeni se s svojimi strahovi, stresom na delovnem mestu in tekmovalnimi sodelavci, nelagodjem, ki ga spremlja vsakič, ko bi se lahko »razkril« kot katolik, potem pa raje molči, predvsem pa z občutkom nesposobnosti. Bizot slogovno spretno in humorčno popiše svojo osebno izkušnjo in odločitev, da ne bo ostal »anonimni katolik«. Leta 2011 je avtorjeva žena Anne Giafferi po romaneskni predlogi posnela film *Kdo si želi biti ljubljien?* > ANA GERŠAK

Telefonski klici

Roberto Bolaño

prevod: Veronika Rot

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 225 str, 26 €, JAK

Tega čilskega pisatelja in pesnika (1953–2003) smo v slovenščini do zdaj že lahko brali v treh romanih, *Noč v Čilu*, v *Divjih detektivih* in literarnem hibridu *Nacistične literature v Amerikah*. V četrto ga spoznavamo še skozi zbirko kratkih zgodb, v katerih kot glavni junaki pogosto nastopajo s knjigami, literaturo in filmi povezani liki, ki se zapleta v nenavadne in tudi bizarne pripetljaje. Poglejmo dva primera: v zgodbi *Sensini* se mladi pisatelj udeleži literarnega natečaja, na katerem doseže četrto mesto in naveže stik z uspešnejšim stanovskim kolegom Sensinijem, ki se s pobiranjem nagrad na literarnih natečajih tudi preživlja. V zgodbi *Literarna pustolovščina* pa se pisatelj B v svoji knjigi ponorčuje iz precej bolj slavnega pisatelja A, vendar ta v svoji recenziji B-jevo knjigo pohvali, kar pri B-ju, sploh potem ko A zelo pozitivno in poglobljeno oceni njegovo drugo knjigo samo en dan po izidu, sproži zanimanje, kako je le to mogoče, in se odloči, da se bo z njim srečal. Ostroumno in spretno napisane zgodbe z latinskoameriškim literarnim sentimentom. > SAMO RUGELJ

Vrhovi levjih barv

Antologija gruzinske kratke proze

izbor: Irma Ratiani

prevod: Lijana Dejak

Goga, 2013, t. v., 240 str., 24,90 €, JAK

Še do nedavna je bilo edino iz zakladnice gruzinske književnosti v slovenščini prevedeno delo srednjeveški nacionalni ep iz 12. stoletja *Vitez v tigrovi koži*

Šote Rustavelija. Precej nenavadno, če upoštevamo, da sta bili Ljubljana in Tbilisi že od sedemdesetih let prejšnjega stoletja pobrateni mesti. Gruzinska književnost vsebuje prvine tako evropske kot bližnjevzhodne literarne tradicije in je zato izjemno raznolika. Takšna je tudi pričujoča zbirka: vsaka zgodba je odraz časa, v katerem je nastala, in sočasnih literarnih tokov. Prvi dve pripovedi sta še močno prežeti s folkloro in lokalno mitologijo, medtem ko je zadnja, *Počasni tango*, že povsem sodobna in krajevno neopredeljena. Zbirka sedmih različnih avtorjev in prav toliko samosvojih zgodb je nadvse dobrodošla popestritev domače prevodne panorame, ki kar kliče k nadaljevanju. > ANA GERŠAK

Pesmi in pisma

Giacomo Leopardi

prevod: Marta Filli

Sanje, 2012, t. v., 224 str., 24,95 €

Nekdanjo ravnateljico tolminske knjižnice, publicistko in prevajalko veže na italijanskega romantičnega pesnika Leopardija posebna ljubezen. Leta 2000 je za tržaško založbo Mladika zbrala in uredila knjigo *Pesmi in proza*, v pričujoči različici pa poleg skromneje zastopane lirike osrednje mesto zavzemajo pisma, tokrat prvič tako obsežno predstavljena v slovenščini. Izbrana besedila ne razkrivajo le pesnikovega odnosa do sorodnikov, prijateljev in ljubljenih, ki so podrobno predstavljeni v spremnem dopisu in slikovnem gradivu, temveč tudi njegovo mnenje o sočasni umetnosti, politiki in seveda literaturi. Knjiga je namenjena tako literarnim sladokuscem kot ljubiteljem liričnega izraza. > ANA GERŠAK

Čeprav velja Pištalov roman o Tesli za »najprepričljivejšo biografijo edinega gromovnika med ljudmi« – ni biografski roman. Tudi zgodovinski roman ni – čeprav ga beremo kot kroniko časa, v katerem se je spremenilo več kot kdajkoli prej. Kaj pa je potem? Preverite.

VABLJENI NA POGOVOR Z AVTORJEM

Eden najpomembnejših sodobnih srbskih pripovednikov Vladimir Pištalo bo v torek, 21. maja 2013, ob 19. uri gost Modrijanove knjigarne (Trubarjeva 27, Ljubljana). Z avtorjem, sicer tudi predavateljem svetovne in ameriške zgodovine v Worcestru (ZDA), se bo pogovarjala Đurđa Strsoglavec.

Več na www.modrijan.si
www.modrijanovaknjigarna.si

Bi prišli k njemu na večerjo?

Izide: 24. 5. 2013

- ★ kaj so jedli na svečanih kosilih in večerjah, ko se je nekdanji jugoslovanski voditelj Tito srečeval z najpomembnejšimi svetovnimi voditelji in največjimi zvezdami
- ★ 62 receptov s srečanj v Jugoslaviji in tujini, fotografije jedi in celotni meniji
- ★ opis okoliščin srečanj in dokumentarne fotografije, mnoge prvič objavljene

Leskovški žar za angleško kraljico • Kosilo na jahti za Winstona Churchilla • Jabolčni zavitek za Indiro Gandhi • Sophia Loren kuha Titu • Gosta Elizabeth Taylor in Richard Burton • Intimno kosilo za Jacqueline Kennedy ... in še mnogo drugih.

Cena: 29,95 € (250 strani, 22 x 24 cm)

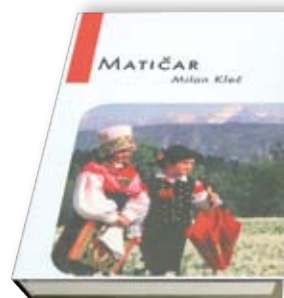
Domače

Matičar

Milan Kleč

Litera, zbirka Piramida, 2013, t. v., 292 str., 23,20 €, JAK

Okvir lahko napisanega romana, ki prav nič sramežljivo označa avtobiografskost, je povabilo prijateljev, naj ju prvoosebni pripovedovalec avtor poroči. Ob občutju polaskanosti ta simbolna gesta v njem sproži tudi naplavljanje (ne)romantičnih zgodbic, ob kateri »lepi« kičaste (pop)kulturne podobe ljubezni, ki je »vse naokoli«. Kleč z ironično montažo zamakne zvok in sliko, kar ima seveda (grenko) duhovit učinek: labodji spev večletne zveze ob Zbiljskem jezeru zaradi odklonitve skupnih počitnic; smrt (na pijanost) v Benetkah ob brhki mladenki ... Vseskozi pa so posredi tudi nesporazumi zaradi avtorjevega neznanja tujega jezika, kar je razumeti tudi kot njegovo zapredenost v lastni idiom. Zato je zanj velik izziv, da prijateljema kot matičar napiše izviren govor in tako skrepenemu obredu vdihne svež pomen. Mu bo uspelo? > **MAŠA OGRIZEK**

Tolminci

Ivan Pregelj; ilustracije: Rudi Skočir

Buča, 2013, t. v., 244 str., 40 €

Ivan Pregelj je v *Tolmincih* upodobil zgodovinske dogodke iz let 1712–1713, ko so se tolminski kmetje in bajtarji uprli plemstvu. Njihovega potrpljenja je bilo konec, ko je grofovska oblast z zviševanjem tlake »pridobila ljudi kot svoje premoženje« in so vedno novi davki »deževali na ljudi«. To socialno uporništvu je obenem tudi nacionalno, saj gre za upor proti tuji oblasti, pri čemer pa Pregljevo upodabljanje protagonistov na obeh straneh ni črno-belo. Tudi pisateljevo prikazovanje samega punta ni enoznačno, saj ni šlo le za gospodarski boj, ampak je imel upor tudi skrivnostno grozljiv pridih »legendarno ožarjenega mučeništva«. Tokratno izdajo Pregljevega romana je podprla Občina Tolmin, kjer letos s številnimi (kulturnimi) prireditvami obeležujejo tristoletnico tolminskega kmečkega upora. Zgodovinsko razsežnost izpostavlja tudi oblikovanje knjige, katere tipografija in sam format sta bliže zgodovinski monografiji kot romanu; tudi celostranske barvne ilustracije Rudija Skočirja izpostavljajo oblačilno kulturo in stavbarstvo tistega časa, prek česar izrisujejo dihotomijo med (revnim) kmetiskim prebivalstvom in gospodo. > **MAŠA OGRIZEK**

Štiri zvezdice

Cecilija Novak

Litera, zbirka Maribor, 2013, t. v., 204 str., 19,90 €

Najbrž je bil pisec spremne besede Tone Partljič nemalo presenečen, ko ga je ena najbolj znanih mariborskih nataric Cecilija Novak prosila za spremni zapis k svoji spominski biografiji o enem najbolj eminentnih jugoslovanskih hotelov – Slaviji, v katerem je rad kofetkal tudi sam. Mogoče tudi kdo izmed »nastopajočih«, med katerimi so se znašli Alfi Nipič, Josipa Lisac, Arsen Dedić, Edvard Kardelj, Tone Vogrinc, če omenimo le nekatere. V hotelu Slavija je bil namreč v času njegovega razcveta vsakdo, ki je kaj pomenil, in zdi se, da prav nič ni ušlo ostremu očesu natarice Cilke, ki mu je ostala zvesta vse do upokojitve. Večinoma humoren, na trenutke pa tudi tragičen zapis ne razkriva le številnih življenjskih usod, pač pa tudi duh tedanjega časa socialistične izgradnje, vse od slavnostne otvoritve hotela leta 1963 do njegove ugasnitve 2001. leta. > **KRISTINA SLUGA**

Srebrna praprot

Po Novi Zelandiji po poteh ponosnih Maorov

Ivan Sivce

Ico, zbirka Srce je popotnik, 2013, t. v., 112 str., 22,80 €

Sivčevo obsežno knjižno ustvarjanje se razteza na različna področja, med njimi so tudi taka, ki dišijo po potopisih in se hkrati spogledujejo z literaturo. Da je Sivčevo srce popotniško je bilo že večkrat knjižno dokazano in zdaj je pred nami še delo o Novi Zelandiji. To je spleteno iz prvoosebnihih zgodb, ki jih pripovedujejo Maori, ti pa bralcu načarajo svoj duhovni in snovni univerzum ter bogato kulturno zgodovino. Vsaka stvar na svetu ima pač svojo vlogo in namen, tudi praprot, velika kot palma. > **RENATE RUGELJ**

Najhitreje do knjige: v knjigarnah

www.emka.si 080 12 05

Nekoga moraš imeti rad

Ivan Minatti

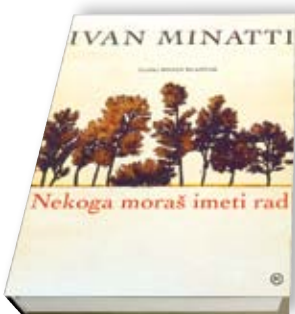
grafike: Bojan Klančar

Mladinska knjiga,

2013, t. v., 104 str., 24,94 €

Ivan Minatti

Pesmi Ivana Minattija, ki se je poslo-
vil v začetku lanskega poletja, je vse-
lej spremljal duh po zemlji in trav-
nikih, ki s svojim blagim urokom
odpeljejo človeka iz sveta ljudi v no-
tranjo intimo ter v povezanost z na-
ravo in z odtenki njene tišine. Čerav-
no gre za otožno liriko, je ta otožnost
nežna, dostojanstvena in dostopna:
»Trave so pokončne / in pokonci
umirajo, trave niso ljudje ...« Priču-
joča zbirka *Nekoga moraš imeti rad*

je antološka, zanjo je petdeset pesmi izbrala pesnikova žena Lojzka Špacapan. Melanholijo, ki v sebi nosi enako mero grenkobe kot tudi sladkosti, poglobljajo sijajne grafike Bojana Klančarja v rjavo-črno-zeleno-rumenih odtenkih, z motivi barja, polj, travnikov, počasnih potokov in mirujočih jezer. Nekatere pesmi so ljubezenske, druge zanihajo z naravnimi cikli, tretje se skrivajo pred pogledi družbe, vsem pa daje težo neusahljiva milina razpoloženskiosti. Z Minattijem je slovenska impresionistična poezija dosegla enega zadnjih vrhuncev, srž tega ustvarjanja pa je zdaj zbrana v brezhibno opremljeni knjigi, ki se med drugim ponuja kot prekrasno intimistično darilo. > ŽIGA VALETIČ

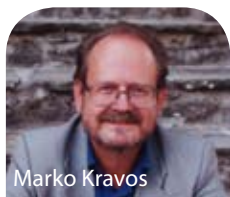
V kamen, v vodo

Marko Kravos

risbe: Klavdij Palčič

Mladinska knjiga, Jubilejna zbirka,

2013, t. v., 176 str., 24,94 €, JAK

Marko Kravos

Jubilejna zbirka Mladinske knjige to-
krat predstavlja avtorski izbor poezi-
je tržaškega pesnika, pisatelja, esejista
in prevajalca ob njegovi sedemdesetle-
tnici. Knjiga združuje najboljše pesmi
iz trinajstih pesniških zbirk, ki so izšle
med letoma 1972 in 2013, ter ponuja
celovit pregled Kravosove poetike, ki
se odlikuje po tematski raznolikosti in
izrazni pestrosti. Kravos preigrava pe-
sniške registre »večnih« tem, kot so
politika, zgodovina, ljubezen, erotika,

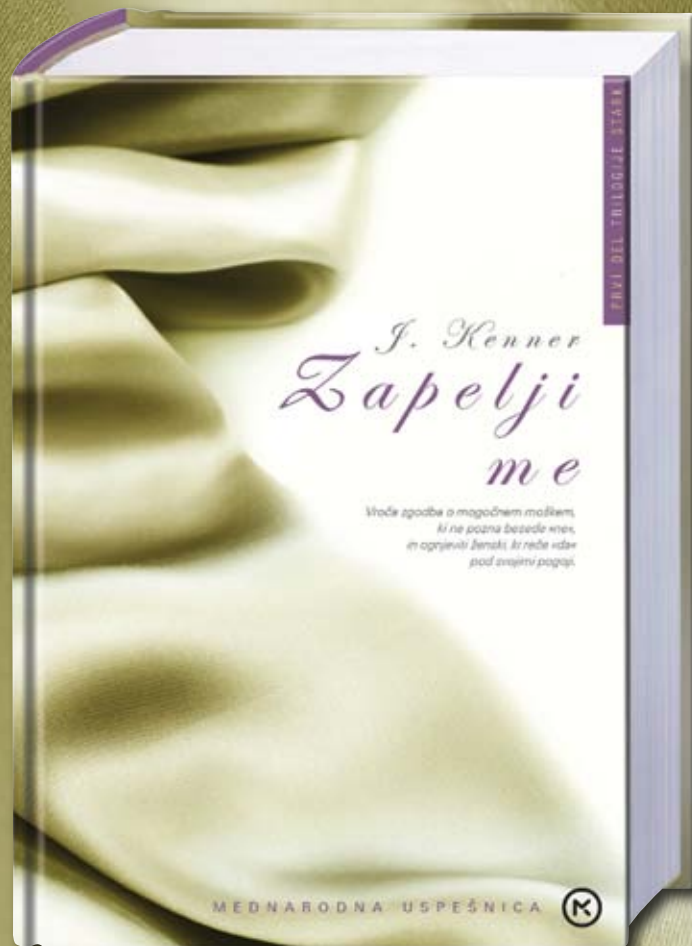
eksistencialna refleksija, a mu pri tem nikdar ne zmanjka humorja in vedrine. »Ne verjamem v boga, ki se nikdar ne smeji,« pravi v Dionizovi – kar je posebno v teh časih dobra popotnica za obisk Kravosovih pesniških svetov. > ANA GERŠAK

Da bi odgovorili na neznosno stvarnost, je
treba stvarnost razglasiti za tisto, kar je – zato

Poklic Človek; www.plamenica.si;

FB Anej Sam

Čutna erotična trilogija, ki osvaja svet

Vse materialne avtorske pravice so last Mladinske knjige.

© Mladinska knjiga

Cena: 29,95 € / 336 strani, 14 x 20 cm / Izide 24. 5. 2013

*Vroča zgodba o mogočnem moškem,
ki ne pozna besede »ne«,
in ognjeviti ženski, ki reče »da«
na svoj način.*

*»Zapelji me je odlično napisan roman.
Večplastna zgodba je napeta in čustvena.«
– Heroes & Heartbreakers*

DRUGI ROMAN TRILOGIJE STARK
RAZVNEMI ME IZIDE SEPTEMBRA.

Najhitreje do knjige:

📖 v knjigarnah 🌐 www.emka.si 📞 080 12 05

Pot v Wigan

George Orwell

prevod: Tina Mahkota

Študentska založba, zbirka Beletrina,
2013, t. v., 259 str., 29 €, JAK

Georgea Orwella (1903–1950), klasika utopistične literature z njegovima najbolj zanima deloma *1984* in *Živalska farma*, smo do nedavna poznali predvsem kot ustvarjalca leposlovja, čeprav je v angleški literarni zgodovini z vsaj enako velikimi črkami zapisan tudi kot pomemben esejist in kronist svojega časa. Leta 2010 je tako pri nas izšel prevod njegovega avtobiografskega poročila *Na robu in na dnu v Parizu in Londonu* (izvirni izid leta 1933), ki opisuje Orwellovo večletno potepanje po ulicah teh dveh evropskih prestolnic, leto poprej pa so bili prevedeni njegovi vojni zapiski *Poklon Kataloniji* (prvič so izšli leta 1938), v katerih Orwell popisuje izkušnjo španske državljanske vojne. *Pot v Wigan* je tretje delo njegove dokumentaristične literature, ki s prejšnjima tvori neformalno trilogijo (treba je pripomniti, da so se njegovi popotniški pripetljaji sicer pogosto znašli v romanih), ki je izšlo leta 1937, v njem pa se je Orwell podal na neko drugo družbeno dno, med premogovniške delavce na industrijski sever Anglije. Tam je izkusil vso bedo delavskega življenja, od za današnje pojme skoraj nemogočih bivalnih razmer do nečloveških delovnih pogojev, ki so delavce na smrt izčrpavali in izčrpali. Ni čudno, da se je Orwello ob prikazu te temne strani kapitalizma pred drugo svetovno vojno socializem zazdel bolj človeški in prijaznejši družbeni sistem, ob tem pa je, seveda ne brez ironije, lakonično opozoril tudi na dualizem, ki vlada med družbenim dnom in elito in po katerem lahko imenitneži, ki se ukvarjajo s takimi prefinjenimi dejavnostmi, kot je urejanje književnih rubrik za dnevne časopise (ali pa kot »požeščenjeni pesniki« pišejo zanje), ostanejo taki imenitneži samo pod pogojem, da rudarji zanje in namesto njih pod zemljo garajo kot dobesedno črna živina. Nepozabno potovanje v temne rove industrijskega kapitalizma. > SAMO RUGELJ

Skrivna dirka

Daniel Coyle in Tyler Hamilton

prevod: Andrej Poznič

Ciceron, 2013, m. v., 280 str., 25,45 €

Pred branjem te knjige sem se znašel v dilemi, zakaj brati o nečem, za kar vemo, kako se je končalo (seveda s priznanjem Lancea Armstronga pri Oprah Winfrey, da se je ves ključni del svoje kolesarske kariere dopingiral). Vendar ne, dinamično in napeto pisana izpoved Tylerja Hamiltona, ameriškega profesionalnega kolesarja (soavtor je športni novinar New York Timesa, Daniel Coyle), ki je jeseni 2012 dobila nagrado za najboljšo športno knjigo leta (pričujoča izdaja pa prinaša še epilog iz začetka leta 2013), več kot poplača vloženi čas, saj gre za iskreno poročilo o športniku, ki vse svoje talente in neumorne treninge posveti doseganju vrhov v kolesarjenju, potem pa po nekaj letih ugotovi, da je vse to premalo in se znajde pred dilemo, ali naj poskusi še nekaj: kombinacijo uporabe nedovoljenih substanc

... nepopustljivi svet profesionalnega kolesarjenja ...

(predvsem eritropoetina in testosterona) in metod (predvsem transfuzije lastnih odmerkov krvi v ključnih etapah večtedenskih dirk). Večina, tudi Tyler, je popustila nekako v tretjem letu tekmovanja, po približno 1000

dneh, ko so ugotovili, da se na naraven način ne morejo prebiti naprej. Nekje blizu Tylerju je bil tudi Lance Armstrong, tekaški kavboj in človek, ki je bil pripravljen za zmago dati vse in ki ni poznal ne prijateljstva ne etike, tako da nam *Skrivna dirka* poleg Tylerjeve kronologije lastne kariere ponudi tudi neposreden vpogled v »življenje in delo« Lancea Armstronga ter v nepopustljivi svet profesionalnega kolesarjenja, ki je bilo v vsakem trenutku pripravljeno žrtvovati kakega grešnega dopinškega kozla, da bi lahko nemoteno delovalo naprej. Srhiljivi svet sodobnega športa. > SAMO RUGELJ

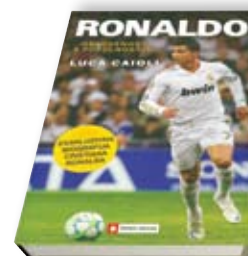
Ronaldo

Obsedenost s popolnostjo

Luca Caioli

prevod: Niki Neubauer

Učila International, zbirka Žepna knjiga,
2013, m. v., 276 str., 10,90 €

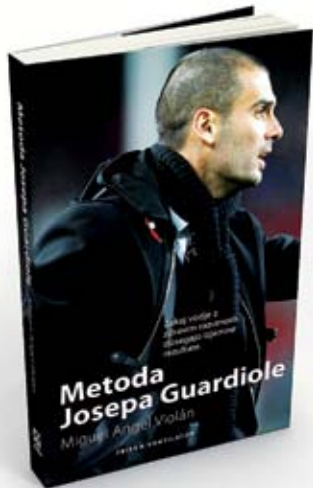

Založba Učila nadaljuje s sistematičnim izdajanjem športnih biografij, med katerimi v zadnjem letu prednjačijo kariere nogometašev. Lani sta do nas prišli zgodbi Zlatana Ibrahimovića ter Lionela Messija, trojček najbolj učinkovitih igralcev na planetu pa seveda ne bi bil popoln brez portugalskega superzvezdnika Christiana Ronaldo. Ugledni italijanski športni novinar Luca Caioli, ki je napisal tudi Zidanov in Messijev življenjepis, tudi tokrat začne pripoved v specifičnem kulturnem okolju odrasčanja. Toda kmalu so v fantovem svetu prevzele glavno vlogo žoge, zelenice in goli, zato nas knjiga vodi od zgodnjih korakov na Sportingovih igriščih, s katerih je slavnega igralca katapultiralo v Manchester United, do senzacionalnih elitnih tekem, na katerih CR7 še vedno narekuje svoj tempo igre. > ŽIGA VALETIČ

Človeštvo mora izvedeti,
a nihče si ne upa povedati – zato

Plamenica; www.plamenica.si;

FB Anej Sam

Miguel Angel Violán

Metoda Josepa Guardirole

Več kot nogometna kronika: knjiga Metoda Josepa Guardirole priča o tem, da je mogoče s pravimi vrednotami (in s pogumom, da vrednote sploh imamo!), doseči vrhunske rezultate.

Cena:
14,95 EUR

LEPO POSLOVNO DARILLO

Kako je trenerju Josepu Pepu Guardioli uspelo v treh letih preleviti nogometni klub Barcelona v najboljšo ekipo na svetu? Spoznajte, kako lahko vodje z zdravim razumom in vrednotami dosežajo izredne uspehe!

Mednarodno priznani strokovnjak in profesor s področja podjetništva in zvesti navijač kluba Barcelona, Miguel Angel Violán, je napisal knjigo, ki bo všeč tudi tistim, ki jih nogomet ne zanima.

Družite se z nami

Založba Pasadena d.o.o.
Tehnološki park 18, 1000 Ljubljana
Telefon: (01) 475 95 35
e-pošta: knjige@pasadena.si
www.pasadena.si

Koktejar'ca

James M. Cain

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Suspens, 2013, m. v., 306 str., 18,90 €

Koktejar'ca je pozno delo Jamesa M. Caina (1892–1977), kulturnega avtorja izjemnih kriminalnih romanov, kot so *Poštar pozvoni vedno dvakrat*, *Dvojno zavarovanje*, *Serenada* in *Mildred Pierce*, ki se ga je pisatelj lotil kot triinosemdesetletnik, torej malo pred smrtjo, in ki ga ni nikoli dovršil do te mere,

... kaj vse je prisiljena početi dobro vzgojena ženska, da bi uspela v slabo vzgojenem moškem svetu ...

Koktejar'ca izšla leta 2012 in spodbudila veliko zanimanje, ne samo kot avtorjevo »dарило iz onstranstva«, ampak tudi kot dokaz njegove naratološke inventivnosti, pa tudi intuitivnega poslušala za »podkožje« sočasne družbene drame. Kaj zlahka bi se zgodilo, da bi *Koktejar'ca* ostala le ena v vrsti ponovitev iste vaje, ki smo jih bili že veliko vajeni iz norir romanov, ko ji ne bi bila silne svežine in notranje kompleksnosti podelila Cainova odločitev, da si »tipska junakinja« zasluži, da sama predstavi svojo plat medalje. Spričo tega *Koktejar'ca*, ta nepredvidljiva prvoosebna izpoved o tem, kaj vse je prisiljena početi dobro vzgojena ženska, da bi uspela preživeti v slabo vzgojenem moškem svetu, še dolgo ne bo hotela zapustiti temnejših globin bralske duše. > **BRANKO GRADIŠNIK**

Ob volčjem svitu se vračajo

Zyranna Zatei

prevod: Klarisa Jovanović

Društvo 2000, KUD AAC Zrakogled, zbirka Helia, 2012, m. v., 674 str., 38 €

Roman *Ob volčjem svitu se vračajo* je od izida leta 1993 pa do danes doživel več kot petdeset natisov, kar nedvomno priča o njegovi izjemni pripovedni moči. Prevajalka Klarisa Jovanović je že v domiseln prevod naslova zgostila glavno sporočilo romana: volkovi so simbol senčnega, htoničnega v nas, a soočenje z njimi v posameznikovo življenje prinese svit in ne mrak. V desetih sklenjenih zgodbah, ki se med seboj delno prepletajo, se posamezni člani razvejene družine bojujejo vsak s svojim »volkom«. Ob mozaičnem sestavljanju osebnih zgodb se gradi tudi slika Grčije iz druge polovice 19. stoletja in začetka 20. stoletja. Družinska saga in kronikalna pripoved sta organsko zraščeni tudi z elementi magičnega, vse pa je prepojeno z erotiko, ki ne zajezuje različnih spolnih tabujev. > **MAŠA OGRIZEK**

Slučaji usode

Pavlina Pajk

Zala, zbirka Rozalke: Zalo retrobranje, 2013, t. v., 167 str., 24,95 €

Ženski ljubezenski romani imajo očitno tudi na slovenskih tleh kar lepo zgodovino, le poznamo jih ne dovolj. Tako je pohvale vredna poteza založbe, da je prenovila več kot sto let staro ljubezensko zgodbo skoraj pozabljenе slovenske pisateljice Pavline Pajk (1854–1901). V času, ko je Pajkova objavljala svoja dela (šest romanov, osem novel in osem povesti), je bilo njeno pisanje deležno tudi kritike, saj je zaradi priljubljenosti predstavljala resno konkurenco moškim peresom. Glavna junakinja zgodbe, mlada Malvina, že na začetku ostane brez moža, ki je zakockal denar in družinski ugled ter jo pustil brez premoženja, ki bi njej in majhni hčerki omogočilo preživetje v surovih časih devetnajstega stoletja. Težko delo in hčerina bolezen mlado žensko popolnoma izčrpajo, zato se odloči, da gre za družabnico ovdoveli graščakinji. Tam se je njena pot, kot se za pravi ženski roman spodobi, obrne na bolje, boleči spomini pa jo spremljajo še naprej. > **RENATE RUGELJ**

da bi ga sam imel za dokončanega. Svojemu literarnemu agentu je poslal kratko tretjeosebno verzijo, ki jo je naslovil kot »original«, nadaljnje, prvoosebne verzije pa so po smrti prešle v hrambo Rokopisnega odseka pri Kongresni knjižnici. Iz obeh virov je Charles Arda, sam pisec kriminalk, predvsem pa pobudnik, urednik in založnik serije Hard Case Crimes, po dolgoletnem iskanju zagubljenega rokopisa sestavil »ultimativno« verzijo, ki jo sedaj držite v rokah. V izvorniku je

Med slovenske bralce prikažajo

Pam Rosenthal

priznana in večkrat nagrajena ameriška pisateljica erotičnih zgodovinskih romanov

Slučaji usode

PAVLINA PAJK

Zbirka Zalo retrobranje!
cena: 24,95 €
www.zalozba-zala.si

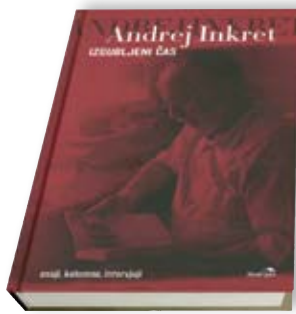

Po 100 letih prenovljen ljubezenski roman prve dame slovenskega ženskega pisanja

Distribucija Avrora
t: 059 932 107
e: info@galarna.si

WWW.GALARNA.SI

Izgubljeni čas

Eseji, kolumne, intervjuji

Andrej Inkret

Modrijan, 2013, t. v., 360 str., 25 €

Andrej Inkret (1943) je zame ime, ki je navzoče že »od zmeraj«, saj sem na njegove poglobljene gledališke kritike naletel takoj, ko sem začel resneje brati in spremljati domače

kulturno dogajanje. Dramaturg, literarni teoretik, esejist, gledališki kritik, Kocbekov biograf in še marsikaj drugega je bil v svoji bogati karieri, da profesure na AGRFT in članstva v SAZU niti ne omenjam. Ob njegovi nedavni sedemdesetletnici je izšla knjiga njegovih spisov iz preteklih desetletij, ki prinaša unikatno kombinacijo njegovega pristopa k obdelovanju kulture in družbe. Že v prvem, najobsežnejšem eseju, *Ahac*, kjer je prav toliko kot o legendarnem profesorju in literarnem teoretiku Dušanu Pirjevcu (1921–1977), ki ga je v njegovi misli neizbrisno zaznamovalo partizanstvo, napisano tudi o družbeno kulturnih gibanjih v začetku šestdesetih let, Inkret pokaže, da je aktiven del dogajanja na slovenskih kulturnih tleh že skoraj pet desetletij, ko se je kot član uredništva začel udeleževati tako pri *Tribuni*, kot tudi pri *Perspektivah* in *Problemih*. Drugo obsežnejše besedilo v prvem delu je namenjeno Rudiju Šeligu, ki je leta 1987 v ključnih osamosvojitvenih časih postal predsednik Društva slovenskih pisateljev, ob tem pa Inkret analizira, kako se je spremenila Šeligova literatura po njegovi vrnitvi k pisanju, ko je prenehal opravljati družbeno angažirane funkcije. V drugem delu knjige je nanizana serija Inkretovih esejev, ki se dotikajo različnih aktualnih kulturnih tem, izhajali pa so pod zbirnim naslovom *Na robu v Naših razgledih* med letoma 1989 in 1992. Tretji del prinaša štiri reprezentativne intervjuje z njim, sklepni del pa Inkretovo inventuro izgubljenega časa dvajset let pozneje. Edinstven vpogled *insajderja* v našo polpreteklo kulturno zgodovino. >SAMO RUGELJ

Zaupne besede

Matej Bogataj

Litera, zbirka Nova znamenja,

2012, m. v., 234 str., 23,20 €, JAK

Bogataj (1964) je človek knjig in pisanja o knjigah, čeprav ga njegovi profesionalni interesi vlečejo tudi v druge smeri, denimo pisanje besedil o gledališču in dramah (od tod njegovo prejšnje delo *Gledališko listje*,

2008), pogosto pa je tudi avtor raznih spremnih besed, član žirij in festivalov in dovolj podroben recenzent sodobnih slovenskih romanov (od tu na primer knjiga njegovih recenzij *Prebrano, precejeno*, 2004). V njegovi najnovejši zbirki so njegove kolumne in druga besedila, ki so bila večinoma objavljena v *Večeru* v obdobju 2006–2009, v njih pa Bogataj stopa prek literarnega roba v družbeno krajino in se v svojem pisanju pogosto dotakne tudi drugih tem, od kulturnopolitičnih naprej, pri čemer jih največkrat vrednoti, osvetljuje in komentira s pomočjo literature. Ta lahko že sama spodbudi posamezne teme, denimo Pelevinov roman *Življenje žuželk*, iz katerega Bogataj izpelje dualizem v naši družbi, ki svojevrstne posameznike slavi v svoji viziji, če v njej vztrajajo dovolj dolgo in preživijo, hkrati pa še vedno bentijo čez malo drugačnega soseda. Temo pa lahko spodbudi tudi Bogatajevo zasebno življenje, denimo ribolov, ki mu je predan že desetletja, iz česar na podlagi osebnih izkušenj življenja na malem otoku pokaže, da pobeg v neskorumpirano sredino iz zatohle Slovenije ni možen, saj je vsak družbeni delec pač samo analogen celoti. Knjiga za tiste, ki radi berejo o knjigah in življenju, povezanem s knjigami. >SAMO RUGELJ

Goli otok – Titov gulag

Božidar Jezernik

Modrijan/Znanstvena založba FF,

2013, t. v., 294 str., 29,50 €

O Golem otoku in interniranju na njem v načelu vsi nekaj vemo; da se je dogajalo konec štiridesetih let, v času, ko je Tito prekinil zvezo s Stalinom, da so bili internirani predvsem tisti, ki so bili obtoženi in obsojeni informbirojskega protijugoslovanskega delovanja, in da so bile razmere na otoku grozne, podobne tistim v nemških koncentracijskih taboriščih. Monografija *Goli otok – Titov gulag* Božidarja Jezernika, profesorja etnologije na Filozofski fakulteti in avtorja knjig *Kava* in *Divja Evropa*, pa Goli otok obdelata sistematično in celovito ter pri tem uporabi mnogo virov, ki medsebojno podpirajo navedene izsledke. Jezernik v tem delu presunljivo prikaže, kako načrtno je bilo razčlovečenje internirancev, ki ga je skušala doseči oblast, kakšne vse (simbolične) psihološke učinke so dosegli tako s preudarnim izborom lokacije za taborišče (na Golem otoku so med prvo svetovno vojno že bili zaprti prav Rusi) kot z vsemi postopki, skozi katere se je moral prebiti in jih preživeti taboriščnik, od špalirja med starimi taboriščniki ob prihodu prek popolne dehumanizacije in odvzema vsega premoženja od raznih oblik manipulacije in izsiljevanja (denimo, kako se je taboriščniku odpovedala vsa družina, od otrok in žene naprej), s čimer so internirance skušali pripeljati do priznanja pogosto neobstoječe krivde in pokoritve za storjena dejanja. Pri tem je svoje dodal tudi natančno izdelan sistem zaporniške hierarhije in sizifovsko zastavljeno družbeno koristno delo, za katerega je bilo značilno, da so ga interniranci morali opravljati na najbolj nemogoč način, brez najosnovnejšega orodja in v nemogočih pogojih. Temna podoba Jugoslavije, za katero se je v tujini razvedelo šele po letu 1990. >SAMO RUGELJ

Prekopi žrtev iz prikritih grobišč

Mitja Ferenc

Znanstvena založba Filozofske fakultete,

2012, m. v., 166 str., 30 €, JAK

Zgodovinar Mitja Ferenc s to monografijo nadaljuje objavljanje svojih raziskav posledic medvojnih in povojnih množičnih pobojev, ki mu poleg kulturne dediščine kočevskih Nemcev od leta 1990 naprej namenja največ pozornosti. Ugotavlja, da je bilo kljub medijski izpostavljenosti vprašanja (ne)urejanja statusa več kot 600 ugotovljenih lokacij množičnih grobišč opravljenih le skromnih 5 odstotkov prekopov posmrtnih ostankov žrtev, kar je bilo za njihove svojce najbolj občutljivo dejanje. Po letu 2010, opozarja Ferenc, pa so se vsa preiskovalna dela, zlasti po delnem odkopu Barbarinega rova, zaradi ukinjanja sredstev in birokratskih ovir obtičala na ničelni točki. Na temelju zbranega dokumentarnega gradiva, deloma vključenega tudi v to knjigo, ter osebnih izkušenj avtor še meni, da bo cilj – kjer je mogoče, popraviti krivice in dostojno pokopati posmrtno ostanke vojnih in povojnih žrtev – kljub drugačnim uradnim zagotovitvam ostal neuresničen. >IZTOK ILICH

Da bi se znebili zločincev, ki nam po demokratični poti določajo življenjske okvirje, jih je treba le pravilno poimenovati – zato

[Knjige Plamenica; www.plamenica.si;](http://www.plamenica.si)

[FB Anej Sam](#)

Zgodovina Italije

Pierre Milza

prevod: Vesna Velkovrh Bukilica, Irena Trenc Frelj

Slovenska matica, Zgodovina držav in narodov, 2012, t. v., 910 str., 43 €

»Redko katera evropska država ima tako burno, nepričakovanih obratov in pretresov polno zgodovino kot Italija«, a francoski zgodovinar (italijanskega porekla) in eden najuglednejših strokovnjakov s tega področja, Pierre Milza, je vseeno eden redkih avtorjev, ki je Italijo v vsej njeni zgodovinski pestrosti in zapletenosti popisal v eni knjigi. Italijo je »zagrabil« na začetku našega štetja, natančno obravnaval nastanek Rima, bralca popeljal prek prve republike, snovanja in propada cesarstva, Papeške države in cerkvenih reform, od renesanse do baroka, prek razsvetljenstva do revolucije, prek fašistične zunanje politike do nastanka »druge« republike in končal z Berlusconijsko vlado v začetku 21. stoletja. Hkrati s političnimi pretresi in družbenimi spremembami pa v tej obsežni in zelo pregledni monografiji opozarja tudi na kulturno, umetniško in znanstveno ustvarjalnost Italijanov, ki so bili stoletja vzor umetnikom in učenjakom drugih evropskih narodov, tako da je pred nami »prva sodobno napisana zgodovina Italije v slovenskem jeziku«. > **RENATE RUGELJ**

Habsburžani

Eva Demmerle; prevod: Igor Antič

Cankarjeva založba, 2013, t. v., 263 str., 49,95 €

Skoraj 750 let življenja pod habsburškim žezlom je bilo za Slovence najdaljše in najpomembnejše poglavje na poti od začetkov narodnega samozavedanja do lastne države. Prav ves ta čas, do leta 1918, smo bili vsi združeni v mejah iste države. Koliko smo dosegli in zakaj ne več, je vprašanje interpretacij in bolj ko ne odrinjeno na rob zgodovinskega spomina. Bogato ilustrirana monografija avstrijske publicistke Eve Demmerle je mikavno povabilo na sprehod skozi stoletja te, tudi naše, preteklosti. Avtorica, tiskovna predstavnica Habsburške hiše, seveda ni napisala analitične in kritične zgodovinske razprave, je pa s prepletanjem dejstev z legendami, anekdotami, pa tudi s tragedijami, ki so v zadnjih desetletjih prizadele Habsburžane, naslikala skupinski portret ene najvplivnejših evropskih dinastij. Bili so globoko verni, večinoma bolj varčni kot razsipni, v širjenju in ohranjanju posesti pa bolj kot z orožjem uspešni s sklepanjem ženitnih in dednih pogodb. Za lažje razumevanje dogodkov bosta bralcem v pomoč prikaz razvejenosti družinskega debla in časovna preglednica Habsburžani in Slovenci. > **IZTOK ILICH**

nografija avstrijske publicistke Eve Demmerle je mikavno povabilo na sprehod skozi stoletja te, tudi naše, preteklosti. Avtorica, tiskovna predstavnica Habsburške hiše, seveda ni napisala analitične in kritične zgodovinske razprave, je pa s prepletanjem dejstev z legendami, anekdotami, pa tudi s tragedijami, ki so v zadnjih desetletjih prizadele Habsburžane, naslikala skupinski portret ene najvplivnejših evropskih dinastij. Bili so globoko verni, večinoma bolj varčni kot razsipni, v širjenju in ohranjanju posesti pa bolj kot z orožjem uspešni s sklepanjem ženitnih in dednih pogodb. Za lažje razumevanje dogodkov bosta bralcem v pomoč prikaz razvejenosti družinskega debla in časovna preglednica Habsburžani in Slovenci. > **IZTOK ILICH**

Zgodovina filma na Slovenskem 1896–2011

Zdenko Vrdlovec

UMco, 2013, m. v., 847 str., 29,80 €, JAK

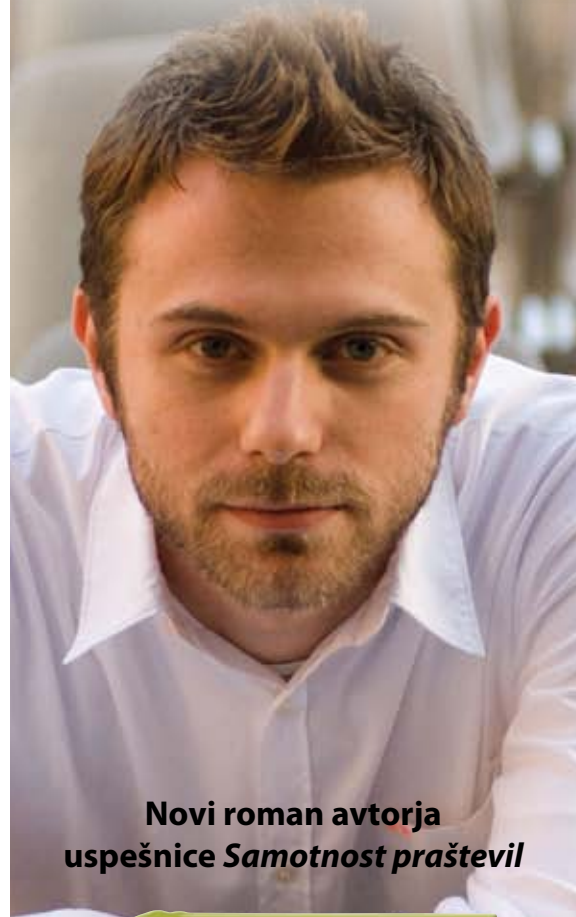
Slovenska filmska literatura je dočakala knjigo, ki obširno raziskuje zgodovino filma pri nas. Čeprav je nekaj del obstajalo že prej, je priznani filmski kritik Zdenko Vrdlovec tokrat podal celovito in kompleksno študijo filmskega dogajanja na slovenskih tleh vse od prihoda prvih potujočih kinematografov v naše kraje do sodobne filmske produkcije v 21. stoletju. Knjiga je vsebinsko razdeljena na štiri dele, ki sovpadajo s smiselnimi porazdelitvami državne pripadnosti slovenskega ozemlja: *Kino brez filma 1896–1918*, *Nemo obdobje z začetki zvoka 1918–1945*, *Nastanek in razvoj nacionalne kinematografije 1944–1991* in *Novi val 1991–2011*. Obsežen pregled na skoraj 850 straneh zgodovino slovenskega filma predstavi iz socialno-kulturnega gledišča, prevladujoči pristop pa je estetski, saj proučuje filme iz vidika umetniških del ali osebnih vizij avtorjev. Vrdlovec pa zaradi boljše zgodovinske perspektive pogosto poseže tudi po širših okvirih, kot sta tehnološki (predvsem pri nastanku in razvoju filma) in kinematografski (značilnosti produkcije in odziv pri občinstvu ter kritikih). Obravnavanih je večina celovečernih filmov (okoli 230, tako igranih kot dokumentarnih), ki so bili predvajani v kinodvoranah, poudarek pa je na najdaljšem povojnem obdobju, ki danes že omogoča zgodovinsko distancirano študijo. Po *Filmografiji slovenskih celovečernih filmov 1931–2010* smo tako dobili še podroben, berljiv in referenčen pregled domačega filmskega ustvarjanja, ki bo obogatil znanje ne le ljubiteljem, ampak tudi poznavalcem slovenskega filma. Knjiga za knjižno polico vsakogar, ki želi imeti podrobnejši pregled nad slovensko kinematografijo od iznajdbe filma naprej. > **ALEŠ CIMPRič**

PAOLO GIORDANO V SLOVENIJI od 3. 6. do 5. 6. 2013

www.mladinska.com

in www.facebook.com/Radi.beremo

Novi roman avtorja
uspešnice *Samotnost praštevil*

Izide 24. 5. 2013

Človeško telo je rahločutno in domiselno napisan roman o vojnah našega časa in o bitkah, ki jih človek bije s samim seboj.

Cena: 32,96 € (368 strani, 14 x 20 cm)

Najhitreje do knjige: v knjigarnah

www.emka.si 080 12 05

V primežu srca

Kolumne, 2008 - 2012

Ifigenija Simonović

Pivec, 2013, m. v., 291 str., 18,00 €

Poznam njeno poezijo in prozo, sledim ji že desetletja, sproti sem jo brala v Novi reviji, Ampaku, Poslovni asistenci in zadnje čase na spletni strani ventilatorja besed, a ko izidejo njene knjige, jih hlastno prebiram, kot bi teh besed ne brala nikoli. Ifigenija Simonović potegne, razpre ali zadrigne, opisuje, kriči, (za)molči, ne moreš nehati, dokler nisi na zadnji strani. In čez čas spet na prvi ...

Zdaj je izšla njena tretja – za *Navzven-navznoter* (2005) in z Rožančevo nagrado ovenčano esejistično zbirko prve ženske v sedemnajstih letih *Konci in kraji* (2009) – zbirka kolumn *V primežu srca*, ki ni manj pristna, nič manj nikoli razčustvovano osebna, nič manj močna v svoji krhki skromnosti, nič manjša in nič večja

od vseh drugih knjig, kajti podpis je trden kakor kamen kost, razpoznaven njen edini most: Ifigenija Simonović. Ženska pisava *par excellence!*

Kaj je tisto, kar pritegne z magnetno silo, ne da bi to sploh hotelo, ker nima ambicij in si ne domišlja, da gre za veliko umetnost? Zakaj sta obe njeni prejšnji knjigi kolumn razprodani in med pogosto sposojani slovenskimi literarnimi deli v knjižnicah?

Njen pogled, oko Ifigenije Simonović je to, radovedno, odprto oko brez vnaprejšnjih sodb in zabetoniranih mnenj, ki nedolžno, a z veliko znanja in kompetenco zdravega razuma – recimo bobu bob, povejmo, da je cesar goll! – zre v fenomene sveta, najraje v likovne galerije, na gledališke in koncertne odre, med platnice knjig. Pa v naravo, svojo materico. »Na Rožnik, Nanos, Bohinj ... so te hoje nekakšna ljubljena?« se sprašuje Ifigenija, rojena Eva Batić, nezakonska sirota, ki je prvi dve leti videla mamo samo ob nedeljah, za očeta pa dolgo ni vedela, posvojenca, s spremenjenim imenom in priimkom, zlorabljenca, poročena in ovdovela, četrto stoletje živeča v Londonu, zadnja leta spet v Ljubljani. In njeno srce, ki vse predela kot kakšna tovarna klobas, vse mora iti skozi njena čreva, želodec, skozi njene noge in roke, tako zelo je telesna ta pesnica in lončarka, ampak v srcu se potem doživeto okopa v spoznanju in se razlije s stavki v besedne pokrajine utripajočih slik, ko pisateljica sede pred računalnik. »Zato rada pišem, zato, ker je pisanje pravzaprav potovanje. Med pisanjem urejam misli, jih oblikujem v slike z okviri. Začnem, da bi nekam prispela. Do zadnjega stavka. In pika.«

Njeno pisanje ni logično, racionalno strukturirano, včasih se ustavi, ogleda, mora zajeti sapo in se kot kakšna lokomotiva zažene naprej. Tako med potjo lahko dihamo z njo in zato nam je domača, človeška, ker vsi rinemo skozi to življenje, ni gladkih linearnih poti, te so izmišljiva. Ifigenija pa si nič ne izmišlja. Ona piše brez sprenevedanja, kar čuti in občuti, samo da govori, sproti pove na poti »neulovljivega dohajanja uhajajoče si sebe.«

Pisatelj Pavle Rak je na literarnem večeru ob njenem 60. rojstnem dnevu marca v rodnem Kranju povedal, da je del Ifigenijinega proznega zapisa postavil v formo pesmi in ugotovil, da gre za čisto poezijo. Saj! Jezik je to, kar Simonovićevo najbolj opredeljuje, ta njen svojevrsten, enkratni jezik. Kot je ob podelitvi Rožančeve nagrade napisal občudujoči bralec, pesnik Ivo Svetina: »Jezik, poleg gline, je edino Ifigenijino orodje, s katerim kleše v ledeno steno brezdušnega, brezsravnega, brezvestnega sveta. In ta jezik je tako telesen, tako ženski, da ob njem abderitska pravda o tem, ali obstaja kaj takega, kot je ženska pisava, hipoma izpuhti.«

V primežu srca je knjiga, ki gre kljub trnjem hudega z lahkoto v bralsko srce, se tam razraste v travnik lepote, čudenja, in pride na pomoč, kadar srce ne zmore živahno utripati, ker ga je strah, ker preveč boli. Ifigenija ve, kako to je, zato se je lahko oklenemo in nam bo dobro delo, samo da je. Da je. Ona, njeno in naše srce.

Spomini na Sokrata

Ksenofont

prevod: Gregor Pobežin

KUD Logos, 2012, m. v., 328 str., 20 €, JAK

Ksenofont je bil eden od Sokratovih učencev, čigar dela so sicer največkrat zaobjemala zgodovinske in gospodarsko-politične teme. Rojen v Atenah je bil pristaš špartanske državne ureditve, kar je botrovalo temu, da je moral zaradi državljske vojne prebežati na špartansko stran in po sili naključij postal eden najpomembnejših kraljevih vojskovodij. Ob koncu kariere se je posvetil pisanju in pozneje nekaj časa znova živel v Atenah. Osebna (politična) prepričanja, ki so tako usodno zaznamovala njegovo življenjsko pot, se odražajo tudi v enem od del, ki premorejo večji filozofski naboj in zaradi katerih sodi poleg Platona med najbolj pristne zapisovalce Sokratove misli. *Spomini na Sokrata* popisujejo pomenkovanja na atenskih ulicah, kjer Sokrat pretehtava praktične zadrege sogovornikov, vmes pa se znajdejo tudi njegove osebne družinske situacije, denimo vzgojni pogovori s sinovi. Največja vrednost je verjetno v sestavkih, kjer Ksenofont tolmači svoje videnje obrambe pred atenskim sodiščem – prek prikaza osebnih zamer in maščevalne narave Sokratovih sodnikov – ter nakaže, da je smrtna obsodba zadala najhujši udarec prav atenski demokraciji. > ŽIGA VALETIČ

Pojmovnik glasbe 20. stoletja

Nikša Gligo; prevod: Tjaša Poklar et al.

Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2012, m. v., 395 str., 29,90 €, JAK

Pred nami je nekoliko prirejena oblika izvirnega priročnika, ki ga je leta 1996 dokončal dr. Nikša Gligo, eden najboljših poznavalcev zgodovine glasbe 20. stoletja, hrvaški muzikolog, redni profesor za glasbo Univerze v Zagrebu in član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti. V slovenski različici je zbranih in opisanih več kot tisoč muzikoloških pojmov in ključnih glasbenih pojavov, s poudarkom na glasbenih žanrih 20. stoletja. Pojmovnik je odlična opora vsem, ki se z glasbo ukvarjajo teoretično ali praktično in želijo pri svojem delu uporabljati pravilno glasbeno terminologijo. > RENATE RUGELJ

Popularna godba

Jože Vogrinc

Subkulturalni azil,

2012, m. v., 158 str., 18 €, JAK

Sociolog in pedagog dr. Jože Vogrinc se kot eden najvidnejših raziskovalcev na področju sociologije kulture največ ukvarja s položajem in vplivom medijev. Poleg teoretskih zapisov je v ta prostor posegal tudi kot urednik, na Radiu Študent med drugim z že legendarnimi glasbenimi oddajami Tolpa bumov, Razširjamo obzora in Rockovnjači. V tej knjigi je, čeprav se, kot pravi, ne spozna na muzikologijo, ne igra na nobeno glasbilo in ne poje, zbral štirinajst svojih krajših spisov, nastalih v več kakor tridesetih letih poslušanja različnih vrst glasbe v različnih okoliščinah. Kar je napisal kot poslušalec, s kulturno kompetenco sociologa, je refleksija lastnega poslušanja in opazovanja poslušanja drugih ter še bolj plod čudenja v pričlo čudeža, ki nam je dan z glasbo, njegova besedila pa zato niso razprave, temveč eseji sociologa. > IZTOK ILICH

Slovenski prevodi skozi korpusno prizmo

urejanje: Špela Vinar
Znanstvena založba FF,
2013, m. v., 211 str., 20 €

Monografija prinaša novejšo raziskavo s področij jezikoslovja, prevajalstva in prevodoslovja; vse pa so povezane s prvim slovenskim prevodoslovnim korpusom SPOOK. Ta večjezični korpus zajema skoraj sto leposlovnih del in je nastal z željo, da bi omogočil boljši pregled sodobnega slovenskega prevajanja leposlovja. Prispevki tako obravnavajo posamezne jezikovne pojave v prevodih in besedilne funkcije ter ugotavljajo, kaj je v prevodih tipično. Predvsem pa potrjujejo, da je korpus naletel na dober odziv ter bi ga bilo treba v prihodnje še nadgrajevati. > **TINA Š. PETROVIČ**

Slovensko leksikalno pomenoslovje

Ada Vidovič Muha
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2013, m. v., 406 str., 29,90 €

V zbirki Razprave je izšla dopolnjena študija o leksikalnem pomenoslovju, ki predstavlja eno temeljnih del za slovensko slovaropisje in slovaroslovje. Avtorica poudari, da strokovna javnost kaže velik interes za leksikologijo, prvotna izdaja pa je bila temelj in spodbuda za nastanek marsikatere monografije. V knjigi so zajeti začetki moderne leksikografije na Slovenskem, podrobno je obravnavan pojem leksema, veliko prostora pa je namenjena tudi medleksikalnim razmerjem. > **TINA Š. PETROVIČ**

Pustiti jezik v vasi

Andrea Haberl Zemljič
prevod: Mirka Nečak
Inštitut za narodnostna vprašanja in
Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija,
2013, m. v., 216 str., 21,70 €

Študija razkriva položaj prebivalcev petih vasi v t. i. Radgonskem kotu na avstrijskem Štajerskem, ki so po 160 letih nepriznavanja znova začeli odkrivati svoje slovenske korenine. Usodo te manjšinske skupnosti med Radkersburgom in Prekmurjem s kulturnim središčem v Pavlovi hiši v Potrni/Laafeldu je težko primerjati z usodo koroških Slovencev. Ta skupnost je številčno namreč veliko šibkejša, a kljub temu vitalna in aktivna, čeprav je več desetletij preživela brez formalnih manjšinskih pravic pa tudi brez opore države. Avtorica, štajerska Slovenka, se je skušala dokopati do ideološko neobremenjene resnice v pogosto tesnem prostoru med skrajnima stališčema: da so Slovenci onstran Mure le izum akademskih krogov in, na drugi strani, da je manjšina, namesto da bi se zavzela za svoje pravice, ostala tiha in skrita. > **IZTOK ILIČ**

Politika praznovanja

urejanje: Božidar Jezernik
Znanstvena založba Filozofske fakultete,
2013, m. v., 180 str., 19,90 €

V uredniškem uvodniku se izkaže, da se je od stotih dni v letu, namenjenih čaščenju zapovedanih praznikov v predmodernej dobi, seznam dela prostih dni v 19. stoletju z industrializacijo hitro krčil. Umik brezdelnih svetnikov je odprl prostor za slavljenje rojstnih dni vladarjev in za kolektivno spominjanje dogodkov iz preteklosti, kar je pripeljalo do politizacije in boja za nove interpretacije preteklosti v luči sedanjih dogajanj in vizije prihodnosti. V prvem poglavju Jezernik analizira pomen, ki ga je v prvi Jugoslaviji imel spomin na Vidovdan. Sledijo prispevki o spreminjanju vsebine praznovanja 9. maja (Eva Batista), o delovni tekmovalnosti in praznikih (Mateja Habinc), o dnevu državnosti v družbi spektakla (Peter Simonič), o slavljenju nekdanjih jugoslovanskih praznikov v sodobni Sloveniji (Mitja Velikonja), o čaščenju Device Marije kot zaščitnice slovenskega naroda in družine (Nena Močnik) ter o praznikih kot socialnem spominu in njihovem vplivu na oblikovanje slovenske skupnosti v Argentini (Jaka Repič). > **IZTOK ILIČ**

11.

KONGRES KNJIGA NA SLOVENSKEM

Novi pristopi pri promociji knjige

4. JUNIJ 2013, G DESIGN HOTEL

LJUBLJANA

PROGRAM IN PRIJAVA NA: WWW.DRUSTVO-ZALOZNIKOV.SI

Rimski nagovori

Franc Rode

Družina,
2012, t. v., 213 str., 22.90 €

Zadnje delo enega najožjih sodelavcev nekdanjega papeža Benedikta XVI. in kurijskega kardinala zajema izbor besedil (večinoma homilij), ki so nastala od leta 2004, ko je Rode nastopil službo prefekta Kongregacije ustanov posvečenega življenja in družb apostolskega življenja, do leta 2012. Iz časovne celote izstopa le prvi zapis, nastal leta 1974, v katerem pripoveduje o pomenu Jezusa Kristusa v njegovem življenju, ki pa je pomemben zato, ker gre za izkustvo, ki je usodno vplivalo na njegovo poznejše mišljenje in življenje. Rode tovi nagovori, s katerimi je pospremil pomembne kulturne (odprtje razstave Upodobitve ljubljanskih nadškofov v Narodni galeriji) in cerkvene dogodke (300-letnica ljubljanske stolnice) tako doma kot v tujini (homilija pri sveti maši za pobite domobrnce v Torontu), so delo izvrstnega pisca z jasno načrtano mislijo. V njih vedno znova poudarja, da se Katoliška cerkev (tudi slovenska), kljub ločenosti od države, ne more kar preprosto strinjati z javnim mnenjem, ampak mora vseskozi opozarjati na zablode in nevarnosti sodobnega časa ter dejavno poseči v reševanje krize evropske zavesti, ki ni le gospodarska, pač pa tudi kulturna in moralna. > KRISTINA SLUGA

Konec časov

Lectio Prvega pisma Tesaloničanom

Silvano Fausti; prevod: Stane Zore

Družina, 2012, m. v., 143 str., 19.50 €

P. Silvano Fausti – italijanski jezuit, ki je po študiju filozofije in teologije doktoriral iz fenomenologije jezika – je za izhodišče pričujoče knjižice vzel *Prvo pismo Tesaloničanom*, najstarejši zapisani dokument krščanske vere. Formalno Fausti pismo Tesaloničanom razdeli na osem enot; vsako od njih najprej umesti v širši kontekst Pisma, sledi natančno branje in interpretacija izbranega odlomka, nato povabilo bralcu k aktivnemu razmisleku o odlomku (z molitvijo) in slednjič naslonitev vsake od enot na sorodne biblijske odlomke. Vsebinsko pa je poudarek pisma Tesaloničanom oziroma Faustijevega branja vprašanje človekove smrtnosti, ki je bistvo človekove (tu)biti: »Je namreč edino živo bitje, ki ve za svojo smrt. To je njegova znamenovanost, peklena muka in znamenje veličine obenem ...« > MAŠA OGRIZEK

Jezus iz Nazareta

Jezusovo otroštvo

Joseph Ratzinger - Benedikt XVI.; prevod: Anton Štrukelj

Družina, 2012, t. v., 173 str., 19.50 €

Pričujoče delo je uvod v knjigi o liku in delu Jezusa, ki sta že izšli. Ratzinger v predgovoru zapiše, da je želel v pogovoru s preteklimi in sedanjimi razlagalci podati svojo eksegezo Matejevega in Lukovega evangelija, ki, vsak na svoj način, zapisujeta zgodbo Jezusovega otroštva. V štirih poglavjih se loteva Jezusovega izvora, primerjave oznanil rojstev Janeza Krstnika in Jezusa, njegovega rojstva v Betlehemu ter modrih z Vzhoda in bega Jezusove družine v Egipt. Knjigo končuje epilog s pripovedjo o 12-letnem Jezusu v templju. Ratzinger meni, da je pravilna razlaga odvisna tako od zgodovinske umestitve besedila (Matej in Luka nista želela pisati zgodbe, ampak zgodovino nastajajoče verske skupnosti) kot njegove teološke razlage, ki skuša podati odgovor na vprašanja: »Ali je povedano resnično? Ali se tiče mene? Če se, kako?« > KRISTINA SLUGA

JORGE MARIO BERGOGLIO FRANČIŠEK

Življenje, ideje, misli

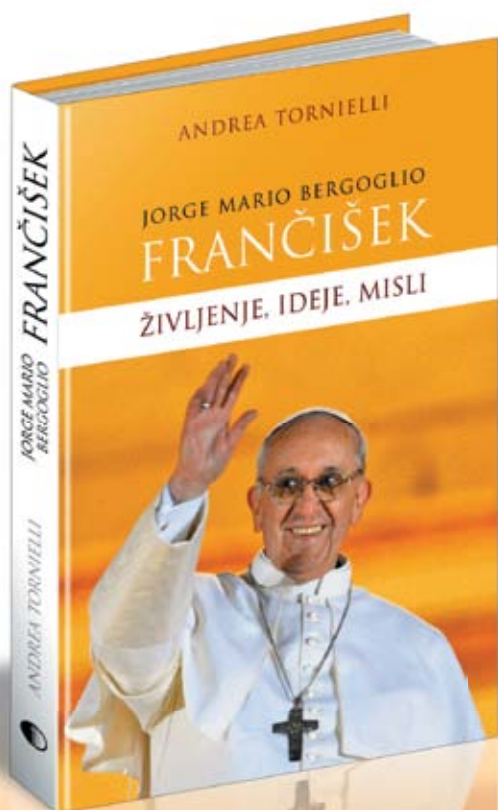
Andrea Tornielli

Izčrpna biografija novega papeža izpod peresa enega najbolj priznanih vaticanistov. Kdo je papež Frančišek, ki je bil izvoljen v enem od najkrajših konklavov v zgodovini? Kdo je prvi papež iz Južne Amerike in prvi jezuit, ki je bil izvoljen za Petrovega naslednika?

Kako gleda na svet in svoje poslanstvo? Kako razume svoj klic, naj služi Kristusu, njegovi Cerkvi in vsemu svetu?

Eden izmed mednarodno najbolj cenjenih opazovalcev dogajanja v Vatikanu razkriva osebnost tega ponižnega človeka, sina italijanskih priseljencev v Argentini, ki se je odločil, da bo sledil Kristusu in stopil na pot služenja v Argentini, deželi, ki jo stalno pretresajo nemiri in zaznamujejo velike socialne razlike.

Redna cena: 22 evrov

Naročila in informacije:
Družina d. o. o., Krekov trg 1, Ljubljana
tel.: 01/360-28-28, www.druzina.si

ZALOŽBA
DRUŽINA

Sejem akademske knjige Liber.ac

Med 21. in 23. majem bodo Foersterjev vrt (tisti mali park za Filozofsko fakulteto v Ljubljani) ponovno zasedli ljubitelji knjig, saj se bodo udeležili Sejma akademske knjige Liber.ac 2013, ki bo v organizaciji FF UL in pokroviteljstvom MOL letos potekal že četrtrič. Predstavilo se bo več kot 35 razstavljavcev, sejem pa bo popestril raznolik spremljevalni program, ki bo na odru (in tudi drugod) v parku potekal vsak dan od jutra do večera.

Germanški babilon

Letošnja rdeča nit so germanski jeziki in kulture, zato je večino dogodkov organiziral Oddelek za germanistiko z nederlandistiko in skandinavistiko FF UL. Seveda vsi dobro poznamo nemški jezik, slišali smo tudi že za nizozemščino, norveščino, švedščino, danščino in morda islandščino, marsikdo pa ne ve, da v isto skupino spadajo še eksoti, kot so afrikanščina, ferščina, frizijščina in jidiš. Ne smemo pozabiti tudi angleščine, ki pa je tako velik jezik, da je letos nismo vključili, in ji bomo morda kako leto posvetili kar cel Liber.ac.

Kot rečeno, bo spremljevalni program bogat, zato za bralce Bukle izpostavljam le nekaj najbolj privlačnih dogodkov:

Torek, 21. maj 2013

Kot je navada, se bo začelo z otvoritvijo sejma, ki bo ob 10.00, točno opoldne pa ji bo sledila okrogla miza z izzivalnim naslovom »Babe naj se v te reči ne mešajo, naj primejo rajši za igle in burke«, na kateri se bodo udeležence pogovarjale o nemški literarni ustvarjalnosti avtoric na Slovenskem v 19. stoletju. Ob 14.00 bo potekala še ena okrogla miza z naslovom *Prihodnost slovenskih znanstvenih revij*, na kateri se bo dr. Matevž Rudolf, vodja Znanstvene založbe FF, z gosti pogovarjal o problemih, ki zadnje čase pestijo urednike znanstvenih revij. Ob 15.00 bodo dogajanje poživili člani Simfoničnega orkestra in Študentskega pevskega zbora FF z izvedbo skladb znanega nemškega skladatelja *Richarda Wagnerja*. Uredniki bodo na svoj račun prišli ob 17.00 v pogovoru z naslovom *Iz Zamornije na knjižne police – po uredniških smernicah dr. Wolfganga Ferchla*. Ferchl je urednik knjig Walterja Moersa (Rumo in čudeži v temi, Mesto sanjajočih knjig, Vreščji mojster ...), ki velja za enega najbolj svojeglavih avtorjev v Nemčiji. Kako urednik sodeluje z avtorjem takšnega kalibra, bo Ferchl povprašala prevajalka slovenskih izdaj, Stana Anželj. Ob 18.00 bo sledil dogodek z naslovom *Ohrewürm (pesmi, ki gredo v uho)*. Švicarske narečne pesmi bo izvajal angažirani švicarski kantavtor Stefan Stebler.

Sreda, 22. maj 2013

Ob 10.00 se lahko udeležite *germanistično-kulturnozgodovinskega sprehoda po Ljubljani*. Zbirno mesto bo v parku, sprehod pa bo vodila dr. Mira Miladinović Zalaznik. Ob 15.00 boste imeli priložnost, da se poučite o *nemških haikujih*, ob 16.00 pa bo sledila okrogla miza z naslovom *Med dvema jezikoma – med dvema kultura*. Udeleženci okrogle mize bodo avtorji iz zamejstva: Gustav Januš, Janko Ferk, Cvetka Lipuš in Matjaž Grilj. Ob 18.00 se obeta pravo tekmovalstvo. Markus Köhle in Mieke Medusa, vodilna avstrijska performerja, se bosta pomerila v *pesniškem dvoboju (Poetry Slam)* z naslovom *Odločitev*. Za konec dneva bo ob 19.30 potekala parodija na *Musikantenstadt* – narodnozabavno obarvan dogodek, ki je pri naših severnih sosedih velik hit. Smeha ne bo manjkalo!

Četrtek, 23. maj 2013

Ob 10.00 so študenti AGRFT za otroke pripravili delavnico z naslovom *Grimmove pravljice*. Ob 13.00 se bo odvila okrogla miza z naslovom *Politika 2.0 – prihodnost demokracije?* Osrednji gost bo dr. Christian Nuernbergk z Univerze v Münchnu. Ob 16.00 bosta nizozemska gosta Sonja Bouwkamp in dr. Roel Bouwkamp predstavila knjigo *Blizu doma*. Avtorja sta nosilca psihoterapevtske metode gestalt, z njima pa se bo pogovarjala Majda Mramor z Inštituta za družinsko terapijo. Glasbeno bo obarvan dogodek ob 17.00 *Main Dearfle: kočevarske pesmi*. Pesmi bo predstavila vokalna skupina Cantate Domino iz Kočevja. Liber.ac 2013 bomo sklenili z *Gramofonom* – večerom Brechtovih songov in poezije.

Poleg vsega naštetega bodo potekale številne druge brezplačne delavnice, na katerih se bodo, denimo, otroci učili germanskih urokov, odrasli pa se bodo lahko preizkusili v švedščini. *Sejem akademske knjige Liber.ac 2013* bo tudi letos, kot vedno, tak kot se za sejem spodobi: živahen, pester, bogat in prijeten. Dobrodošli!

Liber.ac
Sejem
akademske
knjige

**FOERSTERJEV VRT
ZA FILOZOFSKO
FAKULTETO
21.-23. MAJA 2013
GERMANŠKI BABILON**

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo je spet na prepihu. V javnih kulturnih zavodih večina zaposlenih meni, da je s celotnim kulturnim sistemom in njegovim delovanjem bolj ali manj vse v redu, le proračunskega denarja bi moralo biti več, mnogo več. Tisti, ki mislijo, da je zakon treba spremeniti, so v manjšini. Radikalni kritiki obstoječega kulturnega sistema namesto dopolnjevanj predlagajo povsem nov zakon. Realisti, med katerimi so bile tudi poveljujoče ekipe na predprejšnjem ministrstvu za kulturo in prejšnjem združenem ministrstvu, so delali na tem, da se dopolni obstoječi ZUJIK.

Javni kulturni interes, javna kulturna dobrina, javna kulturna služba in javni kulturni program

Še eno stališče je bilo na tapeti: bolj potrebujemo zakon, ki ga ni – zakon o uprizoritvenih umetnostih, pri čemer naj se ZUJIK omeji le na bistvena vprašanja, ki zadevajo podstat delovanja, organizacije in financiranja javnih kulturnih programov.

Kako se bo opredelilo vodstvo novega ministrstva, bomo videli.

Dosedanja razprava o predlogu sprememb in dopolnitev veljavnega zakona je opozorila na precejšnja razhajanja glede vprašanja, kaj je oz naj bo javna kulturna dobrina, kaj javna kulturna služba in kaj javni kulturni program.

Za to naj bi bil kriv bodisi veljavni ZUJIK, ker ne pove jasno, kaj je javni interes v kulturi, bodisi nacionalni kulturni program, ki ne zna zadovoljivo opredeliti nespornega civilizacijskega dosežka, javnega sektorja, in odgovoriti na vprašanje, katere kolektivne dobrine v kulturi se priznajo kot javne dobrine.

Zanimivo pri tem je, da večine ni prepričala predlagana sprememba člena, ki se zdaj glasi:

»Javna kulturna dobrina je tista kulturna dobrina, ki jo v javnem interesu zagotavlja država oziroma lokalna skupnost kot javno službo, v obliki oziroma na način javne službe, javnega kulturnega programa in v obliki podpore posamičnim kulturnim projektom.«

Javni interes za kulturo, javna kulturna dobrina, javna kulturna služba, javni kulturni program in podpora posamičnim so projektom za nadaljnji potek razprave o zakonu v obliki predloga opredeljeni dovolj dobro.

Nobenega dvoma tudi ni, da večina delujoče kulturno-umetniške produkcije in z njo dediščine (v najširšem pomenu besede) predstavlja kulturno dobrino.

Uporaba pojmov javni kulturni interes, javna kulturna služba, javni kulturni program in javna podpora posamičnim projektom je vedno v povezavi z javnim delovanjem in s količino javnega, proračunskega oz davkoplačevalskega denarja, ki ga v letu dni ali s srednjeročnim načrtom za kulturo namenjajo država in lokalne skupnosti. Ta sredstva so glede na siceršnje bogastvo kulturno-umetniškega ustvarjanja človeka bila in bodo vedno omejena; bistvo nacionalne oz lokalnih kulturnih politik je v tem, da skozi demokratične postopke, v katerih mora imeti pomembno težo stroka, povedo, kateri kulturni programi imajo ali bodo imeli status javne kulturne dobrine s pravico dostopa do javnega denarja. To ne pomeni, da neizbrani kulturni programi niso tudi javni, pomeni le, da ne bodo dobili proračunskega denarja in bodo morali za svoje javno delovanje zagotoviti nejavne vire za financiranje svoje dejavnosti (prihodek od prodaje vstopnic, sponzorji, donatorji, lastna sredstva).

Ključno vprašanje slovenske kulturne politike je v tem, da so proračunska sredstva za javne kulturne dobrine, ki naj bi vstopile v ris javnega kulturne-

ga programa, omejena in jih bo v bližnji prihodnosti zaradi krize morda celo manj, kot jih je na voljo trenutno. Kako lepo bi bilo, da bi jih bilo več!

Problem je resen, celo bolj, kot se morda trenutno kaže, saj vse bolj občutno upadajo nejavni viri, ki so do zdaj pomembno omogočali izvajanje kulturnih programov: krči se prihodek od prodanih vstopnic, vedno manj je sponzorjev in donatorjev. Edini obliži na vedno večje rane usihanja denarja za kulturo so evropski skladi, ki tu pa tam pomenijo obetavno finančno »injekcijo« za izvedbo evropsko usmerjenih kulturno-umetniških projektov, pa še to le ob sorazmernem deležu slovenskih sredstev.

Javni kulturni interes ni nekaj, kar bi nastajalo sproti, vsako leto na novo. Če se omejimo le na tisto, kar financira Ministrstvo za kulturo, je treba ugotoviti, da je velika večina razpoložljivega javnega denarja na republiški ravni ne le za vsako tekoče leto, temveč daleč naprej rezerviranega za delovanje 62 nacionalnih in nekaterih od države financiranih mestnih javnih kulturnih zavodov, skladov, agencij, uradov ter številnih drugih zakonskih obveznosti na področju kulture in umetnosti.

Javni interes za kulturo je poleg programov delujočih javnih kulturnih zavodov kot javnih kulturnih služb, ki jih izvajajo tako ali drugače, tudi večletno financiranje nevladnih kulturnih organizacij ali njihovih posamičnih kulturnih projektov.

Ustanovitev vsakega novega javnega zavoda (takih je bilo zadnja leta precej) pomeni zmanjševanje omejene količine razpoložljivega javnega denarja za delovanje že delujočih.

Če ni gospodarske rasti, vsak novi kulturni zavod pomeni oženje podpore že ustanovljenim zavodom in (večletnim) projektom, ki so si prislužili podporo države ali lokalne skupnosti, ter zmanjšuje zmožnosti financiranja novih zanimivih programov.

Napovedana posodobitev javnega kulturnega sektorja ne bi smela ciljati na varčevanje, pač pa predvsem na smotrnejšo rabo sredstev, ki jih imajo na voljo javni kulturni zavodi, na njihovo odpiranje navzven, na zagotavljanje prožnejših delovnih razmerij, na vključevanje armade izjemnih mladih umetnikov in strokovnjakov, ki so samozaposleni ali brezposelni, na postopno ukinjanje »privatnega lastništva« nad delovnimi mesti itd.

Prej ali slej bo treba v domačih logih spoznati, da javni kulturni interes ni in ne sme ostati nekaj, kar je bilo dano od ustanovitelja za večne čase. Javni kulturni interes je izrazito dinamična kategorija; skozi pregledne demokratične postopke kulturnih politik in ob sodelovanju strok mora biti partikularnim kulturnim interesom omogočeno, da v bitki za »medaljo« javnega interesa zmagajo ali propadejo.

NOVO

Chris Anderson
IZDELOVALCI

Nova industrijska revolucija: kakšne priložnosti nudi 21. stoletje zagretim podjetnikom.

- Obseg knjige: 255 strani
- Cena: 24,90 € (mehka)

Dan Ariely
(POŠTENA) RESNICA O NEPOŠTENOSTI

Kako lažemo vsem – še posebej sebi.

- Obseg knjige: 265 strani
- Cena: 24,90 € (mehka)

Marcel Štefančič, jr.
ZIMA NAŠEGA NEZADOVOLJSTVA

NOVO

Eseji o boju za slovenska srca.

- Obseg knjige: 243 strani
- Cena: 19,90 € (mehka)

UMco

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

Bralnice pod stamnikom®

Mladinski literarni festival, 23. do 30. maj 2013

Prireditve za vsakogar

»Vedno znova moramo prisluhniti njihovim zamolčanim zgodbam.«
John Boyne, Deček v črtasti pižami

20. maj–8. junij, Knjižnica Domžale
Razstava ilustracij Ane Zavadlav in skulptur učencev OŠ Marije Vere Kamnik

23. maj – 21. junij 2013, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin
Razstava ilustracij Damijana Stepančiča

Sreda, 22. maj

10.00, Knjižnica Domžale
Združujemo generacije ob branju
Tilka Jamnik o tem, kako in kaj brati otrokom.
Vsak obiskovalec prejme knjigo.

16.00, Knjižnica Domžale
Svetlikanja
Prostovoljka bere starejšim.

17.00, Češminov park, Domžale
S knjigo v zeleni travi
V primeru slabega vremena bo prireditev v pravljčni sobi Knjižnice Domžale.

Četrtek, 23. maj

9.30, Kulturni dom Radomlje
Odprtje festivala
Gost: Irski pisatelj John Boyne

10.00, Knjižnica Tolmin
Odprtje razstave ilustracij Damijana Stepančiča
Sodelujejo učenci OŠ Tolmin in učenci PŠ za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami Tolmin.

15.00, Knjižnica Domžale
V sožitju s knjigo*
Bralno srečanje z osebami z motnjami v duševnem razvoju.

17.00, Knjižnica Domžale
Predstava Piščanček Pik*

19.00, Društvo slovenskih pisateljev, Ljubljana
Srečanje z Johnom Boynom
Vsak obiskovalec prejme njegovo knjigo.

Petek, 24. maj

13.00, Češminov park, Domžale
Rokovnjači in Matjaž
Učenci OŠ Brdo predstavljajo Janka Kersnika, sodeluje avtor Matjaž Pikalo.

17.00, Knjižnica Domžale
Zaplešimo v pravljico s plesno šolo MIKI*

Ponedeljek, 27. maj

9.30, Tolmin, Center za dnevne aktivnosti starejših občanov
Knjižna čajanka s knjižničarko Tilko Jamnik
Predstavitev kvalitetne knjige za odrasle in knjige za branje vnucom.

13.00, Knjižnica Domžale
Bralni klub – zaključna prireditev za učence OŠ Rodica in OŠ Dob ter za izven*
Gostuje pesnica Ksenija Šoster Olmer.

16.00, Četrtni mladinski center Šiška
Zgodbe mladih vsega sveta
Gostuje pisateljica Janja Vidmar.

17.00, Knjižnica Domžale
Pikina čajanka*

Torek, 28. maj

17.00, Knjižnica Domžale
Družinska lutkovno-ustvarjalna delavnica*

Sreda, 29. maj

17.00, Družinski center Mala ulica, Ljubljana
Nogavičke za ptičke
Gostuje pesnica Ksenija Šoster Olmer.

17.00, Češminov park, Domžale
S knjigo v zeleni travi
V primeru slabega vremena bo prireditev v pravljčni sobi Knjižnice Domžale.

19.00, Knjižnica Domžale
Pravljice za odrasle
Oscar Wilde: Srečni kraljevič.

Četrtek, 30. maj

14.00, Knjižnica Domžale
Juri Muri in Tone Pavček, strokovno srečanje
Sodelujejo: Gaja Kos, Nevenka Mandelj, Saša Pavček, Damijan Stepančič; vodi dr. Igor Saksida.

17.00, Knjižnica Domžale
Alzheimer Cafe: pogovori o demenci
Stigmatizacija svojcev z demenco. Z Jano Dragar, socialno delavko v Psihiatrični kliniki Polje, Mojca Kerč in Lidijo Bašič Jančar, se bo pogovarjala Cveta Zalokar-Oražem.

17.30, Knjižnica Tolmin
Pravljčne igrarije za zaključek festivala ob Soči.
Pravljice pripovedujeta Ida Mlakar in Tone Obadič. Po pravljicah otroci ustvarjajo skupaj s starši.

Za dodatne informacije obiščite:

www.bralnice.si

* Obvezna predhodna prijava.

MIŠ
ZALOŽBA

knjižnica
DOMŽALE

KNJIŽNICA
CIRILA
KOSMAČA
TOLMIN

BRALNA
ZNAČKA
Društvo Bralna značka Slovenije – ZPUS
Zveza Priljubljenih
MladostSlovenije

Prav pred kratkim, v času Slovenskih dnevoov knjige, je bilo v enem izmed novinarskih prispevkov mogoče slišati naslednji komentar novinarko, ob katerem so mi pošteno zastrigla ušesa: »V času vzpona elektronske knjige in kupovanja knjig prek spletnih knjigarn se tudi pri nas ruši razvejena slovenska knjigarniška mreža.« A res? Očitno e-knjiga postaja vse bolj priročen izgovor (in sovražnik) vseh vpletenih v knjižni posel pri nas, še najbolj pa založnikov.

Renata Zamida

Naj slovenske avtorje elektronsko beremo kar v angleščini?

Iz nekaj preteklih let trajajoče mantre v smislu *Kaj nam je narediti, saj slovenskih e-knjig nimamo kje prodajati* ali *Kdaj bomo končno imeli tudi pri nas knjigarno ali več njih za e-knjige* je letos, ko dobivamo ne le eno, ampak celo dve prodajni platformi za e-knjigo (pri čemer je Biblos, ki ga je vzpostavila Študentska založba tudi – oziroma v tem trenutku predvsem – izposojevalna platforma za člane slovenskih splošnih knjižnic, kar je projekt, ki nam ga zavida vsa Jugovzhodna Evropa, kot nakazujejo vabila iz tujine pa tudi tozadevno razvitejši Zahod) nastala povsem druga pesem in naenkrat poslušamo (novinarske) izjave, kot je zgornja, pa seveda tudi založniške v smislu: *Kaj bi e-knjige delali, saj bomo prodali še manj tiskanih* ali *»Katastrofa je pred vrati, knjižnice bodo kupovale e-knjige, tiskane pa nam bodo ostajale v skladišču!*

Dragi bralec in kupec knjig, verjetno si opazil, da te med vsemi temi izjavami ni najti, pa čeprav tako redka ptica, kot eni trdijo, vseeno (še) nisi ... Še več, večina avtorjev teh in podobnih izjav je prejemnikov raznovrstnih (čeprav iz leta v leto bolj skopo odmerjenih, pa vendar) subvencij za spodbujanje bralne kulture. Branja slovenskih knjig. In slovenski bralci si v 21. stoletju pač želimo brati tudi elektronsko. Na tablici, morda pametnem telefonu, v veliki meri celo kar na zaslonu domačega računalnika, kot kažejo prve statistike Biblosa. In slovenski založniki teh želja v tem trenutku še zdaleč ne izpolnjujemo. Od produkcije zadnjih let je v e-obliki dosegljivega bore malo, tako izvernih slovenskih del kot prevodov iz tujih jezikov. To označiti z drugo besedo kot kontraproduktivno po vsem tem času govora o e-knjigah pri nas (med drugim o njihovem pomanjkanju!) pač ne moremo. Pod vprašaj postavljamo ves trud in denar, vložen v t. i. razvijanje bralne kulture. Ker e-bralci zaradi tega ne bodo prenehali biti e-bralci, temveč bodo prenehali biti bralci v slovenščini. In to se žal že pospešeno dogaja.

Biblos po prvih dveh mesecih testnega obdobja, v katerem sodeluje 10 slovenskih splošnih knjižnic, katerih člani si lahko izposojajo e-knjige, stalno uporablja okoli 6000 aktivnih uporabnikov. To je v tem trenutku prav toliko potencialnih kupcev e-knjig! Vsekakor pa vsaj 6000 e-bralcev, ki ugovarjajo v naslovu izrečenemu predlogu. Od srede marca do danes si je v povprečju vsak izmed njih izposodil 6 e-knjig. Žal jim že zmanjkuje branja ... do junija, ko jih bo razveselilo 300 novih naslovov. A je to še zmeraj vsaj desetkrat premajhno število e-knjig v slovenščini, da bi slovenske e-bralce odvrnili od vedno bolj množičnega branja (in kupovanja) e-knjig predvsem v angleščini. Že zdaj je namreč očitno, da na tem področju izgubljam – tehničnim novostim zelo naklonjeni slovenski potrošniki si namreč že več let (v tujini) kupujejo tudi Amazonov Kindle kot še zmeraj najbolj znano blagovno znamko na področju e-knjige in prvo izbiro kupca, ki kupuje e-bralnik. A kaj, ko Amazon ponuja e-knjige le v peščici izbranih svetovnih jezikov (v sedmih) in slovenščine očitno še dolgo ne bo med njimi. Kindle je namreč to-

zadevno žrtev lastnega tehnološkega napredka – če Amazon namreč želi, da potrjeni jeziki brezhibno delujejo tudi na najstarejših generacijah njihovega bralnika (prvo so poslali na trg že davnega leta 2007), tehnično testiranje vsakega novega jezika zelo veliko stane in je dolgotrajno. V zadnjih dveh mesecih je na Študentsko založbo namreč prišlo nešteto povpraševanj, kako Biblos uporabljati na Kindlu ... Žal to ni mogoče, saj je ta bralnik Amazonov patent in s tem (vsaj za običajnega) uporabnika neprodušno zaklenjen na ekosistem te vedno bolj osvožene multinacionalke. Če hočemo torej slovenski založniki prodajati e-knjige na Amazonu, te ne morejo biti v slovenščini. In če želijo slovenski e-bralci na svojih Kindlih brati tudi knjige slovenskih avtorjev, tega ne morejo početi v slovenščini. Vsaj do nadaljnjega.

A kakšna sreča, da je rešitev na dlani! Slovenske avtorje preprosto prevedemo v angleščino. Tako lahko že več kot pet naslovov Ferija Lainščka kot e-knjigo beremo v angleščini – v slovenščini pa le dva. Pa Lainšček kmalu ne bo več izjema in že zdaj še zdaleč ni edini tak slovenski avtor. Paradoks je očitno, kljub temu da je temeljni namen tovrstnega početja več kot pohvalna promocija slovenske literature med tujimi bralci. A kaj, ko smo ti tuji bralci vedno bolj mi sami.

In kaj se bo zgodilo s priljubljeno prevodno literaturo, če bodo slovenski založniki še dolgo trdili, kako se jim ne splača kupovati pravic za e-izdaje, potem pa te naslove pretvarjati še v ePub-format in si po možnosti nakopati še dodatno delo z e-izdajo? Verjetno ni črnogledo trditi, da se jim slej ko prej za te knjige sploh več ne bo splačalo kupovati pravic, niti jih tiskati, niti skladiščiti. In slovenski e-bralec se bo počasi, a zagotovo navzel navade, da bo novo kriminalko ali ljubič ali pa nobelovca prebral kar v angleščini oziroma izvorniku – na svoji e-napravi. Na založniških kongresih pa bomo razpravljali o zlatih časih slovenske knjige. Na knjigo-trških srečanjih bomo objokovali zaradi e-knjige klavirno propadlo edino knjigarniško mrežo. In novinarji bodo poročali.

A zavoljo slovenskih (tudi e-bralcev) ne gre tako hitro obupati. Vsekakor pozitiven korak pomeni razpis Javne agencije za knjigo, ki se napoveduje v kratkem in bo subvencioniral pretvorbo produkcije slovenskih založnikov v ePub-format. Veliko mednarodnih institucij, ki s subvencijami pomagajo evropskim založnikom pri nakupu avtorskih pravic, bo to v kratkem počelo tudi za e-pravice (ki so lahko za bolj popularne prevodne naslove nesramno visoke). Končno, menda z letom 2015, pa naj bi EU sprejela tudi novo zakonodajo glede obdavčevanja e-knjige in jo izenačila z davkom na tiskano knjigo (trenutno za e-knjigo v vsej EU namreč velja zgornja stopnja DDV, uprli sta se le Francija in Luksemburg). Če le ne bo leta 2015 v Sloveniji spodnja stopnja DDV že enaka današnji zgornji, knjige v vsakršni obliki pa s tem vedno bolj nedosegljiv luksuz ...

Ko smo pred nekaj leti na naslovnici naše revije gostili nekatere založniške šefe naših izpostavljenih založb, je nekaj ostalo v zraku. Vsi so bili moški, vsi pa smo vedeli, da ženske dodajajo vsaj enako pomemben prispevek k podobi slovenskega založništva. Čakali smo primeren trenutek, da nekako uresničimo še to idejo, in tako na tokratni naslovnici s ponosom predstavljamo tri legendarne urednice in založnice (pa tudi prevajalke in še kaj), ki so vsaka na svoj način s svojo založbo in svojim knjižnim izborom pomembno zaznamovale slovensko knjižno pokrajino ter s svojo predanostjo knjigam tudi našemu uredništvu ves čas predstavljale zgled, ki si ga prizadevamo dosegati. Vsem trem smo zastavili podobna vprašanja, ki pa smo jih seveda prilagodili glede na tip in vsebino knjig, ki jih izdajajo.

Vera Čertalič

Pred kakimi petnajstimi leti sem v knjigarnah odkril izvirno oblikovane knjige založbe Eno, ki pa so me pritegnile tudi po svoji vsebini. Unikatna mešanica različnih tem, od duhovnih ezoteričnih odvodov psihologije prek mitologije, po kateri je posegal tudi George Lucas pri svoji Vojni zvezd, pa vse do moških introspekcij v povezavi z njihovim odraščanjem pa tudi umiranjem. Knjige založbe Eno pa so zveste sopotnice tudi na njihovih popotniških in hribovskih poteh ter v zvezdnih nočeh. Zato vam z veseljem predstavljamo njeno ustanoviteljico in urednico Vero Čertalič.

»Nisem črnogleda glede branja ...«

Bukla: Prva knjiga pri založbi je izšla sredi devetdesetih let. Kako je prišlo do tega? Kako to, da ste ustanovili založbo? Kakšni so bili začetki?

Vera Čertalič: Zelo amaterski. Knjiga *Imenovali so jo Dvoje src* je izšla oktobra 1996 (in se še vedno dobro prodaja). Nekaj malega sem vedela o založništvu, saj sem poleg zaposlitve v Goriški knjižnici že nekaj let prevajala za različne založbe. Bil je trenutek, ko sem začutila, da moram začeti na novo, tvegati in odkriti, ali zmorem sama. Pomembno je zbrati pogum za prvi korak in zaupati.

Bukla: Kakšna je bila začetna izkušnja izdajanja knjig? Kako ste nadaljevali? Kako ste izbirali knjige, ki ste jih nameravali izdati?

Vera Čertalič: Kljub občutku negotovosti sem nekako vedela, da bo šlo. Prva knjiga se je dobro prodajala, saj sem prvih 1500 izvodov prodala v štirih mesecih, tako da sem lahko plačala tisk in pravice za naslednjo, ki mi je bila pri srcu. Nato še za tretjo in četrto. Nisem imela kakega posebnega programa. Zajel me je vrtinec, saj sem bila sama za vse in bilo je veliko dela – s telefoniranjem knjižnicam, pisarjenjem, z zavijanjem paketov, s pošiljanjem. Knjige so mi nekako same prihajale na pot, včasih tudi po predlogih znancev in prijateljev.

Bukla: Ste se v poznejši fazi pri izboru odzivali na trg, torej na prodajo knjig in začeli temu prilagajati svoj knjižni program?

Vera Čertalič: Sprva nisem veliko premišljala o trgu, čutila sem, da so knjige prave za tisti čas, in res sem prvih 25 naslovov prodala v razmeroma kratkem času, tiskala sem jih v 1500 izvodih, nekatere tudi ponatisnila. Po treh, štirih letih mi je bilo veliko bolj jasno, da se lažje branje veliko bolje prodaja. Začela sem se pripravljati na izdajanje zahtevnejših knjig, od nekdanje me je zanimala mitologija, zato sem počasi prilagajala program. Izdajala sem knjige, ki se dobro prodajajo, čeprav nisem ravno stala za njimi, vendar sem si z njimi omogočila prevajanje in izdajo meni ljubljenih avtorjev.

Bukla: Ali katere od vam ljubljenih knjig zaradi tega, ker ste ocenili, da ne bi mogli pokriti stroškov, tudi niste izdali? Vam je žal za to?

Vera Čertalič: Kar veliko je takih. Zlasti s področja mitologije, šamanizma, poljudne znanosti in tudi leposlovja. Če naštejemo nekaj piscev – Campbell, Hillman, Harner, Grof, Sheldrake, Jaffe, von Franz, Dolto, Erri de Luca, ki piše presunljive zgodbe, povzete iz *Svetega pisma*, Calasso s čudovitimi romani, ki izhajajo iz mitologije, Terzani, Watts, Bennett, zlasti pa knjige o smrti in umiranju ... Rada bi jih prevedla zaradi sebe, saj med prevajanjem veliko bolj spoznam avtorja in delo, pa tudi za druge, ker so vredne in veliko naučijo. Vendar ne morem reči, da mi je žal, ne silim več z glavo skozi zid, zdaj namreč vem, da v življenju ni ničesar, kar bi bilo na smrt pomembno – razen smrti.

Bukla: Kako poteka delo vaše založbe? Kako ste organizirani? Na kakšen način prodajate svoje knjige?

Vera Čertalič: Sprva sem delala sama, saj je sin Tomaž (Plahuta) še študiral, čeprav je sodeloval pri oblikovanju in tisku. Zdaj soodločam o naslovih, urejam in prevajam, distribucijo sem pred dobrim letom predala Primusu, preostalo pa Tomažu.

Bukla: Vaša založba je znana po prav umetelno, skoraj umetniško oblikovanih naslovnih knjig. Kdo je najbolj zaslužen za to? Od kod je prišla ideja, da se knjižnih ovitkov lotite na tak svojevrsten, a z leti tako prepoznaven način?

Vera Čertalič: Vsekakor Tomaž. Študiral je grafično oblikovanje na Akademiji za likovno umetnost in diplomiral pri Ranku Novaku. Ko sem se odločala za založbo, sta bila oblikovanje in tisk področji, ki ju nisem obvladala. (Kar velja tudi za promoviranje, saj mi še zmeraj ne gre od rok.) Nerada se zanašam na druge, glede teh stvari pa sem nevedna, zato sem tudi nekaj časa oklevala in razmišljala, s kom bi se povezala. Zatrdil mi je,

Vera Čertalič

da bova zmogla v dvoje, saj bo prevzel vse potrebno za tisk, oblikovati pa je želel sam. Pustila sem mu proste roke in knjižni ovitki so izključno njegova domena. Odlični odzivi, tudi mednarodni, so samo njegova zasluga.

Bukla: Izid katere vaše knjige vam je ostal še posebej v spominu in zakaj?

Vera Čertalič: *Ženske, ki tečejo z volkovi*. Povsod po svetu je bila uspešnica, vendar v založništvu nikoli ne veš, kako bo z novo knjigo. Včasih uspe takoj, včasih čez čas, nujno je promoviranje, saj mi knjigarko govorijo, da kupci najbolj sprašujejo po knjigah, o katerih je bilo kaj napisanega ali pa so jih omenjali po televiziji ali radiu. *Ženske, ki tečejo* je izšla že leta 1996 in v tujini je bila velika uspešnica, tako v Ameriki kot tudi v Evropi, pri nas pa očitno ni zanimala nobene večje založbe, zato sem bila malo negotova. Vseeno sem zaupala vanjo, zbrala dovolj denarja, jo prevedla, natisnila v 2000 izvodih in v trdi vezavi, tako da je bila naša prva »prava« knjiga. In kar nekajkrat sem jo ponatisnila.

Bukla: Glede na vaš vsebinski profil si mislim, da imate pri vaših knjigah stalne in lojalne bralce?

Vera Čertalič: Mislim, da je tako, čeprav nimamo veliko povratnih informacij. Nekaj na facebooku in včasih kakšno e-pismo.

Bukla: Kako se je v zadnjih petnajstih letih z vaše perspektive spremenil slovenski knjižni trg?

Vera Čertalič: Vse več je knjig, ki pozivajo k tako imenovanemu pozitivnemu pogledu na svet.

Kakor da se ne bi že vsi skupaj naveličali tega pozivanja in zagotavljanja. Po drugi strani pa vse mogoče vampirske knjige in odtenki vseh barv. Res je, da veliko ljudi z branjem beži od stvarnosti, berejo ljubezenske in zgodovinske romane ter krimiče – tu se ni kaj dosti spremenilo. Toda vedno je obstajala in še zmeraj obstaja tudi bralna »elita«, k sreči. Bralci, ki se iz knjig tudi učijo, spoznavajo samega sebe, prepoznajajo, kar so slutili že sami, in širijo svoje obzorje. Žal se svet pospešeno in skoraj organizirano plitvi, a je tudi vse več ljudi, ki jim je mar zanj, poglobljajo svoje znanje in ga predajajo, zato nikakor nisem črnogleda glede branja.

Bukla: Vaša založba je začela aktivno nastopati tudi na trgu e-knjig. Kakšne so vaše prve izkušnje? Kaj si obetate od tega? Ali menite, da bo v Sloveniji izdaja knjige in vseh stroškov, povezanih z njo, lahko temeljila na prodaji e-različice knjige?

Vera Čertalič: Začeli smo pred dvema letoma, ker sledimo vsemu, kar se dogaja na knjižnih trgih. Moram reči, da smo pričakovali hitrejši in večji odziv, žal pa Amazon še ne prodaja slovenskih knjig – tu bi moralo posredovati naše Ministrstvo za kulturo. Pa tudi naše založbe so razmeroma počasne v primerjavi s tujimi. Ko sem pred dvema letoma dobila kindla, je bilo mogoče kupiti le nekaj italijanskih knjig, denimo, potem pa so

italijanske založbe v nekaj mesecih izjemno pohitele, tako da danes dosegajo angleške in ameriške. Obenem z izdajo tiskane knjige je na voljo tudi elektronska. Poleg tega se v nekaterih državah že pripravljajo na izdajo e-učbenikov, kar bi izjemno razširilo uporabo tablic in e-knjig. Že Evropa je počasnejša od anglosaškega trga, da ne govorim o nas, čeprav si je tudi pri nas že mogoče izposoditi e-knjige. Razvoj je neustavljiv in prepričana sem, da bodo e-knjige kljub nostalgikom prevladale na tržišču. Novi rodovi imajo drugačen odnos do tehnologije in navdušeno se učim od njih.

Bukla: Katero knjigo, ki je zdaj na vaši knjižni polici, bi priporočili našim bralcem?

Vera Čertalič: *Psihomagija* Alejandra Jodorowskega, prodornega, izjemno zanimivega, inovativnega in svojevrstnega pisca in filmarja. Pripomore k spoznavanju samega sebe, k čemur bi morali vsi težiti, saj je to naša prva naloga. Avtorju sledim na facebooku in na twitterju, saj me nenehno radosti in preseneča.

Bukla: Lahko poveste kaj več o vaših letošnjih založniških načrtih?

Vera Čertalič: Jeseni bomo izdali *El maestro y las magas* Alejandra Jodorowskega iz leta 2005, v kateri govori o svoji duhovni poti, predanosti zenu in učitelju Eju Takati, naukih Gourdjieffa in ženskah, ki so zaznamovale njegovo življenje – pisateljici in slikarki Leonori Carrington, Gourdjieffovi hčeri Reyni D'Assia, o dohni Magdaleni ter igralki Irmi Serrano, nato pa še *Odveži močno žensko* Clarisse Pinkole Estes. Gre za poglobljeno delo o ženskem arhetipu, ki seva skozi boginje, zlasti pa skozi Marijo, za knjigo o svetem v svetu in v ljudeh. Pripravljamo tudi *Votlina in kozmos* Michaela Harnerja, knjigo, ki je pravkar izšla in zelo poljudno razlaga šamanizem. Pa še kakšno presenečenje.

Bukla: Kaj bi svetovali nekemu, ki razmišlja, da bi v teh časih postal založnik?

Vera Čertalič: Nikoli ne gre razmišljati, ali je pravi čas za nekaj, kar si želiš. Kot pogosto rečem – sledi svojim sanjam, a plačuj položnice, bodi odgovoren za svoje odločitve in sprejemaj posledice. Ne pričakuj, da boš obogatel, kajti slovenski knjižni trg je premajhen. Toda če si prepričan in neke v sebi veš, da so knjige tvoje poslanstvo, vsekakor stopi na to pot. Delal boš, kar najraje delaš, in že to je dano redkim med nami.

Bukla: Hvala za pogovor.

Zoja Skušek

*Kako sem se čudil, ko sem v poznih devetdesetih letih v knjigarnah odkril asketsko oblikovane knjige založbe /*cf. Pri rdeči zbirki, v kateri so izhajali družboslovni in humanistični prevodi, ki se jim je poznala izurjena uredniška roka, so me že spčetka presenečali z izbiro naslovov. Nič čudnega ni, da smo tudi pri naši založbi za poimenovanje zbirk uporabili barve, ko pa sta se pri /*cf pojavili še modra zbirka Delajmo Evropo in Kaif, je to postala založba, ki sem jo začel podrobno spremljati. Založbo je ustanovila Zoja Skušek in glede na to, da je tako ime tudi moji hčerki, lahko rečem samo to: naključja ne obstajajo.*

»Tisti, ki beremo teoretske knjige, smo, mislim, konservativci ...«

Bukla: Prva knjiga pri vaši založbi je izšla konec devetdesetih let. Kako je prišlo do tega? Kako to, da ste ustanovili založbo? Kakšni so bili začetki?

Zoja Skušek: Vsi, ki smo ustanavljali Založbo /*cf., smo že prej bolj ali manj sodelovali z založbo, ki je imela podoben program: humanistiko in družboslovje. Ko se je ta privatizirala, kar je bilo v nasprotju z našimi hotenji, smo odšli. Glede izkušenj in kompetenc nismo bili začetniki, smo pa bili začetniki, kar zadeva vse drugo: nismo imeli prostorov, zagotovljene distribucije itn. Moram reči, da so se hitro našli posamezniki in organizacije, ki so nam pomagali, tudi brez plačila. Mirovni inštitut nam je, denimo, dal za nekaj časa na voljo delovno sobo ... Smo majhna založba, kar predvsem pomeni, da knjig ne pripravljamo serijsko, da jih ne »štancamo«, ampak da delamo obrtniško, poznavalsko, počasi, skrbno. Takega knjižnega programa drugače tudi ni mogoče delati.

Bukla: Kakšna je bila začetna izkušnja izdajanja knjig pri lastni založbi? Kakšni so bili prvi odzivi? Kako ste potem nadaljevali? Kako ste urejali financiranje glede na to, da je šlo za zahtevne humanistične naslove? Kako ste sprva izbirali knjige, ki ste jih nameravali izbrati?

Zoja Skušek: Čeprav sta bila glavna našega programa humanistika in družboslovje, smo se odločili vsako leto izdati tudi kako književno delo. In že s prvo tako knjigo smo imeli srečo. Zoran Hočevar nam je dal »na zaupanje« svoj tekst *Šolen z Brega*, saj denarja za avtorski honorar nismo imeli. *Šolen* je potem dobil kresnika, kar je bila, seveda, nagrada za avtorja, a tudi založba je postala »slavna«, no, znana. Takrat je bilo to zelo pomembno, saj nihče ni vedel za nas. Okoli kresnika je veliko cirkusa, morda zdaj še več kot leta 1997, a že takrat so veliko pisali o nagrajeni knjigi – Založba /*cf. je imela »kolateralno korist«. In vso naklado smo razprodali, tako da smo dobili tudi nekaj denarja. Potem smo se začeli prijavljati na vse možne razpise, do-

Zoja Skušek

bili smo subvencije od ministrstva za kulturo (takrat še ni bilo Javne agencije za knjigo), pa od mesta in Evrope, Sorosa, Francoskega inštituta ... Od enih več, od drugih manj, od tretjih res le simbolično pomoč.

Sprva in še zmerom izbiramo knjige po enakem načelu: nekaj predlogov pride iz uredniškega odbora, nekaj od zunaj. V uredniškem odboru so ljudje, ki imajo vsak svoje področje dela in zanimanja, kar zagotavlja pestrost. Predlogov je zmerom preveč – s sourednico morava potem uskladiti najine moči, finance, prevajalce, ki so ali niso na voljo ... in narediti končni izbor.

Bukla: V vaši Oranžni zbirki izdajate humanistična dela domačih avtorjev. Dobite dovolj kakovostnih predlogov oziroma besedil?

Zoja Skušek: Tudi predlogov za Oranžno zbirko dobimo preveč. Preveč pravim zato, ker je treba marsikaterega avtorja odkloniti, to pa je težko, zame tudi psihološko težko. Pri izbiri se poskušamo držati uredniških načel (ta so predstavljena pod poglavjem »O založbi« na naši spletni strani). Mislim, da je naloga naše založbe kot subvencionirane založbe predvsem izdati čim več kakovostnih domačih teoretskih del.

Bukla: Ste se pri izboru knjig, ki ste jih namepravali izdati, kdaj odzivali na trg, torej na prodajo knjig, ali ste se predvsem ravnali po svojih zastavljenih vsebinskih ciljih?

Zoja Skušek: Ne, nismo in ne bomo komercialna založba. Če ne bo šlo več tako kakor zdaj, se bomo verjetno razpustili. Že pred šestnajstimi leti smo se ustanovili zato, ker mislimo, da trg ni ustrezen regulator kulturnih praks. Kulturo, torej tudi knjige, je treba tako kakor druge podobne prakse (izobraževanje, zdravstvo) varovati pred destruktivnim delovanjem trga. Poglejte lestvice najbolj prodajanih knjig. Če so to edine knjige, ki jih bodo ljudje brali, se nam vsem zares slabo piše.

Bukla: Ali katere od vam ljubih knjig zaradi tega, ker ste ocenili, da ne bi mogli pokriti stroškov, tudi niste izdali? Vam je žal za to?

Zoja Skušek: Takih knjig je veliko in, seveda, zelo mi je žal, da jih ne moremo izdati. Ker dobro plačujemo avtorje in prevajalce – tako vsaj pravijo tisti, ki imajo izkušnje tudi z drugimi založbami –, je honorar največji del stroškov. Zato smo se doslej morali največkrat odpovedati kaki zelo debeli knjigi.

Bukla: Kako prodajate svoje knjige?

Zoja Skušek: Naše knjige prodaja knjigotrštvo Buča, in sicer v knjižnicah in knjigarnah, pa tudi v svoji spletni trgovini. Z Bučo že dolgo dobro sodelujemo, ne obremenjujejo nas s pretirano administracijo, prilagajajo se našim potrebam in redno plačujejo. Mislim, da si v naših okoliščinah prizadevajo, kolikor le morejo.

Bukla: Pred leti ste izdajanje humanističnih del nadgradili z zbirko Kaif, v kateri izdajate leposlovje Afrike in Bližnjega vzhoda. Ali načrtujete še kakšno vsebinsko širitev?

Zoja Skušek: S Kaifom smo hoteli zapolniti vrzel, ki je nastala, ko je prenehala izhajati zbirka Mostovi Pomurske založbe. Bralci so knjige, ki prihajajo iz nezahodnega sveta, zelo dobro sprejeli. Načrtujemo novo zbirko »praktično-teoretskih« besedil,

kot prva bo v njej verjetno izšla knjiga o univerzi. In morda – to je res še odprto – roman iz španske državljanske vojne. Naslova pa še ne povem.

Bukla: Izid katere vaše knjige vam je ostal še posebej v spominu in zakaj?

Zoja Skušek: Osebnost – Barthes je avtor moje mladosti – prav gotovo *Fragmenti ljubezenskega diskurza*. Knjigo sem prevajala v Parizu, kjer se zmerom dobro počutim. In kot pravijo Francozi: to je *un beau livre*.

Sicer pa naj kot tisto, kar mi je »še posebej ostalo v spominu«, navedem kar celo Modro zbirko, Delajmo Evropo. Naslove je izbral sloviti medievist Jacques Le Goff. Koncept zbirke se mi zdi »pravi«: zbirka je na prvi pogled poskus rentgenizirati evropsko zgodovino in dosedanje poznavanje tega ali onega postaviti na glavo. Prva ugotovitev avtorjev te zbirke – ti so zares največji strokovnjaki za svoja področja – je, da Evropa ni nekaj homogenega in da veliko, zelo veliko mitov, ki jo držijo skupaj, pade s prvo podrobnejšo analizo. Vzemimo Cardinijevo knjigo o odnosih med Evropo in islamom: avtor dokumentirano pokaže, da so se Evropejci vsaj toliko bojevali med seboj kolikor z islamskimi državami, da so bila zavezništva krhka na eni in na drugi strani, predvsem pa izjemno utilitarna. Ali pa Fontanovo knjigo o tem, kaj vse je Evropa pobrala od »drugih« in kakšne predsodke goji do njih. Kanglico, ki je znak te zbirke, je predlagal naš oblikovalec Rajko Vidrih in ves uredniški odbor jo je z veseljem sprejel. Leta 2003 sem nekje napisala, da kanglica »govori o rahli distanci do te Evrope, v katero stopamo, pa ne vemo, kaj nas v njej čaka ...«. No, zdaj že vemo nekaj več o tem, kaj nas je čakalo.

Bukla: Kako pa se je v zadnjih petnajstih letih z vaše perspektive spremenil slovenski knjižni trg?

Zoja Skušek: Ta trg je že nekaj časa poln paradoksov. Deluje veliko založnikov, izdajajo veliko knjig, ves čas pa trdim, da ljudje malo berejo. Kot sem že velikokrat rekla: v Parizu ljudje v metroju berejo, pri nas gledajo v zrak (zadnje čase tudi veliko telefonirajo, tisti pa, ki ne telefonirajo, lahko telefonado poslušajo – če hočejo ali pa ne). Navade branja spadajo med politično-kulturno-mentalitetne spremembe. Vse se začne s šolo, z

izobraževanjem. Ker je to področje eno izmed tistih, ki je pod najhujšim udarom trenutne politike, nas čakajo slabi časi. Ne samo založnike. Vse.

Bukla: Vaša založba za zdaj še ni začela nastopati na trgu prodaje e-knjig. Imate v zvezi s tem kakšne načrte?

Zoja Skušek: Premišlujemo o tem. Če se bomo odločili za to, bomo vsekakor začeli s književnostjo. Tisti, ki beremo teoretske knjige, pa smo, mislim, konservativci. Za branje potrebujemo svinčnik, da podčrtujemo, da pišemo klicaje in vprašaje pa opombe na rob, na vrh in na dno strani ... Da se veselimo, jezimo. To je del branja. Pa otipavanje papirja in šuštenje listov ...

Bukla: Katero knjigo, ki je zdaj na vaši knjižni polici, bi priporočili našim bralcem?

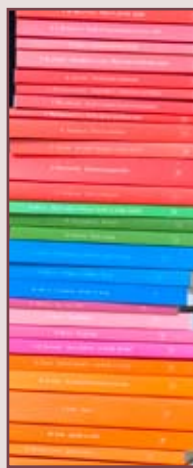
Zoja Skušek: Trenutno berem nekaj knjig, ki bodo morda prišle v naš prihodnji program, čisto pred spanjem pa »roman« Leonarda Woolfa *The Village in the Jungle*, berem ga v angleščini, ker sem za darilo dobila izvirnik, je bil pa že leta 1959 preveden tudi v slovenščino. Zelo nenavadna knjiga, tako po strukturi kakor po vsebini. Woolf je spadal k bloomsburyjcem, zato bi pričakovali pisanje, podobno vsaj E. M. Forsterju, pa je čisto nekaj drugega. Ni čudno, da imajo na Šri Lanki *Vas* za domačo klasiko, njihovo, ne angleško.

Bukla: Lahko poveste še kaj več o vaših letošnjih založniških načrtih?

Zoja Skušek: Ne morem, ker si ne upam. Zaradi vse te politične in gospodarske brozge v naši državi je bil namreč proračun sprejet zelo pozno, zato tudi mi še nismo dobili rezultatov razpisa pri Javni agenciji za knjigo. Za zdaj še ne vemo, ali smo prišli v triletni programski razpis, niti koliko denarja smo – če smo – dobili. Tako ne vemo, ali bomo uredničili ves program, ki smo si ga zadali za letošnje leto, samo njegov del ali sploh nič. Je pa zanimiv in v duhu našega uredniškega koncepta.

Bukla: Kaj pa bi svetovali nekemu, ki razmišlja, da bi v teh časih postal založnik zahtevnega knjižnega programa? Ali lahko po vašem mnenju nova založba s takim programom sploh zaživi, tudi v povezavi s tem, da lahko šele po določenem številu lastnih naslovov zaprosi za javno podporo?

Zoja Skušek: To, da lahko založba šele po določenem številu lastnih naslovov zaprosi za subvencijo, je tipični kavelj 22. Seveda bi ga bilo treba spremeniti. Sicer pa najbrž vsakdo, ki razmišlja o založbi s takim programom, ve, kaj ga čaka. Prepričujejo nas, da živimo v času svobodnih izbir. Vsakdo naj torej »svobodno izbira«.

zbirka RUSKA MISEL – za več knjig iz zbirke obiščite spletno stran www.bukla.si!

Vadim Kožinov
RUSKI ČLOVEK V ISKANJU RESNICE
604 str.
24,90 € (mehka)
39,90 € (trda)

Vadim Kožinov
VELIKA RUSKA VOJNA
579 str.
24,90 € (mehka)
39,90 € (trda)

Natalija Naročnicka
VELIKE VOJNE 20. STOLETJA
296 str.
28,90 € (trda)

Aleksander Panarin
SKUŠNJAVA GLOBALIZMA
454 str.
33,80 € (trda)

UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Naročila: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si

dr. Neda Pagon

Knjižne zbirke in založbe Studia Humanitatis se že dolgo drži avreola intelektualne odličnosti, saj si njena dolgoletna urednica dr. Neda Pagon prizadeva, da v slovenščino prinaša dela, za katera meni, da bodo lahko dobro služila Slovincem in slovenstvu pri njegovem vpenjanju v sodobni svet, tako s pogledom v svetovno intelektualno zgodovino kot z razgledom na sodobne izzive današnje družbe ter njenega spreminjanja. Njen uredniški razpon seže od poglobljenih zgodovinskih študij, ki se vijejo tako v antropologijo in filozofijo kot v razne veje umetnosti, do povsem aktualnega vprašanja avtorskih pravic pri digitalizaciji glasbe.

»Prihodnost je vselej izziv ...«

Bukla: Kako je prišlo do nastanka založbe Studia Humanitatis? Kolikor se spomnim, je bila to prelomna založba za slovenski knjižno-humanistični prostor? Kakšni so bili začetki? Ali je bila kulturna politika takrat naklonjena temu projektu?

Neda Pagon: Te retrospekcije postajajo vse bolj nostalgicne in morda vse manj zanesljive; za prvo niso krivi samo današnji surovi časi, ki nam dovoljujejo nekakšno lastništvo nad sicer nedemokratičnimi, slabimi, a vendar boljšimi starimi časi, ampak tudi realno teoretski produkciji tedaj nenaklonjen družbeni kontekst. Ta pa je izzval izjemno intelektualno vrenje in spodbudil nekakšen družbeni, intelektualni pogum, ki se za nazaj zdi skrajno ambiciozen podvig in kot prava ter izzivalna grandomanska avantura. Skoraj bo trideset let od teh časov: politika je tedaj vendarle imela nekaj, kar bi se staromodno reklo slaba vest do intelektualne, znanstvene in kulturne produkcije, zato ji je dala možnost (ne zlahka, ne takoj) in s tem celi novi generaciji, zlasti družboslovcev in humanistov, ki so se intelektualno formirali pod vplivom kritične teorije družbe in vseh poznejših evropskih prodornih in prelomnih smeri. Seveda je bil to tudi čas omejenih možnosti, skoraj prepovedi uvoza tuje literature; vse je, kot se reče, za kaj dobro. Torej, ideološka, družbena in predvsem teoretska preteklost je vodila in izsilila ta projekt prav kot prevodno založbo najbolj vplivnih klasičnih in sočasnih del, ta pa je sooblikoval in, upam si misliti, tudi pomembno soustvarjal teoretsko zelo plodno »prihodnost« ali vsaj neko njeno veliko obdobje. Z današnjega vidika velja omeniti strnjeno, kolektivno, hkrati pa ne idejno ali ideološko enoznačno podporo projektu: pomnjenja in pohvale vredno je impozantno število članov »programske skupine SH«, kakih štirideset imen, ki so danes na raznih bregovih, institucijah, na oblasti, v strankah, pa tudi založbah, a dokazujejo, da je intelektualna trma posameznikov in kolektivno prepoznana potreba povzročila zares prelomno dogajanje v humanistično-družboslovnem in založniškem slovenskem svetu. Projekt je bil deležen finančne podpore tedanje Kulturne in Raziskovalne skupnosti Slovenije in konkretne pomembne pomoči tedanje SZDL, ko si je založba – ne državni pravni subjekt – iskala krov za svojo dejavnost, od ŠKUCA in FF na začetku do sedanje zavodske oblike. Prvih nekaj let je Studia Humanitatis izhajala v razkošni nakladi 1500 izvodov. Tudi v pravnem smislu je potemtakem spremljivalni pojav teh naših čudnih in čudnih skoraj tridesetih let. Prelomno dejanje, da,

a v tedanjih časih smo varčevali s to besedo; ni bilo kar vse povprek »prelomno«.

Bukla: Kako ste sprva izbirali knjige, ki ste jih nameravali izdati? Kako ste urejali financiranje glede na to, da je šlo za zahtevne humanistične naslove?

Neda Pagon: Pripravili smo premišljen in obsežen izbor, okrog 150 naslovov in avtorjev, ki so zapolnjevali najbolj očitne vrzeli v slovenski prevodni beri, tako rekoč klasiko na polju humanistike in družboslovja, s posebnim poudarkom na disciplinah, ki jih dotlej še ni bilo v slovenskem jeziku in prostoru (antropologija, lingvistika, psihoanaliza itn.), kar pomeni izjemno prevajalsko delo, vzpostavljane temeljne terminologije na marsikaterem znanstvenem področju. Sočasno smo prevajali dela, ki so pomenila poseben in vpliven premik v mišljenju in se je zanje že dalo vedeti, da bodo prav kmalu prava klasika. V glavnem se je to potrdilo, smo se pa kdaj tudi zmotili ... Znamenite in nadvse vplivne pa so postale spremne besede k našim knjigam, nujne, saj so pogosto razkrivale nov miselni svet in vnašale epistemološki prelom v nepripravljen intelektualni in družbeni kontekst.

Bukla: Kako zdaj izbirate knjige? Se pri tem kaj ozirate tudi na to, katere knjige izdaja sorodne založbe, od /*cf. prek Krtine do Sophie? Ste pri izboru knjig v stiku z univerzami in obvezno literaturo, ki jo profesorji predpisujejo svojim študentom?

Neda Pagon: Danes smo lahko zadovoljni predvsem za nazaj, sicer se je krčilo in skrčilo število naslovov, ki jih zmoremo letno izdati, da o skromni nakladi niti ne govorim. So pa – in to je dobro, v založniškem, idejnem in kulturološkem smislu – nastale nove dobre založbe, morda tudi spodbujene s projektom SH in s potrebami po drugačnem, polifonem in hkrati bolj specializiranem namenu in programu. Vse omenjene in druge založniške programe, ki se vse bolj profilirajo, spremljamo, včasih se zgodi, da imamo istega avtorja ali podobno temo, kar pomeni, da je v zraku potreba po taki knjigi, pa tudi to, da nastane prostor za katero drugo; na neki način drug drugega »razbreme-

dr. Neda Pagon

foto: Borut Krajnc

njujemo«, sploh če pomislim, da je bilo začetno »poslanstvo«, ki si ga je naložila založba SH, zelo obsežno in vseobsegajoče. Gre za razvoj, ki gre včasih tudi stran od nas, kakor se pač dogaja z dinamičnimi procesi.

Založba je nastala in se poskuša ohranjati kot akademska založba, upošteva zahteve študijskega procesa, še bolj pa bi rada vplivala na to, kaj naj bo študijski proces. Problemov ni na ravni sodelavcev, urednikov in avtorjev, ki prihajajo s fakultet in so člani uredniškega odbora, problem je v univerzi in reformah, ki se ji godijo in vodijo v površnost, zanemarjanje temeljitosti študija, proč od nuje in časa za razmišljanje, refleksije. Tehnološki napredek – internet, e-knjige – sam po sebi ni grožnja, je obvladljiv in je orodje – če ga le ne zamenjujemo z duhovnim, moralnim in družbenim napredkom.

Bukla: Ste se pri izboru knjig za izdajo kdaj odzivali na trg, torej na prodajo knjig, ali ste predvsem sledili zastavljenim vsebinskim ciljem?

Neda Pagon: Še zmeraj trmasto vztrajamo pri poudarjanju prednosti vsebine, novih znanstvenih pristopov in novih sodobnih tematik kakor tudi pri kakem starem, presunljivo in poučno modernem avtorju. Je pa to kar eksotično početje in tržno kajpak izjemno tvegano. A kar naprej mislimo, da smo »v javnem interesu«.

Bukla: Ali katere od vam ljubih knjig zaradi tega, ker ste ocenili, da ne bi mogli pokriti stroškov, tudi niste izdali? Vam je žal za to?

Neda Pagon: O, ja. Kar nekaj jih je, na primer *Zgodovina zasebnega življenja*, Braudelov *Mediteran*, kakšni stari (utopični) socialisti, Max Weber. Pa seveda vsak avtor, ki smo ga lahko ponudili le v izboru, vselej kočljivem (na primer Adam Smith).

Bukla: Kako poteka delo vaše založbe? Kako ste organizirani? Kako prodajate svoje knjige?

Neda Pagon: Imamo pol zaposlene osebe, najemni prostor si delimo z dvema sorodnima zavodoma, vsi uredniki in drugi sodelavci sodelujejo

na podlagi avtorskih pogodb. Še največ pa se naredi iz nekakšne pripadnosti teoriji in založbi in trmoglavosti, nekako vsemu navkljub, z veliko branja, selekcijoniranja, odbiranja. Knjige prodajamo podobno kot vsi t. i. mali založniki, prek svojega distributerja in knjižnice so še vedno pomemben prvi kupec; na nekaj – sto, sto petdeset – zvestih in vdanih bralcev/kupcev tudi še lahko računamo. A poudarek je na »še«. Zdi se, da bi nam vsem prav prišlo več sinergije, vsaj na ravni promocije in distribucije. Nas pa zanesljivo uničujejo dajave, rabati, monopolisti.

Bukla: Izid katere vaše knjige vam je ostal še posebej v spominu in zakaj?

Neda Pagon: Naša produkcija je majhna, vsaka knjiga je deležna mojega intimnega spominjanja. Nekatere zato, ker se je ob prevodu bil težak boj za pojme, koncepte, besede, druga zaradi zamujanja rokov, tretja zaradi nesporazumov s piscem spremne besede, kakšna zaradi prav čudaških zapletov z avtorskimi pravicami, kakšna zato, ker je padla v prazno ali je bila prezdognja za ta prostor. Kljub majhnemu številu letnih naslovov jih je v uredniškem spominu že kar veliko. Vsak Freud zagotovo.

Bukla: Vaša založba za zdaj še ni začela nastopati na trgu e-knjig. Imate v zvezi s tem kakšne načrte?

Neda Pagon: Za zdaj smo se vključili v Biblos, poskusno in brez velikih pričakovanj. Na ta trg smo stopili previdno in zato, da ne bi šli v tradicionalni ponatis te ali one knjige. A problem je, ker so pošle predvsem knjige izpred računalniškega časa.

Bukla: Katero knjigo, ki je zdaj na vaši knjižni polici, bi priporočili našim bralcem?

Neda Pagon: Od naših bi opozorila na knjigo o avtorskih pravicah, ki bi morala dregniti v vprašanje intelektualne lastnine, kraje, plagiatorstva. Sicer berem, kar bi bilo dobro izdati, pa redno jemljem v roke nov prevod *Kapitala*, berem Gorazda Kocjančiča in kar precej leposlovja; v zamudi sem z branjem, sem šele odložila oba zamejca, Haderlapovo in Simčiča, pa čeprav vsako leto preberem vse nominirance za kresnika.

Bukla: Lahko poveste kaj več o vaših letošnjih založniških načrtih?

Neda Pagon: Naši založniški načrti niso skrivnost: vsak čas bodo od JAK-a sofinancirane knjige javno objavljene. Pravkar berem prevod že klasika J. Goodyja, *Vzhod na zahodu*, pričakujem prevod odličnega zbornika *Politika in estetika* (Adorno, Benjamin). Veselim pa se tudi dela o človekovem celostnem bivanju, knjige o prostoru H. Lefebvra, *Produkcija prostora*, kjer bi bila potrebna zelo posebna, multidisciplinarna spremna študija.

Bukla: Kaj bi svetovali nekemu, ki razmišlja, da bi v teh časih postal založnik zahtevnega knjižnega programa? Ali lahko po vašem mnenju nova založba s takim programom sploh zaživi, tudi v povezavi s tem, da lahko šele po določenem številu lastnih naslovov zaprosi za javno podporo?

Neda Pagon: Najbrž bi bilo odgovorno odsvetovati ... A volje in poguma ne bi jemala nikomur. Verjela bi, da kdor bi se odločil za tak podvig, bi zares vedel, kaj hoče izdajati in zakaj. Naši nasledniki se tudi ozirajo nazaj in se lahko učijo na tujih, na primer naših, ne na svojih napakah. Prihodnost je vselej izživ.

Slovenska pisateljska pot

Vodnik po domovanjih 160 pesnikov in pisateljev

Melita Forstnerič Hajnšek et al.

Didakta/DSP, 2013, m. v., 360 str., 24,99 €

Domovi slovenskih pisateljev, ki jih Željko Kozinc, urednik zbornika in eden izmed desetih avtorjev 104 poglavij v njem imenuje zidarje naše skupne duhovne hiše, slovenščine, so tukaj nanizani v svojevrstno ogrlico popotniško-izletniških ciljev. Strnjeni opisi rojstnih hiš – če še stojijo – poleg mnogih »obveznih« tudi nekaterih malo znanih domov ter njihove notranjščine in okolice spremljajo izbrana slikovna pričevanja o kraju in času, ki sta po svoje sooblikovala poznejše mojstre peresa. Glede na omejen obseg, ki ga lahko ima žepni vodnik, v njem, poleg še živečih ni niti vseh že pokojnih veljavnih ustvarjalcev. A bodo še prišli na vrsto, saj je SPP – Slovenska pisateljska pot – projekt v nastajanju, ki so bo s svojo vsebino preselil tudi na spletni portal.

Domovanja pisateljev v knjigo niso uvrščena po kronološkem ali abecednem zaporedju, temveč po geografskem načelu. Pot se začne pri Kranjčevi domačiji v Veliki Polani in ima v Prekmurju še dve postaji, nato onstran Mure steče čez Štajersko in ob Dravi na Koroško – seže tudi čez mejo k štirim rojakom v Avstriji – se po Mislinjski dolini obrne proti Celju in nato spusti do Save, se pred Ljubljano vzpne do Kamnika, nadaljuje do Radovljice in Kranjske Gore, obišče verigo domačij med Vrbo in Žirovnico in se onstran Alp nadaljuje skozi Posočje, skoči čez mejo v Trčmun in nekaj kilometrov navzgor ob Idrijci, se po Goriški še dvakrat ustavi na Tržaškem Krasu in nato prek Notranjske doseže Ljubljano, kjer ima kar 22 postaj, ter čez Dolenjsko zavije še do domov Belokranjcev Krakarja, Jarca in Župančiča. > **IZTOK ILICH**

Rožnik

Vesna Krmelj

Založba ZRC, zbirka Umetnine v žepu, 2012, m. v., 90 str., 8 €

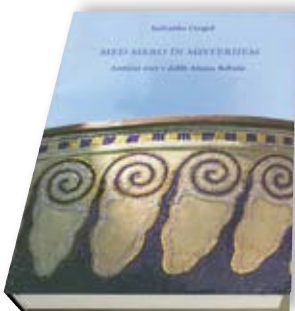
Rožniški venec vzpetin s Šišenskim hribom, Drenikovim, Cankarjevim in drugimi vrhovi nad Ljubljansko kotlino, po navadi imenovan kar po enem izmed njih, Rožnik, je bil za nekdanje meščane zavetje ob izbruhih kuge, v 17. stoletju romarska pot k Marijini cerkvi, od 19. naprej pa priljubljena izletniška točka. Zdaj je že dolgo z vseh strani obdan s četrtni vil in spalnimi soseskami, njegova omemba pa vzbuja različne asociacije. Za nekatere je pomembna točka na zemljevidu slovenske kulturne zgodovine, predvsem v povezavi z Ivanom Cankarjem in drugimi umetniki, mnogim pomeni simbol prvomajskega kresovanja in nato slovesnosti podeljevanja nagrade kresnik, tretji bolj cenijo njegove naravne lepote, najštevilnejšim pa je v prvi vrsti cilj prijetnega sprehoda z okrepčilom na vrhu, brez vseh ideoloških ali duhovnih predznakov. Tak, z različnih vidikov, skozi optike geologije, arheologije, umetnostne in splošne zgodovine, botanike, zoologije in drugih strok, je Rožnik prikazan tudi v vodniku Vesne Krmelj, ki je svoja besedila opremila z bogatim slikovnim gradivom. > **IZTOK ILICH**

Med mero in misterijem

Antični svet v delih Alojza Rebule

Jadranka Cergol

Mladika, 2012, m. v., 195 str., 16 €, JAK

Redkokdaj se zgodi, da je že diplomsko delo vredno knjižne objave. V knjigo predelana in razširjena naloga Jadranke Cergol pa je vsekakor med njimi. Avtorica se je lotila zapletene teme raziskovanja vpliva antičnih motivov na literarni opus pisatelja in dramatika Alojza Rebule, svoje delo pa je opravila sistematično, natančno, s temeljitim enciklopedičnim poznavanjem tako neizmerno širokega področja antičnih mitov kot tudi Rebulovega zelo raznovrstnega literarnega opusa. Pokazala je, kako na pisatelja in klasičnega filologa po izobrazbi poleg grških učinkujejo predvsem rimski miti in kako se mitsko-filozofsko poznavanje antičnega sveta v Rebulovih delih preljuje v temeljne krščanske teme. Delo je zgleden primer tovrstnih primerjav, dodan je tudi obsežen povzetek v italijanskem jeziku. > **DENIS PONIŽ**

Pri miru sedeti nas uči!

Kako je skeptik iskal
ozdravljenje in oživiljenje

Tim Parks

prevod: Branko Gradišnik

UMco, zbirka Preobrazba,
2013, m. v., 368 str., 28,90 €

Knjiga *Pri miru sedeti nas uči* je delo, ki je izredno izvorno že po svoji hibridnosti: gre za križanec med bildungs-romanom, literarnozgodovinskim esejem, osebno memoaristiko, športnim poročilom, humoristično observacijsko farso, medicinsko anamnezo, umetnostnozgodovinsko študijo, psihoanalitično razpravo, pisateljskim priročnikom, traduističnim esejem, likovno raziskavo in meditacijskim učbenikom. Junak v knjigi razpleta in zapleta različne niti svojega življenja, dokler nazadnje ne najde z njim sprave – obenem pa se tudi znebi vseh bolezenskih simptomov, ki jih je, kot kaže, narekovala tesnoba ob izvajanju življenjskih programov, kakršne predpisuje uspešnežu zahodna civilizacija (v obliki očetovega superega itn.). David Lodge je o knjigi napisal: »Boleče iskrena, do obisti živa, temno komična samopreiskava povezav med pisanjem, osebnostjo in zdravjem. Začel sem jo – in je nisem hotel odložiti vse do konca.« Gre za srečevanje vzhodne in zahodne misli, načela delovanja z načelom bitja, in sicer na ravni, ki jo imenitno opredeljuje komentar žene ajurvedskega zdravnika: »Psihosomatičen izreče le človek, ki se mu zdi, da sta duh in telo kakorkoli ločena.« Parks prebija okvire običajne literarne in civilizacijske logike z delom, ki utegne prinesiti kompromisno, a realno olajšanje slovenskemu »psihosomatičnemu« sleherniku – če si bo le vzel čas za branje te nenavadne in nenavadno odmevne knjige. > **BRANKO GRADIŠNIK**

Samo ljubezen ni dovolj

Aaron T. Beck

prevod: Maja Kraigher

Modrijan, 2013, m. v., 332 str., 38,50 €

Aaron Temkin Beck (1921) je ameriški psihiater in utemeljitelj t. i. kognitivne terapije. Pri svoji dolgoletni praksi in reševanju konfliktov v medosebnih odnosih je ugotovil, da večina sporov med partnerjema temelji na napačni interpretaciji posameznih dogodkov in dejanj, kar ima za posledico poglobljanje konflikta, ta pa na koncu, če ni ustrezno razrešen, lahko vodi tudi v razpad razmerja. Nesrečnim parom Beck pomaga z uvidom v te napačne interpretacije, saj jim na konkretnih primerih pokaže, kaj je njihov partner dejansko mislil z določeno potezo in izjavo (ne glede na to, da si

... pravilno videti,
slišati in razumeti
partnerjeve signale ...

mislimo, da dobro poznamo svoje partnerja, nam njegove izjave in način izjavljanja dejansko ne dajejo neposrednega vpogleda v to, kaj dejansko misli), s čimer poskuša razvezovati vozle, ki so zapletli komunikacijo pri vsakdanjih življenjskih zadevah, in poskuša izboljšati ter uglasti njihovo sposobnost pravilno videti, slišati in razumeti partnerjeve signale. Pri tem Beck v pričujoči knjigi iz leta 1988, ki je med njegovimi najbolj znanimi in natančno izpisanimi, poudarja, da morata partnerja v vsakdanjem odnosu izhajati iz pozitivnih predpostavk njunega razmerja, na temelju katerih je to običajno tudi nastalo, kar naj bi že v osnovi preprečilo takojšnje katastrofične interpretacije posameznih partnerjevih potez. Delo, ki je poleg tega polno tudi praktičnih primerov, ima vse možnosti, da tudi pri nas postane pomemben priročnik za urejanje neskladij v partnerskih pa tudi drugih razmerjih. > **SAMO RUGELJ**

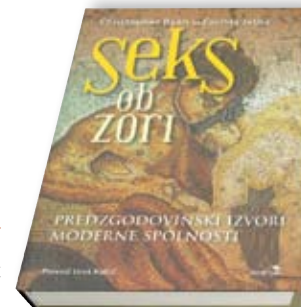
Seks ob zori

Predzgodovinski izvori
moderne spolnosti

Christopher Ryan, Cacilda Jetha

prevod: Uroš Kalčič

Modrijan, 2013, m. v., 374 str., 38,20 €

Od kod izvira človekovega nagnjenost h konzumiranju pornografije, ki je eden največjih poslov na svetu, po navadi pa deluje nekje v risu sive ekonomije ali celo v polju kriminala? Zakaj je vse polno ločitev in prešustev, pa enostarševskih družin, zakaj so revije polne nasvetov, kako osvežiti spolnost v svojem razmerju, kako preizkusiti še kake novosti ali pa k intimni zabavi celo povabiti še koga tretjega? Na ta in še mnoga druga vprašanja skušata odgovoriti raziskovalca Christopher Ryan in Cacilda Jetha, ko v svoji knjigi postrežeta s tezo, utemeljeno na mnogih znanstvenih dokazih, da si prazgodovinski ljudje niso delili samo hrane in varnosti, ampak je bilo povsem normalno, da si delijo tudi spolne partnerje. To počneta razumljivo, a brezkompromisno, analizirata obnašanje različnih vrst primatov, ki, razen izjem, skoraj niso monogamne, pregledujeta skrite ali pa spregledane podatke iz antropologije in arheologije, naredita psihološki in seksualni profil Charlesa Darwina in poskušata ugotoviti, kako sta na njegove izsledke vplivala njegova osebnost in splošno stanje »spolnega« duha tiste dobe itn. Pred nami tako počasi, a zanesljivo izrisujeta svojo podobo tipičnega prvobitnega življenja človeka, s čimer nam ponujata provokativno vizijo drugačnega človekovega bivanja v skupnosti, kot je v splošnem navzoča v sodobni družbi in religiji, ki pa pojašnjuje naše vsakdanje obnašanje. > **SAMO RUGELJ**

FF
Univerza v Ljubljani
FILZOFSKA FAKULTETA

NIKŠA GLIGO:
POJMOVNIK GLASBE 20. STOLETJA
395 str., 29,90 EUR

**Temeljno delo
zgodovine glasbe
20. stoletja!**

Vse knjige **ZNANSTVENE ZALOŽBE FF** lahko naročite na
T: 01/ 241 11 19 in E: knjigarna@ff.uni-lj.si.
Več informacij na: <https://knjigarna.ff.uni-lj.si/>

Poroka ... In potem?

Élisabeth Content, Bénédicte Lucereau, Valérie Mathieu
prevod: Lucija Rifel
Družina, 2013, m. v., 195 str., 19,90 €

Podatki, ki govorijo o številnih zakoncih, ki se jim zalomi že po prvih letih skupnega življenja, ko trčijo ob razne čeri, sporočajo, da imajo mnogi pari preveč idilično predstavo o zakonskem življenju. Zakonska zveza je namreč mnogo več od prvih dni zaljubljenosti in čarobnosti poročnega dne. Toda zakaj sploh prihaja do tovrstnih medpartnerskih težav? Je res nemogoče, da bi živeli srečno v dvoje vse življenje? In kaj storiti, kadar se zalomi? Na takšna in številna druga vprašanja boste dobili odgovore prav v tej knjigi. Napisale so jo zakonske terapevte, ki v svoji posvetovalnici v Parizu srečujejo najrazličnejše pare in njihove zgodbe. In prav pričevanja mnogih zakoncev popestrijo ta priročnik in mu dajo dodatno vrednost. Za piko na i poskrbijo strokovne razlage, pojasnila in tudi dobrohotni napotki avtoric, ki so napisani nadvse poljudno in življenjsko. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Andraž, vseč si mi; Naj že odrastem

Chrissie Keighery
prevod: Mateja Črv Sužnik
Zala, zbirka Punce gremo v svet,
2013, t. v., 140 str., 17,90 €/knjigo

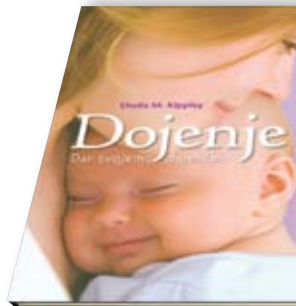
Le kdo bi si mislil, da imajo tudi najbolj čedna dekleta toliko težav, kot jih ima glavna junakinja Eva! Za fasado lepote se namreč skriva osamljeno dekle, za katerega si starši utrgajo čas le, ko gre za šolo in ocene. Eva mora biti pač najboljša! In prav ta večni boj za naklonjenost in pozornost staršev ter prizadevanje za vsesplošno ugajanje sta lahko zelo naporna. Sploh, ker Eva misli, da tudi sanjskega fanta dobiš tako kot dobro oceno – z veliko truda. Pa je to res prava pot do prikupne najstniške simpatije? Da je odraščanje naporna in včasih prav zoprna stvar je prepričana tudi Hana, junakinja druge knjige. Dekleta v šoli se pogovarjajo le še o ličilih in fantih, njej pa je vse to še tako tuje. Na šolski listi priljubljenih deklet se je znašla nekje na solidni sredini, zato sploh ne razume, kako je lahko vseč Leonu, fantu iz višjega razreda. Da bi se za njo, čisto povprečnico, kakršno se vidi sama, kdo zanimal – pa saj to ni mogoče, si misli. In za povrh se o vsem tem ne more pogovoriti niti z mamo. Pa naj še kdo reče, da je odraščanje zabavno! Priljubljena avstralska mladinska pisateljica doživeto in z obilo empatije popelje bralca v svet odraščanja mladih. To ji gre tako odlično od rok tudi zato, ker je tudi sama mama treh najstnikov. Zelo berljiva knjiga, primerna ne le za najstnike, ampak tudi za njihove starše, saj na preprost način razprostre pred bralca vse tisto, kar se odvija v globinah odraščajoče najstniške duše > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Dojenje

Sheila M. Kippley
prevod: Ana Pavec
Družina, 2013, m. v., 109 str., 16,90 €

Vse novejšje raziskave potrjujejo, da je dojenje pomemben korak na začetku človekovega življenja, zato je v zadnjem času na to temo izšlo veliko knjig in priročnikov. Vendar Dojenje ni knjiga o tem, kako dojiti. Avtorica je svoj navdih črpala iz krščanske vere in tako je nastalo delo, ki je nadgradnja ideje naravnega načrtovanja družine, zakonske zveze in teologije telesa. Opisuje prednosti dojenja, njegov pomen pri naravnem uravnavanju rojstev, vsebino pa prepleta tudi s svojimi številnimi izkušnjami ter z navedki duhovnikov, škofov in papežev. Tudi prevajalka knjige, sama prav tako svetovalka za dojenje, omenja, da v slovenskem prostoru opaža veliko pomanjkanje podpore dojenju, zato lahko to delo predstavlja spodbudo in morda celo tolažbo za marsikatero mater. > **TINA Š. PETROVIČ**

Nabriti fantje

Sally Featherstone, Ros Bayley
prevod: Mateja Črv Sužnik, Miha Sužnik
Zala, 2012, m. v., 152 str., 23,99 €

Ena vidnejših raziskovalk sodobnih pedagoških pristopov na podlagi bogatih praktičnih izkušenj in najnovejših izsledkov o razvoju možganov, skupaj s soavtorjem razčlenjuje razloge, zaradi katerih nekateri fantje v obdobju med tretjim in sedmim letom starosti ne dosegajo pričakovanih okolice. Avtorja izhajata iz genetskih, medicinskih, psiholoških in socioloških dognanjih, ki izpostavljajo drugačnost med fanti in dekleti in hipoteze kanadskega eksperimentalnega psihologa Stevena Pinkerja, ki vzgoji otroka v primerjavi z genetsko osnovo in ključnimi dejavniki pripisuje minimalen vpliv. Poglavlja o ljubitelju tveganja, raziskovalcu, športniku, voditelju, superjunaku, mislecu, prijatelju in igralcu razlagajo, zakaj posamezen otrok razmišlja oziroma se obnaša na določen način, poleg tega pa ponujajo nasvete, kako jim pomagati, ne da bi pri tem zanemarili njihovo telesno zgradbo, razvojno stopnjo možganov in druge posebnosti. > **AJDA JANOVSKY**

Vabimo vas v naši knjigarni:

Celje
Prešernova 23
T 03/490-14-20(21)
Ljubljana
Nazorjeva 1
T 01/244-36-50

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
Prva slovenska založba
www.mohorjeva.org

Lekcija o ekonomiji

Henry Hazlitt

prevod: Mitja Steinbacher

Učila International in Inštitut Karantanja,

2013, m. v., 326 str., 12,90 €

Henry Hazlitt (1894–1993) je bil ameriški novinar, ki se je specializiral za pisanje o ekonomskih temah za različne ugledne ameriške revije in časopise, po ekonomsko-političnem prepričanju pa je bil republikanec. Lekcija o ekonomiji je morda njegovo najbolj znano delo, ki je prvič izšlo že leta 1946, pozneje pa je doživelo še veliko novih, tudi dopoljenih izdaj. Pričujoča je iz leta 1996 in vsebuje predgovor, ki ga je napisal Steve Forbes, urednik Forbesa in vnuk njegovega ustanovitelja. Hazlitt je z Lekcijo skušal napisati knjigo, s katero bi zainteresiranemu bralcu v enem zamahu razložil temelje ekonomije, pri čemer ves čas izhaja iz premise, da je ekonomija veda o sledenju učinkov neke predlagane ali obstoječe politike ne le za neko posebno interesno skupino v kratkem obdobju, temveč za celotno družbo v splošnem in v toku daljšega obdobja. Klasični primer njegovega pristopa je, denimo, poglavje o varčevanju, pri katerim primerja dva brata; prvi dediščino v obliki določenega letnega prihodka potratno zapravlja za zabave in osebje ter je v tem smislu videti kot motor ekonomske aktivnosti v svojem okolju, medtem ko je drugi bolj preudaren in več kot polovico privarčuje z depoziti v banki, pri čemer je na prvi pogled videti, da ta del njegovega premoženja v ekonomskem smislu miruje. A Hazlitt s sledenjem temu toku denarja pokaže, da ta privarčevani denar na dolgi rok dejansko ustvarja kakovostnejšo ekonomsko aktivnost kot lahko miselna vsakdanja poraba. Knjiga je izšla v sozaložništvu z Inštitutom Karantanja, ki v zadnjih letih sistematično izdaja ekonomske klasike.

Izdelovalci

Nova industrijska revolucija

Chris Anderson

prevod: Sandi Kodrič

UMco, zbirka Angažirano,

2013, m. v., 255 str., 24,90 €

Anderson (1961) je eden najbolj prepoznavnih sodobnih ameriških publicistov, ki je zaslovel leta 2006 s knjigo *Dolgi rep*, v njej pa je nazorno pokazal, kako je prihodnost poslovanja v večji prodaji manj množičnega, pri čemer je tu v zadnjem desetletju bistveno vlogo seveda igral internet. Svoje zaznavanje aktualnih družbeno-poslovnih gibanj je avtor nadaljeval s knjigo *Brezplačno* (2009), v kateri je analiziral tržne prijeme novih ekonomij, v okviru katerih ponudniki proizvodov in storitev na različne načine ponujajo delno brezplačne usluge in proizvode, ki pa jih s premišljeno zastavljeno poslovno politiko pozneje vseeno zaračunavajo. *Izdelovalci* pa so njegovo zadnje delo, ki je izšlo nedavno, s katerim zaokrožuje svojo analizo pomembnih sprememb različnih poslovnih modelov v tretjem tisočletju, pri čemer v združitvi najboljšega od obeh svetov, torej naprednih tehnik proizvodnje s snovnih izdelkov in najnovejših pridobitev spletnih informacijskih tehnologij, od družbenih omrežij, ki pomagajo razvijati čim bolj dodelane izdelke, pa do spletnih strani, ki omogočajo financiranje novih projektov, vidi novo veliko priložnost za podjetnike 21. stoletja. Še pred pol stoletja je moral inovator po navadi prodati izdelek velikemu podjetju ali tovarni, če je želel, da pride do množične proizvodnje; zdaj je klasična proizvodnja v novi embalaži dostopna tudi žepnim podjetjem. Nova industrijska revolucija namreč omogoča nove proizvodne koncepte tudi manjšim podjetjem znotraj manjših nacionalnih držav, v tem smislu pa se v okviru aktualnega slovenskega gospodarskega položaja, ki kronično potrebuje nove podjetniške vizije, *Izdelovalci* kažejo tudi kot izjemno pomembna knjiga, ki lahko spodbudi tako širši kot individualni premislek o lastni prihodnosti na družbeno-gospodarskem področju.

Red Bull in Dietrich Mateschitz

Wolfgang Fürweger

prevod: Maruša Mugerli Lavrenčič

Učila International,

2013, m. v., 246 str., 12,90 €

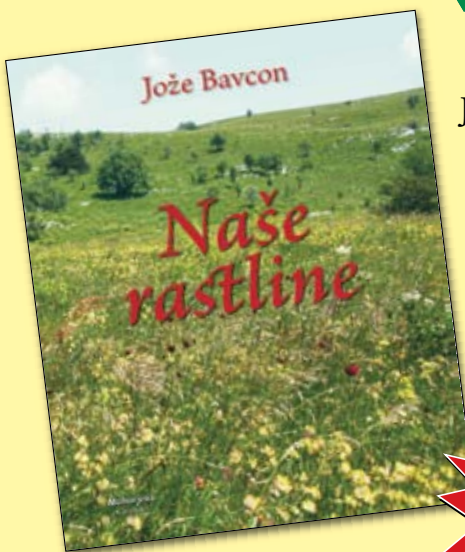

Ideja za energijsko pijačo Red Bull je nastala kot kreativna uporaba podatka, ki ga je na eni svojih poslovnih poti na začetku osemdesetih let opazil njegov ustanovitelj, Avstrijec Dietrich Mateschitz (1944), ki je ugotovil, da je na Japonskem največ davkov ni prijavila kakšna korporacija tipa Sony ali pa Toyota, temveč podjetje Taisho Pharmaceuticals, ki je proizvajalo pijačo Lipovitan, znano zaradi poživiljajočega učinka. Od tu pa do Red Bulla pa potem ni bil samo še korak, temveč naporno in dolgotrajno iskanje prave kombinacije sestavin, ki bi pojači dali globalen potencial (osnova je izhajala iz tajske pijače Krating Daeng, kar v tajščini pomeni nič drugega kot rdeči bik), za katero je Dietrich pridobil licenco za njeno prodajo zunaj Azije, potem pa jo skozi leta, z uporabo inovativnih oglaševalskih konceptov, ki vključujejo vse, od lepih hostes, ki promovirajo pijačo, prek vratolomnih marketinških dogodkov, na katerih hočejo udeleženci poleteti (v smislu, da ti Red Bull da kriiila!) z doma narejenimi vozili, pa do formule 1, s katero skuša Dietrich dokazati, da za Red Bull ni meja. Morda je to celo res: medtem ko vsak Avstrijec spi precej več kot deset pločevink Red Bulla letno, povprečni Američan spi »samo« tri, medtem ko je kitajski trg za Red Bull še povsem na začetku. Učna šola marketinškega ustvarjanja blagovne znamke.

Knjiga je blizu!

Mohorjeva
Hermagoras

Jože Bavcon

Naše rastline

256 strani
trda vezava
€ 39,90

Mohorjeva Celovec

Knjiga je izvirno poljudno-strokovno delo, splet botaničnega strokovnega besedila, hortikulturnih nasvetov, ugotovitev in priporočil, estetskih opisov predvsem našega samoniklega rastlinstva ter piščevega doživljanja z izvirnimi etnološko obarvanimi utrinki. Avtor je aktualni direktor Botaničnega vrta v Ljubljani.

www.mohorjeva.at

www.mohorjeva.si

Od davnine do divjine

40 drugačnih izletov po Sloveniji

Dario Cortese

Mladinska knjiga, 2013, t. v., 184 str., 24,94 €

Nedavno se je Dario Cortese oglasil na naši založbi in prinesel nekaj novih knjig. Hiter opazovalec bi morda samo zaznal, da je športno oblečen, no, jaz sem si ga podrobneje ogledal, in ugotovil: da ima na sebi pohodniške čevlje, s katerimi lahko hodi kjerkoli po Sloveniji, samo po visokogorju morda ne; da je oblečen v pohodniške hlače iz tistega finega sodobnega trpežnega materiala, ki omogoča kar se da enostavno večdnevno preživetje v naravi; da je podoben tudi zgornji del njegovih oblačil in da ima na sebi precej poln srednje velik nahrbtnik, za katerega sem lahko samo ugibal, kaj skriva v notranjosti. Vprašal sem ga, ali je prišel iz gozda in ali se bo po odhodu od nas vrnil nazaj tja, pa se je samo skrivnostno nasmehnil. Cortese je tista unikatnega mešanica divjega in urbanega človeka, ki skuša tudi v času podivjanega kapitalizma, obsedenega z raznimi komunikacijskimi napravami, obdržati neposreden stik z naravo in, če se le da, tako ali drugače živeti od nje. Če bi bilo potrebno, lahko za svoje kosilo poskrbi v bližnjem mestnem parku, saj, kot pravi, okoli nas v naših krajih rase več kot 1500 užitnih rastlin. Poleg tega, da je dolgoletni sodelavec revije *Gea*, je o tem napisal kar nekaj knjig (najbolj znane so *Divja hrana* ter *Nekaj divjega* in *Nekaj divjega, v drugo*), drugi krak njegovega »naravnega« ustvarjanja pa je zasidran v pohodniških in popotniških vodnikih vseh vrst. Če želite, se lahko z njim, recimo, odpravite po slovenskih delih evropskih pešpoti E6 in E7, prav pred kratkim pa je izšla njegova nova knjiga *Od davnine do divjine*, v kateri nas vabi na drugačne izlete po Sloveniji, v katerih spretno kombinira urbano, arheološko in naravoslovno izkušnjo. Od planinskih izletov, kot je, denimo, izlet do Potočke zijalke in naprej na Olševo, prek obiska železodobnih Vač in njihove okolice do obalnega sprehoda iz Strunjana v Piran nas odpelje njegova gibka beseda. Njegovi opisi so duhoviti in poskočni, provocirajo in aktivirajo, odkrivajo nam stvari, ki jih vidimo, a jih ne spregledamo, v pokrajini in urbani krajini Cortese razkriva nove detajle, sredi mesta pokaže na samoniklo naravo in nas popelje na širono cesto spoznavanja osupljive ostaline slovenske preteklosti in bogastvo domačega rastlinstva. Vodnik za celovito spoznavanje znano-neznanih koncev naše domovine. > **SAMO RUGELJ**

Priročnik za uspešen ribolov

T. Miles, M. Ford, P. Gathercole

prevod: Matjaž Križnar

TZS, 2013, t. v., 256 str., 44,99 €

Trije priznani strokovnjaki v tem obširnem, s slikovnim gradivom bogato opremljenem priročniku podrobno predstavljajo tehnike lovljenja različnih vrst rib. Poleg pripomočkov za lovljenje posameznih ribjih vrst ter navodil za izdelavo različnih vab knjiga ponuja tudi podroben opis posameznih rib, njihovih navad in življenjskega prostora. Sistematična razdelitev na tri vsebinske sklope, posvečena trem različnim ribolovom – športnemu, morskemu in salmonidnemu –, omogoča hitro in preprosto iskanje različnih informacij, ki jih ribič potrebuje, da bi se lahko čim uspešneje spopadel z določeno ribolovno nalogo, denimo z izborom primerne predveza za lov na borbenega morskoga psa ali izbiro primerne vabe pri lovljenju izmuzljivega lososa. Knjiga je namenjena tako ribičem začetnikom kot tudi ribičem, ki želijo nadgraditi svoje znanje, z navedbami številnih, manj znanih dejstev o ribah pa predstavlja zanimivo branje tudi bralcem, ki se želijo samo približe seznaniti z navadami teh osupljivih vretenčarjev. > **AJDA JANOVSKY?**

Superimunost

Joel Fuhrman

prevod: Maja Šukarov

Mladinska knjiga, 2013, pt. v., 280 str., 24,94 €

Priročnik, ki izhaja iz podmene, da sta zdravje in odpornost na vsakdanje bolezni, od prehlada in gripe naprej, neposredno povezana z živili, ki jih uživamo, in sestavinami, ki jih ta hrana vsebuje. Logika je jasna: Američani iz nepredelanih rastlinskih živil, kot so sadje, stročnice, semena in zelenjava, zaužijejo manj kot desetino vseh kalorij za življenje, če pa se odšteje še beli krompir v vseh oblikah, je tovrstnih kalorij še pol manj. Hkrati pa so rastlinska živila izdaten vir različnih spojin, ki omogočajo ohranjanje vseživljenjskega trdnega zdravja. Knjiga, ki vas popelje od superživil pa do zdravih ogljikovih hidratov, maščob in beljakovin, na koncu pa doda še 80 receptov odličnih jedi za superimunost. > **SAMO RUGELJ**

Domiselna darila iz narave

Claudia Költringer

fotografije: Anneliese Kompatscher

prevod: Marjana Samide

Mladinska knjiga, 2013, t. v., 144 str., 21,95 €

Tale Claudia je pa prava čarovnica, pomisli marsikdo, ki v Avstriji, kjer živi avtorica knjige, zavije v njen svet zelišč, obišče kak njen tečaj o izdelovanju naravne kozmetike ali stopi v njeno prodajalno, domiselno poimenovano Čarovničina trgovinica (Hex'n Ladl). In naj vam prišepnemo: Claudia zna res čarati! Vsaj če sodimo po številnih domiselnih predlogih za darila, nanizanih v knjigi, ki so primerna za najrazličnejše priložnosti. Priljubljena zeliščarica v njej prikaže, kako lahko z darovi narave razvijamo sebe in najbližje. Poleg tega nam natrosi cel kup informacij o zeliščih in njihovi uporabi za krepitev telesa in duha. V času, ko se vračamo k naravi in njenim darovom, je takšen priročnik zadetek v polno! Z njim pa tudi vsa domiselna darila, ki jih bomo izdelali po avtoričinih nasvetih. Vse je naravnost mamljivo in tako zelo naravno! > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Moja sredozemska dieta

Lejla Kažinič Kreho

prevod: Maja Novak

Modrijan, 2013, m. v., 156 str., 29,50 €

Hrvaška nutricionistka je ena najbolj medijsko aktivnih svetovalk v tem delu Evrope glede sodobnih prehranskih dognanj. In kakšna so ta dognanja? Če je v prejšnjih knjigah *Prehrana 21. stoletja za ženske* in *Prehrana 21. stoletja za moške* posvetila največ pozornosti konkretnim zdravstvenim učinkom posameznih jedi in hranil, nam tokrat postreže s knjigo receptov, izhajajočih iz nove piramide sredozemske prehrane, ki nekoliko drugače razvrsti jedi znotraj klasične prehranske piramide. Zda igrajo ključno vlogo sveže sadje in zelenjava, oreščki pa tudi gobe, polnozrnatna živila in napitki. Recepti so domišljeni in razgibani, z okusom po morju in prihajajočih mesecih, ko bo zaradi sezonske dostopnosti po dolgi sivi zimi spet mogoče dlje časa uživati svežo hrano. > **ŽIGA VALETIČ**

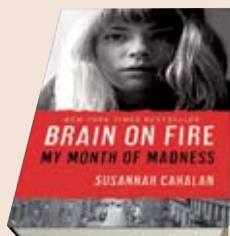

BERE IN PIŠE:
DR. SAŠO DOLENC

Brain on Fire My Month of Madness

Susannah Cahalan, Free Press, 2012

Napeta avtobiografska zgodba mlade newyorške novinarki, ki se je leta 2009 prestrašena zbudila privezana na bolniško posteljo v njej povsem neznanu sobi. Kmalu zatem je spoznala, da se zadnjega meseca svojega življenja sploh ne spominja, še nekaj tednov pred tem pa je bila povsem običajna zdrava štiriindvajsetletnica. Za srečen konec pretresljive zgodbe je poskrbel nevrolog, ki je po množici napačnih diagnoz posumil, da je vzrok hudih težav redka avtoimunska bolezen, ki napade možgane.

Big Data A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think

Viktor Mayer-Schonberger in Kenneth Cukier
Eamon Dolan/Houghton Mifflin Harcourt, 2013

Fenomen »velikih podatkov« (»big data«) bo prihodnja leta pomembno vplival na to, kako dojemamo svet in svoj položaj v njem. Podatki bodo postali pomemben kapital oziroma nekakšna

»nafta« nove dobe razvoja, v katero pravkar vstopamo. Avtorja ugotavljata tudi, da naša družba hitro prehaja iz dobe, ko je informacij praviloma primanjkovalo, v dobo, ko bo naenkrat težave povzročalo tudi to, da bomo imeli podatkov na nekaterih področjih morda celo preveč.

Measurement

Paul Lockhart,
Belknap Press, 2012

Izvrstna predstavitev in pojasnitev načina, kako razmišljajo matematiki. Brez odvečnega strokovnega besedišča spoznamo vse bistvene metode, s katerimi se matematiki lotijo svojih raziskav. Avtorju je uspelo napisati lahko in prijazno knjigo o mnogim bralcem še vedno razmeroma težko dostopni tematiki.

Računalniški priročnik za začetnike v zlatih letih

Miha Ahačič
Didakta, 2012, m. v., 171 str., 19,95 €

Čeprav je dani priročnik namenjen predvsem starejši generaciji, bo prišel prav tudi vsem drugim uporabnikom računalnikov, ki bi radi bolje izkoristili številne možnosti teh danes nepogrešljivih naprav. Knjiga ponuja sistematičen vpogled v osnove številnih koristnih računalniških funkcij, kot so ustvarjanje dokumentov, urejanje fotografij ali brskanje po svetovnem spletu, ter kratek opis osnov računalniškega delovanja. Bralcu med drugim razloži kako uporabljati spletno banko, ustvariti družinski album ali poiskati recept za svojo najljubšo sladico. Jasna, strnjena navodila, podkrepjena s slikovnim gradivom, omogočajo hitro in učinkovito usvojitev lekcij, neprisiljena in tu in tam duhovita pojasnila s poudarjeno osebno noto pa poskrbijo, da je učenje hkrati tudi zabavno – še posebej, če sprejmete avtorjev izziv in skušate med branjem rešiti zanimivo, v začetku priročnika zastavljeno nagradno uganko. > **AJDA JANOVSKY**

Windows 8, hitro in jasno

Nancy Muir; prevod: Robert Mihalič
Pasadena, 2013, 324 str., m. v., 26,95 €

Če spadate med take, kot sem jaz, potem le redkokdaj vzamete v roke priročnik za uporabljanje kakega računalniškega programa, čeprav vam ravno to lahko pomaga izkoristiti vse njegove zmožnosti. Priročnik o Windowsih 8 vas v grafično atraktivni, besedilno učinkoviti ter vsebinsko preudarjeni zasnovi suvereno popelje skozi celotno pokrajino »najnovjših oken«, pri čemer vam poleg splošnih značilnosti prikaže tudi napredek, ki ga ima ta program pri izkoriščanju internetnih virov ter pri uporabljanju programov drugih ponudnikov. Po svojih funkcionalnostih se tako že približuje pametnim telefonom: stvari na zaslonu, od vremenske napovedi do delniških tečajev, se po zaslugi internetne povezave posodablja v realnem času. Windowsi za novo generacijo računalnikov. > **RENATE RUGELJ**

Skrivnost koncentracije

Theron Q. Dumont; prevod: Petra Breclj
Bird Publisher, 2012, m. v., 137 str., 19,00 €

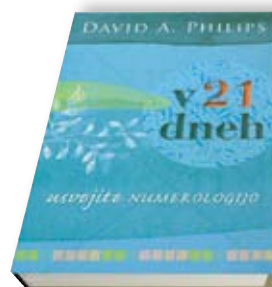
»Koncentracija je le volja, da določeno stvar izpeljete,« trdi avtor knjige in svojo misel podkrepi s številnimi konkretnimi primeri. »Če boste verjeli, da ne zmorete,« nadaljuje, »potem boste ves čas neuspešni.« In ker tega, kajpak, nihče noče, je njegov priročnik vredno temeljito prebrati od začetka do konca. Ne, ne gre za branje v slogu modnih, novodobnih prepričevanj o pozitivnem mišljenju in podobnem. Avtor knjige, nekdanji uspešen odvetnik, pozneje pa se je povsem posvetil poučevanju o moči uma in koncentracije, je namreč svoja spoznanja nanizal že pred več kot sto leti. Tako odlično, da branje izzveni povsem sodobno in aktualno. Kako tudi ne! Obče življenjske resnice – in z njimi avtor res ne skopari – so pač brezčasne! S knjigo, ki postreže tudi z obilo praktičnimi vajami, kako naj ponotranjimo vse prebrano, bo učenje o skrivnostih koncentracije precej lažje. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

V 21 dneh usvojite numerologijo

David A. Phillips; prevod: Jedrt Maležič
Primus, zbirka Primula, 2012, m. v., 186 str., 17 €

David A. Phillips se je z numerologijo prvič srečal že v mladih letih, ko je kot študent elektrotehnike, v dvomih glede izbire študija, poiskal pomoč pri znani strokovnjakinji za razbiranje usode iz števil Hettie Templeton. Vedenje, ki ji ga je uspelo izluščiti le iz imena in rojstnega datuma, ga je osupnilo; odločil se je, da se bo znanosti števil, kot se je o numerologiji izrazil starogrški matematik Pitagora, posvetil tudi sam. Avtor v 21 korakih predstavi temelje tega na številih temelječega duhovnega orodja, s pomočjo katerega lahko, kot meni, bolje razumemo in torej tudi izboljšujemo življenje. > **AJDA JANOVSKY**

Prevajalske nagrade esAsi

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Veleposlaništvo Španije v Ljubljani je konec leta 2012 že tretjič razglasilo nagrajenca natečaja esAsi za najboljši prevod iz španskega jezika. Dobil jo je Miklavž Komelj za prevod pesniške zbirke *Trilce Césarja Valleja*.

Somnimo, da je bila leta 2010 nagrajena Marjeta Drobnič za prevod prvega dela trilogije Javierja Mariása *Tvoj obraz jutri* z naslovom *Vročica in sulica* ter leta 2008 Aleš Berger za prevod pesniške zbirke *Ciganski romansero* Federica Garcíe Lorce.

Nagrada esAsi je bienalna in je bila prvič razpisana leta 2008. Z njo želi Veleposlaništvo Kraljevine Španije slovenskim bralcem predstaviti in približati leposlovje v jeziku, ki ima v svetu več kot 500 milijonov govorcev, hkrati pa nagraditi prepogosto prezrto delo prevajalca in njegov nepogrešljivi prispevek k tkanju literarnih vezi med kulturama.

Nagrada ni le znamenje prestiža, z višino 4000 evrov (leta 2010) in 3000 evrov (2012) je, če upoštevamo vedno nižje honorarje, ki jih za svoje delo prejmejo prevajalci, zelo spodbudna.

Nagrajeni prevajalec izbere krajše besedilo, ki ga v naslednjem letu prevajajo vsi udeleženci natečaja za najboljšega mladega preva-

jalca iz španskega jezika, ter predseduje žiriji, ki izbere zmagovalca.

Med romani, eseji in pesniškimi zbirkami, ki so v preteklosti sodelovali na natečaju, so dela najvidnejših ustvarjalcev s špansko govorečega območja – Joséja Ortege y Gasseta, Ramóna Gómeza de la Serna, Jorgeja Guilléna, Ernesta Sábata, Carlosa Fuentes, Maria Vargasa Llose, Javierja Mariása, Eduarda Galeana, Carlosa Ruiza Zafóna, Roberta Bolaña in Sergia Pitola.

Žirijo, ki izbira najboljši prevod iz španskega jezika, sestavljajo predstavniki Društva slovenskih pisateljev, znani Slovenec, ki zna špansko, novinar, predstavnik Društva slovenskih književnih prevajalcev in predstavnik Katedre za španski jezik na Filozofski fakulteti. V prejšnjih žirijah sta sodelovala tudi lektor španskega jezika na Katedri za španski jezik in predstavnica Instituta Cervantes v Ljubljani.

Žirija je vsakokrat postavljena pred težko nalogo, saj mora med vrsto odličnih prevodov

izbrati najboljšega. Dodaten izziv je, ali nagraditi prozo ali poezijo, saj ju je težko enako ovrednotiti. Med najbolj upoštevanimi kriteriji so stilna doslednost prevoda, zvestoba izvirniku in zahtevnost besedila, zato ne preseneča, da so nagrajena dela že sama po sebi literarni biseri. *Ciganski romansero* je eno temeljnih del evropske poezije prve polovice 20. stoletja, Javier Mariás sodi med vodilne evropske pisatelje današnjega časa, *Trilce* Césarja Valleja pa velja za najbolj hermetično pesniško zbirko zadnjega stoletja v španskem jeziku. Natančno branje izvirnikov in prevodov kaže, da je odličnost del prevajalcev v neizmeren navdih, da pokažejo ne le brezhibno poznavanje izvirnega in maternega jezika, tenkočutno spretnost pri poustvarjanju vzdušja izvirnika ter oblikovanje jezikovno, slogovno in pomensko bogatega prevoda, temveč tudi tisto presežno vrednost, ki na koncu odloči o zmagovalcu.

Z odlomki iz prevodov vas vabim, da še sami preverite prevajalsko odličnost nagrajencev.

Federico García Lorca,
Ciganski romansero,
Mladinska knjiga, 2007,
prevedel Aleš Berger

César Vallejo,
Trilce,
LUD Šerpa, 2011,
prevedel Miklavž Komelj

Javier Mariás,
Tvoj obraz jutri,
Vročica in sulica,
Cankarjeva založba, 2008,
prevedla Marjeta Drobnič

Kako lahko človek polovico življenja preživi ob sošolcu, tesnem prijatelju – pol življenja v otroštvu, v šolski klopi, v mladosti –, ne da bi spoznal njegovo naravo ali vsaj možno naravo? (A nemara je v sleherniku možna kakršna koli narava.) Kako je mogoče, da v dolgem obdobju človek ne vidi, da nas bo tisti, ki nas bo naposled izgubil ali nas naposled izgubi, pogubil? Da človek ne zazna niti ne ugane njegove spletke, njegovega naklepa in plesa v krogu, niti ne zavonja njegove nenaklonjenosti ali ne zaduha njegove hudobe, ne zazna njegovega zadrževanega prežanja in njegovega nadvse počasnega in pešajočega čakanja in posledične neučakanosti, ki jo je moral kdo ve koliko let zatajevati? Kako je mogoče, da danes ne poznam tvojega obraza jutri, obraza, ki je že tu ali se snuje pred obličjem, ki ga kažeš, ali pod masko, ki jo nosiš, in ki mi ga boš pokazal šele takrat, ko tega ne bom pričakoval?

Mučeništvo svete Evlalije, I,
Panorama Méride

Teče in skaklja po cesti
vranec z repom opletavim,
spijo ali pa kvartajo
trudni rimski veterani.
Grič Minerve širi roke,
kjer še niso listi zrasli.
Voda, ves čas nespokojna,
skalo v zlatasto oblaki.
Polna zvezd z razbitim nosom,
kipov, ki so se preklali,
čaka noč na špranje zarje,
da se zruši za prevali.
Rdeča petelinja roža
kdaj se zdere nad zaspanci.
Ko se sveto dete joče,
se razkoljejo kozarci.
Na brusilu se ostrijo
noži in železni kavliji.
Bik vseh nakoval zarjove
in se Mérida ožari
s krono polodprtih lilij
in robidjimi poganjki.

XLVII

Migetalkasta čer, kjer sem se rodil,
kot poročajo debele kronike in svežnji
družinskih ustnic, pozgodovinjnih
v drugo milost.

Migetalkasti arhipelag, razotočiš se do dna,
do dna, moj arhipelag!

Kljub temu vzdržiš artikulacije
na poti, kot kadar nas silijo
in mi ne popustimo za nič na svetu.

Ko vidijo zaprte veke,
odraslice-goliče, ki goltajo sinje bombone,
se krohočejo stare podgane.
Zaprte veke, kot da, ko se rodimo,
še vedno ne bi bil čas.

Gre oltar, sveča, prižgana,
da se ne bi nič zgodilo moji materi,
in zame, da bi bil z leti, če bo Bog
dal, Škof, Papež, Svetnik ali mogoče
samo stebriščni glavobol.

In rokice se staknejo,
oprijemajo se za nekaj plavajočega,
ker nočejo, da bi ostale.
In je že 1.

Nataša Müller je končala študij angleškega in španskega jezika in se ukvarja s podnaslovnim in književnim prevajanjem. Vrsto let je bila samostojna prevajalka, potem urednica v založbi Mladinska knjiga, zdaj pa vodi prevajalski oddelek na Televiziji Slovenija.

Zadnji dve leti je bila v komisiji za nagrado esAsi, ki jo za najboljši prevod v slovenščino podeljuje špansko veleposlaništvo v Sloveniji. O tej nagradi govori njen prispevek.

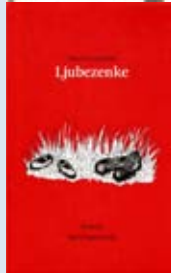
Minuli mesec smo mnoge splošne in šolske knjižnice v Sloveniji posvetile branju poezije. Osrednja dogodba, ki sta spremljala to akcijo, sta bila otvoritev razstave o poeziji in simpozij o poeziji, oba pod istim naslovom "Pesem, boginja, zapoj!" in v organizaciji Mestne knjižnice Ljubljana, Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo. Ker bo razstava na ogled do konca junija 2013 (dvorana v 3. nadstropju MKL, Knjižnice Otona Župančiča, Kersnikova 2, Ljubljana), najprej nekaj besed o njej.

RUBRIKO PRIPRAVLJA:

Vojko Zadavec

Nekaj mladinskih pesniških zbirk zadnjih štirih let

Čeprav je v prvi vrsti namenjena otrokom, je na tej razstavi poezija predstavljena "v enem kosu", taka, kot je, dana vsem bralcem in za vse čase. Polovica razstave govori o poeziji kot naši življenjski sopotnici od rojstva do smrti (8 postaj: sama o sebi / uspavanka / igra / himna / ljubezen / upor / bolečina / skrivnost). Druga polovica govori o pesniški orodjarni in o knjižnih izdelkih (elektronski pesniški pojmovnik ter knjižni primeri najpomembnejših slovenskih pesniških zbirk in izdaj za mladino in odrasle). Vse našteto je ilustrirano s skoraj sto pesmimi domačih in prevedenih avtorjev.

Kljub svoji neizbežni poučnosti in p nazoritveni omejenosti razstava izpostavlja tisto lastnost, ki je za poezijo najbolj "očitna" in hkrati tudi najmanj opisljiva, ulovljiva: poetičnost. Ta poetičnost, ki jo občutimo (iščemo, jo pripisujemo) tudi pri drugih zvrsteh umetnosti in umetnosti sploh, že od pradavnine sem izdaja navzočnost duše, ustvarja človekovo dušo. In čisto vseeno je, koliko je ta duša stara. Tako ima razstava eno samo sporočilo: poezija ustvarja človeka; v trenutku, ko jo beremo, je sposobna natančno in najbolj verodostojno združiti preteklost in prihodnost – to, kar je vsakega izmed nas naredilo za osebnost, in tisto še nedosežno, po čemer hrepenimo.

Slovenska poezija, namenjena otrokom, se je po obdobju, ki predstavlja izjemno moč umetniške izpovednosti in neizmerno razsežnost izvirnega izraza (Dane Zajc, Saša Vegri, Niko Grafenauer, Tone Pavček idr.), v zadnjih letih kakor umaknila v premislek – še zdaleč ni zamrla, a je čutiti, kot bi bila po odhodu velikih spoštljivo zadržana.

Po vzoru osmih postaj zgoraj omenjene razstave "Pesem, boginja, zapoj!" prelistajmo nekaj opaznih pesniških zbirk, ki so izšle od 2010 do danes (naslovi postaj /ležeče/ so vzeti z omenjene razstave, primeri poezije, ki sledijo, pa niso z razstave).

1. "Pesem, boginja, zapoj!" *Pesem poje sama o sebi, kot o tisti, ki osvobaja in premaguje smrt:*

Za to postajo sem izbral pesem EN DAN BREZ RIM iz zbirke *Izbrane rozine v akciji* pesnika Andreja Rozmana Roze (Mla-

dinska knjiga, 2010 in 2011). Za zbirko sta značilna "rozmanovska" parodija in trganje spon tako udobnega mišljenja kot etablirane slovnice – ampak ne zaradi poze! Stalno preizkušanje dogovorjenega ter s humorom razdaljo opremljen premislek o vsem, tudi o verzih, je pesnikov ključ za odpiranje vrat v svobodo.

2. "Detece ljubo, zaspi!" *Uspavanka je prvo izkustvo pesmi, ki ga prejmemo z materinim mlekom:*

Pri Mladinski knjigi je 2010 izšla zbirka ljudskih pesmi z naslovom *Petelinček Petelaneček* (s priloženo zgoščenko). Sto najbolj znanih in priljubljenih pesmi povzema življenjski cikl usoda otroka od izštevance do prvih resnih izkušenj. Iz te knjige za to postajo izberem uspavanko AJA TU, TU.

3. "Igraj kolce!" *Prvi korak, ki ga sami naredimo v pesem, je igra:*

Eno od svojstev poezije je igra; igra besed, pomenov, zvenov, ritma ... Zato je razumljivo, da sta si poezija in otrok v orbiti igre povsem soglasna tudi v obdobju, ko otroka še ne obvladuje mehanika racionalizma. Za to postajo sem izbral pesem GREVA NA LUNO iz knjige *Ropotarna* avtorja Petra Svetine (Miš, 2012). To je izjemna zbirka kratke poetične proze in pesmi o stvareh, ki se na videz brez reda znajdevajo v ropotarnici naše glave, da nas popeljejo v nepredvidljive čudovite svetove in se naslednji hip spet znajdejo lepše in bogatejše na čisto običajnem mestu.

4. "Ta svet je pesmi vreden!" *Sončna plat življenja se s pesmijo veseli, da smo, in vsega, kar nas obdaja:*

Kljub temu da poezija Toneta Pavčka ne izpušča nobenega, tudi še tako tragičnega človekovega trenutka, vendarle ime tega pesnika Slovincem najprej zveni kot himna življenju. V času pesnikovega odhajanja sta izšli dve drobni knjižici, ki bi ju lahko označili kot himnični pesnitvi o odraščanju deklice Nine in dečka Marka z naslovoma NINA in SVIT, KRILATI KONJ (Celjska Mohorjeva družba, 2011).

5. "Ljubi, ne ljubi, ljubi!" *Pesem je neutrudna sopotnica najmočnejšemu občutju, ki spreminja človeka:*

Za to postajo sem izbral preprosto, a občuteno pesmico Simone Kopinšek VPRAŠANJE iz zbirke *Ljubezneke* (Franc Franc, 2012). Kot pove že naslov zbirke, so tu zbrana prva trganja venčnih listkov marjetice: ljubi, ne ljubi? in prva skromna izrekanja o spremembah, ki jih svet doživlja ob teh vprašanjih. Tu in tam občuteno izstopi podeželsko prizorišče, kar je redka posebnost te zbirke.

6. "Le vkup, le vkup, uboga gmajna!" *Pesem je neustrasna spremljevalka človeka, ko se zave svojih pravic.*

Po Danetu Zajcu in Saši Vegri pesniško izrekanje protesta v mladinski poeziji ni več tako temeljno in usodno, a tudi povsem utihne ne; skrita v najstniško godrnjanje v resnici še vedno opominja na tisto, kar sta pesnika enkrat izrekla. Za to sem za to postajo izbral pesem IZPIS pesnice Barbare Gregorič Gorenc iz njene zbirke *Skriti grafiti* (Viharnik, 2011). Odlično oblikovana zbirka po vsebini ni uporniška, "na prvo žogo", saj se verzi po večini izrekajo o odraščanju in prvi ljubezni, a so grafiti, kot pove naslov, ti pa so iz sveta kulture upora, opozarjanja.

7. "Glejte, Človek!" *Na temni strani življenja je pesem edina, ki joka s trpečim.*

Čeprav družba goji kult idiličnega življenja, trpljenje ostaja realnost človeka. Za to postajo sem izbral pesem BOLEČINA Nika Grafenauerja iz njegove večkrat ponatisnjene zbirke *Skrivnosti* (nazadnje izšla pri založbi Grafenauer, 2012). Edinstven spoj natančnosti definicije, zmožnosti jezika in neulovljivosti poetike je kot nabor dotikov skrivnostnih pojavov življenja prvič izšel v mladinski zbirki Liščki založbe Borec že leta 1983.

8. "Modrost, pravičnost, učenost, devica ... Tako kot dednost ohranja našo podobo, pesem iz tisočletja v tisočletje ohranja našo izvornost:

Za zadnjo postajo listanja po sodobni mladinski pesniški beri sem izbral pesem MAMINA LJUBEZEN pesnice Ksenije Šoster Olmer iz zbirke *Nogavičke za ptičke* (Miš, 2010). Pesmi spremljajo otroka v njegovih vsakdanjih srečevanjih z najbližjimi in svetom, ki postaja vse večji in večji, v njem pa vse več in več vprašanj.

Vinko Möderndorfer

Vinko Möderndorfer, gledališki, filmski in televizijski režiser, dramatik, prozaist in pesnik, se je že večkrat predstavil mlajšim bralcem, a doslej le takšnim, katerih starost še nima pripone – najst. Namenil jim je številne pesmi in zgodbe, med katerimi so najbolj znane tiste o čarovnički Gajki. Pred kratkim je izšel njegov prvi mladinski roman *Kot v filmu*, zmagovalni roman natečaja Modra ptica. V njem čarovnic sicer ni, zato pa nastopajo velikan, udomačena svinja, »ugrabljena« mama in še kaj.

Vinko Möderndorfer

Kot v filmu

Vinko Möderndorfer

Mladinska knjiga,
2013, t. v., 240 str., 24,94 €

Glavni junak romana Gašper je star skoraj dvanajst let, torej v tistih nerodnih letih, ko na skrivaj že kukaš v oprsja deklet iz višjih razredov, obenem pa ti kdaj še uide v posteljico. A kot da ne bi bilo dovolj, da ga grabijo lovke pubertete in roke nasilniških sošolcev, mamó požira brezno depresije, očeta pa vulkan križe srednjih let.

Gašperjeva družina tako lebdi v nekakšni »coni somraka«, v kateri Gašper sicer pogreša nasmejano sonce minulih dni, a se obenem neko privadi maminemu večnemu sivemu razpoloženju in očetovi odsotnosti. Iz te zatohlosti se Gašper odpira v svet predvsem prek interneta; z njegovo pomočjo sam išče pomene neznanih besed in skypa s sošolko Tino, s katero se »v živo« ne družita.

To membrano navidezne »normalnosti« razpara silovit prepir med staršema, ki mu sledi mamin odhod v neznano. Gašperja pa oče odpe-

lje k čudaškemu neznancu, ki živi v koči sredi gozda. Njegovo življenje nenadoma ni več kot v (slabem) filmu, ampak kot v pravljici. Prijazen tujec, ki mu Gašper zaradi izrazite velikosti pravi kar Velikan, si namreč hišo, v kateri je vsaka soba pobarvana z drugo barvo, deli s svinjo; rad kuha nenavadne jedi; obiskuje ptiče v gozdu, ki mu sedajo na ramo ...

Tudi na vsebinski ravni je dihotomiji med knjigami in filmi oziroma internetom odmerjeno pomembno mesto, pri čemer se Möderndorfer izogiba moraliziranju. »Velikan« Maks ima vsepovsod skladovnice knjig, a nima ne telefona, ne televizije, ne računalnika. Zato pa obilico časa, da z Gašperjem razpravlja o vsem mogočem, ne da bi mu vsiljeval svoje mnenje. Kot bi avtor želel reči, da internet res ponuja morje podatkov, a je obenem gluho, saj ne sliši, kaj ga sprašujemo med vrsticami, in nam zato tudi odgovoriti ne more.

Roman *Kot v filmu* je poln popkulturnih referenc, ki jih tu in tam blago ironizira. A sam, predvsem v drugem delu, kot rečeno bolj spominja na (iniciacijsko) pravljico, v kateri se junak zateče v (bedančevo) kočó, da bi pogledal v žrelo svojemu strahu in resnici v oči. Iz nje pa se vrne mladenič, čigar življenje je morda res malo manj »normalno«, a zato toliko bolj živo in barvito. In poslej lahko gleda tudi tiste filme z oznako 12+, in to ne na netu, ampak skupaj s punco »v živo« v kinu.

S FANTAZIJSKIM BRANJEM NA POČITNICE!

TRILOGIJA DINASTIJE VIDEC
Robin Hobb

MORILČEV
VAJENEC

1. KNJIGA TRILOGIJE DINASTIJE VIDEC

484 strani

Redna cena: 37,99 €

Nova cena: **7,99 €**

KRALJEVI
MORILEC

2. KNJIGA TRILOGIJE DINASTIJE VIDEC

770 strani

Redna cena: 37,99 €

Nova cena: **7,99 €**

MORILČEVA
POT

3. KNJIGA TRILOGIJE DINASTIJE VIDEC

842 strani

Redna cena: 37,99 €

Nova cena: **7,99 €**

ZALOŽBA **G** NOSTICA

Več o knjigah in naročila na www.gnostica.si.

Knjige založbe Gnostica so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah.

Stvari, ki jih nihče ne ve

Alessandro D'Avenia
prevod: Mojca Premrl
Družina, 2012, m. v., 319 str., 19,90 €

Na dan, ko Margherita praznuje svoj štiri-najsti rojstni dan, ji njen oče zatrdi, da se lahko vedno zanese nanj. A potem se čez noč vse spremeni. Oče brez pojasnil zapusti družino in Margherita, vsa krhka in prestrašena ob vstopu v gimnazijo, se ne znajde več v svetu. Ne v zunanem, še manj pa v svojem notranjem svetu. Avtor knjige, po poklicu učitelj italijanščine in latinščine, odlično pozna odraščajočo mladino. Njegova zmožnost vživljanja v njihov čustveni svet se odraža na vsaki strani tega romana. Bralec diha skupaj z glavno junakinjo od prve do zadnje strani, ob tem pa na potovanju skozi Margheritin razburkani čustveni svet spozna še nekaj drugih likov. Prav vsak od njih odigra v tej pretanjeno zapisani zgodbi, podprti z na moč pesniškim jezikom in s številnimi spoznanji o življenju, svojo neprecenljivo vlogo. Knjiga, ki bralca ne pusti ravnodušnega. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Gospod Gnilec in češnja; Gospod Gnilec in tajno skrivališče

Andy Stanton
ilustracije: David Tazzyman
prevod: Boštjan Gorenc
Mladinska knjiga,
2013, t. v., 246 str., 11,95 €/knjigo

Serija o gospodu Gnilecu, dobitnica nagrade Roalda Dahla za najbolj zabavno otroško knjigo, »je smešna, odtrgana, ubrisana, nora. Ob branju se človek vpraša, kaj neki sta avtor in ilustrator jedla, da sta zmožna ustvariti tako nepredvidljive zaplete, tako neverjetne preskoke in hkrati tako preproste dogodivščine, ki bralca spravljajo v smeh na vsaki strani,« so zapisali v *Priručniku za branje kakovostnih mladinskih knjig* (2012), in če še vedno ne poznate tega srdečega odurneža z jeznim ksihtom iz Poprovega Gradca, je zdaj res zadnji čas, da ga spoznate. V sedmi knjigi boste v Postružkarjevi hosti srečali nekaj bajeslovnih bitij, zločincev, gosenic in tudi listnih uši ter seveda pogumno Poli, ki se ne pusti ustrahovati in dobro ve, kdo se skriva za češnjo oziroma na njej. In ko Gnilec v osmi knjigi s pomočjo mesarja Ivana poskuša zastrupiti in uničiti mesto, mu Poli z družico znova prepreči zlobne načrte. > **RENATE RUGELJ**

Božanstva in bojevniki

serija Božanstva in bojevniki, knj. 1
Michelle Paver
prevod: Nataša Grom
Miš, 2013, t. v., 317 str., 28,95 €

Britansko pisateljico Michelle Paver so dobro spoznali tudi slovenski bralci, saj je bila pri nas prevedena njena uspešna in priznana prazgodovinska mladinska serija *Kronika starodavne teme*. Ta šestdelna zbirka knjig, ki se je začela z romanom *Brat Volk*, nas je iz naslanjača doživeto popeljala v starodavni čas pustolovščin, ko so ljudje še bivali v sožitju z naravo. Knjige sta odlikovala zvesti prikaz takratnega življenja in privlačna zgodba s primesmi fantazije. Tako je tudi tokrat, saj avtorica obdrži preverjeno formulo, le čas dogajanja prestavi iz kamene v bakreno dobo. Glavni junak je deček Hílas, sirota, ki se preživlja kot kozji pastir. Toda ko pridejo strašni črni bojevniki in ugrabijo njegovo sestrico ter strežejo po njegovem življenju, ga pot popelje na nepričakovano dogodivščino. Na skrivnostnem otoku Plavutastih ljudi bo moral uporabiti vse svoje veščine preživetja v naravi, srečal bo pobeglo hčerko svečenice ter našel nenavadnega prijatelja v delfinu. Obetaven začetek nove serije in vznemirljiv izlet na sredozemske otoke v ero, ko čarovnija še ni bila stvar legend. > **ALEŠ CIMPRIČ**

Kradljiva Phoenix

Joss Stirling
prevod: Darja Marinšek
Zala, 2013, m. v., 332 str., 15,95 €

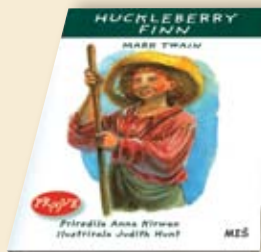
Z britansko mladinsko pisateljico Joss Stirling, avtorico številnih uspešnic, so se bralci že seznanili ob branju neobičajnega fantastično obarvanega ljubezenskega romana *Sorodni duši*, kjer je prežvečeno zgodbo o usodni privlačnosti predstavila sveže in berljivo. *Kradljiva Phoenix* je tematsko nadaljevanje svoje predhodnice. Kakor prej Zed in Sky sta tudi nadarjeni ameriški študent Yves in tatinska Phoenix »sorodni duši«. Zbliževanje tudi tokrat ne bo preprosto. Phoenix pripada Skupnosti, kriminalni organizaciji, ki jo vodi Videc, skrivnostna pojava z nadnaravno sposobnostjo branja misli. Videc vlada s strahom: kdor se upre njegovi prevladi, je strogo kaznovan. Bo Yvesu in Phoenix kljub temu uspelo? Obvezno branje za vse ljubitelje serije o družini Benedict. > **ANA GERŠAK**

Huckleberry Finn

Mark Twain
priredba Anna Kirwan
ilustracije: Judith Hunt
prevod: Meta Osredkar
Miš, 2012, m. v., 64 str., 14,95 €

Gospodiča Finna res ni treba posebej predstavljati. Pojavil se je že v številnih prevodih in oblikah in velja za najboljše delo Marka Twaina. Zgodba o Finnu otroke že celo stoletje uči o moči prijateljstva, premagovanju predsodkov in pomenu svobode. V zbirki *Prve prave* so jo poleg tega opremili še s prikupnimi ilustracijami, dodatkom na koncu (značilnost Twainovega časa, reference, vprašanja) in skrajšano zgodbo. Zbirka je namreč namenjena mladim bralcem, starim od osem do trinajst let, zasnovana pa je prav zato, da s skrajšano, a vizualno privlačno različico znanih

Romeo in Julija

William Shakespeare
priredba Helen Street
ilustracije: Charly Cheung
prevod: Meta Osredkar
Miš, 2012, m. v., 64 str., 14,95 €

svetovnih klasik čim bolj pritegne mlade bralce – predvsem tiste, ki se izvernih del zaradi dolžine ali zapletenosti sicer ne bi lotili. V zbirko pa so pri založbi vvrstili še eno klasiko, zgodbo o najbolj znanih ljubimcih na svetu. Najstnika, ki se zaljubita kljub sovraštvu svojih družin, končata tragično, vendar njun konec vodi vsaj k spravi obeh sprtih strani. Tudi ta knjiga se ponaša z živobarvnimi ilustracijami, skrajšano zgodbo in dodatkom, ki mladega bralca spodbuja k razmišljanju, kar jo nedvomno naredi še privlačnejšo. > **TINA Š. PETROVIČ**

Rasla je jelka do neba

Zgodbe iz našega ljudskega herbarija

ilustracije: Maria Magdalena Szmatała
Didakta, Zakladnica slovenskih pripovedi,
2012, t. v., 86 str., 24,99 €

Kaj se zgodi, če lan zraste tako visoko, da na koncu sega do nebes? In pod katerim drevesom se skriva jama, vsa skrivnostna, iz katere nosijo vile novorojenčke? Le kdo si upa splezati na zares čudno, prav nenavadno drevo? Odgovore na vsa ta malce nenavadna vprašanja boste zagotovo našli v tej knjigi! Ta je prava zakladnica informacij o značilnostih rastlin in dreves, ki jih poznamo na naših tleh. Iz zgodb – nekatere so prave ljudske legende ali bajke, spet druge so dragocene po etnološki ali socialni plati – kar vrejo stara znanja o rastlinah in drevesih, njihovem nastanku, rasti, pogojih za uspevanje pa tudi o njihovi magični moči. Ob tem izvemo tudi marsikaj o simbolnem pomenu posameznih rastlin. Koristno, poučno in na trenutke prav šaljivo branje, ki diši po rastlinah in drevesih, zbranih z vseh koncev naše dežele in zamejstva. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Hiša spominov

Maja Sitar

ilustracije: Andreja Gregorčič
Mladika, zbirka Trepetlika,
2012, t. v., 140 str., 23,90 €, JAK

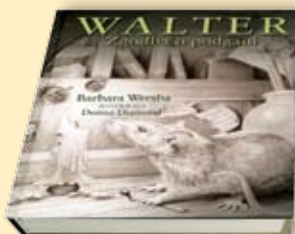

Avtorica mlade bralce že na prvih straneh zvabi v »past«: z detektivskim ustrojem narekuje tekoč tempo, z (znanstveno) fantastičnimi primesmi burka domišljijo, s pridihom skrivnostnega pa spodmika tla znanemu. A to je le (žanrsko) ogrodje hiše, ki jo naseljuje domiselna, občutljiva in večplastna zgodba o dvojčkih Luku in Zali, ki preživljata poletne počitnice na podeželju pri stari teti. Čeprav ju zanimajo povsem različne stvari in se pogosto pričkata, združita svoje moči pri raziskovanju čudežne naprave, ki jo odkrijeta v skrivni sobi tetine hiše, pri čemer se jima pridruži tudi podeželska deklica Anja. Pod razburkano površino pripovedi avtorica občutljivo spregovori o pomenu spominjanja oziroma »potovanja v preteklost«, ki nam – le na videz protislovno – omogoča iti naprej, v prihodnost. > **MAŠA OGRIZEK**

Walter: Zgodba o podgani

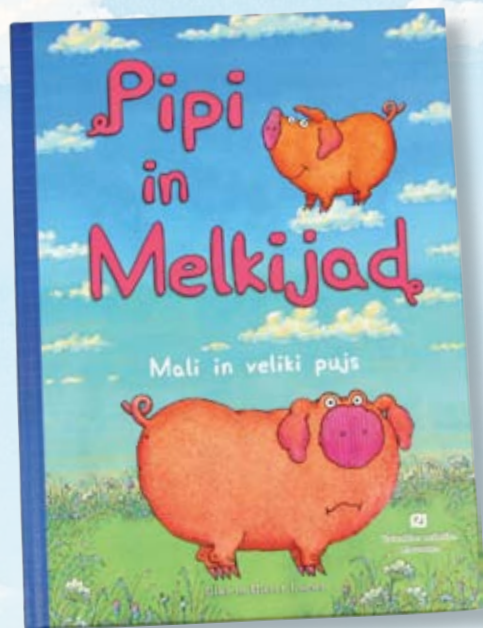
Barbara Wersba

ilustracije: Donna Diamond
prevod: Sandra Baumgartner – Naylor
Sodobnost International, Zvezdogled,
2012, t. v., 60 str., 19,90 €

S črno-belimi, elegantnimi ilustracijami ozaljšana pripoved o zelo stari podgani in sivolasi ženski – bralcu in pisateljici, ki se pred stereotipi, ki jih vsakemu od njiju lepi družba, umakneta v samoto. Čeprav naj bi bil kot podgana nemaren in podel, je Walter uglajen, vljuden in občutljiv gospod. Pisateljica Amanda pa raje kot kuha in vrtnari, kot o njej piše na platnicah otroških knjig, leži na tleh in poslušá glasbo ali, sedeč na obali, opazuje sončni zahod. Sprva si delita le ljubezen do knjig in hišo, potem pa si začneta izmenjevati pisemca in drobne pozornosti. Ko Walter preseže svojo plahost in negotovost, Amanda pa čemernost in nezaupljivost, med njima vznikne globoka naklonjenost. Razmislek o starosti, osamljenosti, svobodi in bližini za vse generacije. > **MAŠA OGRIZEK**

Pridružite se Pipiju in Melkijadu na pujsjem potepu in odpujsajte v svet pristne pujsje domišljije.

„Nič lažjega kot to!“

Zgodbe v sočnem prevodu legendarnega Jurija Součka, kot se ga spomnimo iz risank.

Mroček, mroček

Peter Svetina

ilustracije: Mojca Osojnik
Mladinska knjiga, zbirka Velike slikanice,
2013, t. v., 36 str., 17,95 €

Mročka spoznamo v dveh zgodbicah, namenjenih otrokom, ki že vsaj malo razumejo, kaj pomeni iskanje dela. Kot otrok si namreč noče striči nohtov in ko odraste, ima zaradi te trmoglave posebnosti nemalo težav pri iskanju službe. Mroček se na koncu (z)najde v vlogi, ki ji je kos tudi z nohti – kot orkestrski kontrabasist. Kmalu mu ponagaja vid in če želi brati note, bo moral k okulistu po očala ... > ŽIGA VALETIČ

zbirki Ko bom velika in Mali nadebudnež

Émilie Beaumont

prevod: Ana Marija Toman
Oka, otroška knjiga,
2013, t. v., 13 str., 8 €/knjigo

Sorodni zbirki *Ko bom velika* in *Mali nadebudnež* sta bogatejši za tri naslove, ki najmlajšim predstavljajo osnovne poklice odraslih (*Frizerka Sara*, *Taksist Lan*) ali pravljичne arhetipe (*Vila Lucija*). K Sari pride po novo pričesko prijateljica Tanja, ki jo čaka celoten frizerski postopek – od pranja glave do navijanja in lepšanja z modnimi okraski. Lan mora svoj taksí najprej napolniti z gorivom, nato pa prevaža stranke po mestu, nekega gospoda pa vse do letališča. Lucija pa je vila s krilci, ki v svojo igro povabi prijateljico Petro in bratca Maja in jima predstavi čarobne paličice ter začarane žabe ... > ŽIGA VALETIČ

Zozo praznuje rojstni dan

Armelle Modéré

ilustracije: Armelle Modéré
prevod: Ana Marija Toman
Okaši, 2013, t. v., 10 str., 9,99 €

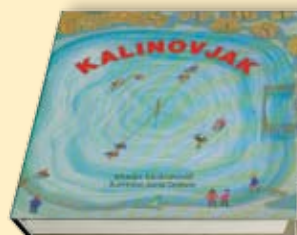

Starši se vedno razveselijo novih slikanic, ki so kakovostne, zanimive in privlačne za njihove malčke. Slonček Zozo ima vse potrebno: ljubke ilustracije, preprosto zgodbo, v kateri se otrok lahko prepозна, liste primerne debeline, da jih lahko malček sam lista, in okenca, ki jih odpira in pod njimi išče nova presenečenja. Tako knjiga zadosti vsem potrebam in je primerna za najzgodnejše korake v svet branja. > TINA Š. PETROVIČ

Kalinovjak

Marija Makarovič

ilustracije: Jana Dolenc
Narava, 2012, t. v., 52 str., 14,90 €

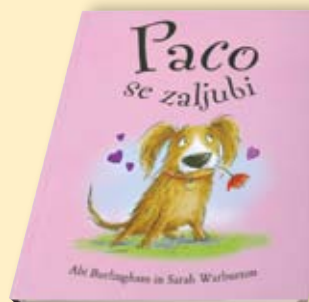

Avtorica, po poklicu etnologinja, v preprostih, štirivrstičnih rimanih pesmicah slika drobne utrinke iz narave ali vsakdanje prigode otrok. Oba sklopa se občasno prepleteta, največkrat ob priklicvanju minulega življenja na deželi, ko je bilo življenje ljudi tesneje povezano z živalmi, kmečkimi opravili in premenami letnih časov. Tudi pisane ilustracije imajo tu in tam pridih arhaičnosti. > MAŠA OGRIZEK

Paco se zaljubi

Abi Burlingham

ilustracije: Sarah Warburton
prevod: Sabrina Žgajnar Meze
Skrivnost, 2013, t. v., 32 str., 17,90 €

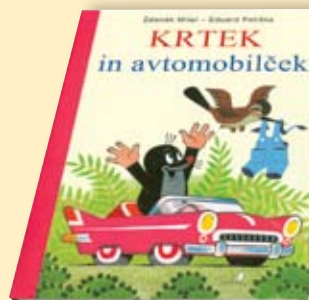

Kuža Paco je bil vse dotlej, dokler se v bližino Kajine hiše ni preselil deček Filip s kužko Lili, povsem običajen štirinožec. A potem se je začel čez noč čudno obnašati. Kar naprej je renčal, z vrat je spraskal vso barvo, da je mama besnela kot le kaj, in cele noči se je nemirno premetaval na svojem ležišču. Da ni Paco morda zaljubljen?! Ljubka knjiga, polna prelepih, barvitih ilustracij in podkrepljena z domiselno zgodbo na toplem način razpreda o enem od temeljnih čustev – o ljubezni. Kajpada, brez nje nam ni živeti! Ne ljudem in ne živalim! > VESNA SIVEC POLJANŠEK

Krtek in avtomobilček

Eduard Petiška

ilustracije: Zdeněk Miler
prevod: Lina Virnik Kovač
Narava, 2013, t. v., 64 str., 12,90 €

Prikupni Krtek, poznan iz češke televizijske serije risank in številnih slikanic, se znova vrača. Vrača zato, ker je bila prav ta zgodba pred petnajstimi leti že na naših policah, zdaj pa je izšla pri drugi založbi in v novem prevodu. Knjižica, primerna za nekoliko starejše malčke, pripoveduje o dogodivščini, ko si Krtek zaželi lasten avto, ki ga z vztrajnostjo in s pomočjo prijateljev tudi dobi. > TINA Š. PETROVIČ

Strašna pošast Galja Nanja

Aleksandra Kocmut

ilustracije: Damijan Sovec
samozaložba, 2013, t. v., 16 str., 9,90 €

Prevaljska pisateljica, znana predvsem po pesmih in prozi za odrasle, se tokrat predstavlja z zgodbico o mami, ki pride domov, tam pa jo namesto njenih otrok pričaka nekaj nepričakovanega. Knjiga je primerno dolga za najmlajše, vendar zaradi zgodbe o kričeči pošasti in preprostih ilustracij verjetno cilja na nekoliko starejše otroke, ki jim ponuja zabavo ob predstavi bežeče mame in pošasti, ki na koncu »razpade« ... > TINA Š. PETROVIČ

Prijatelja/Due amici, Prijatelj

Josip Stritar

ilustracije: Štefan Turk
prevod: Erika Fornazaric, Dušica Balažek
Goga, 2012, t. v., 14 str., 11 €/knjigo

Otroška pesmica literarnega klasika Josipa Stritarja prihaja v dveh dvojezičnih izdajah (slovensko-italijanski in slovensko-romski). Ptiča kos in kalin sta najboljša prijatelja, ki ju med brezskrbnim sprehodom preseneti medved. Kalin spleza na drevo, kos pa se uleže na tla in se dela mrtvega. Pesmica se konča s tihim naukom – razplet drobnega gozdnega dogodka namreč pusti sled na ptičjem prijateljstvu. > ŽIGA VALETIČ

knjigi Moj dnevnik: Pajek in Tiranozaver

Steve Parker

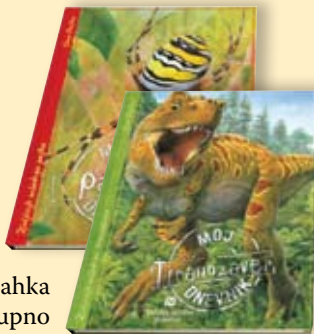
prevod: Metka Kralj

Tehniška založba Slovenije,

2013, t. v., 44 str., 17,99 €/knjigo

Pajki nikakor niso grozni! To boste zlahka ugotovili, ko se boste potopili v prikupno knjigo *Moj dnevnik: Pajek* izpod rok, pardon, nožic mladega pajka. Ta bralca popelje v svoj svet, poln različnih vrst pajkovih mrež in zanimivih bivališč. Seznan ga še z mnogimi drugimi zanimivostmi in mu predstavi tudi svoje sovražnike, med katerimi je tudi Velikan. No, vsi Velikani le niso tako grozni; našega knjižnega junaka eden od njih celo reši, drugi, avtor te knjige, pa mu je pomagal pri pisanju tega dnevnika. Poučna in zabavna knjiga o pajkih, primerna tako za otroke kot odrasle.

Ljubitelji dinozavrov in njihovega skrivnostnega sveta bodo ob prebiranju knjige *Moj dnevnik: Tiranozaver*, pisane v obliki dnevnika in primerne za vse generacije, nadvse uživali! V njej bodo namreč skozi oči tiranozavra izvedeli nešteto zanimivosti, od tega, kaj dinozavri najraje jedo, kdo so njihovi sorodniki in kdo sovražniki, do tega, zakaj je njihov dan lahko naravnost strašen in kaj se zgodi, ko dinozavrom pretijo težki časi. Knjiga na zanimiv način s ščepcem humorja ter z velikodušnim odmerkom izbranih informacij in ilustracij bralca odpelje v skrivnostni svet dinozavrov. > **VESNA SIVEC POLJANŠEK**

Ko bom velik, bom ...

Georgina Segarra

ilustracije: Bernadette Cuxart

prevod: Polona Švigelj

Tehniška založba Slovenije,

2013, t. v., 96 str., 21,99 €

Kako v času, ko je na policah trgovin mogoče dobiti skoraj kakršno koli igračo, spodbuditi otroka k ustvarjalni igri in ga ob tem še kaj koristnega naučiti? Da starši ob takšnem in podobnih vprašanjih ne bi bili v zadregi, jim pričujoča knjiga ponuja vrsto idej za igranje na temo različnih poklicev, ki ga imajo otroci še posebno radi. Ob pomoči navodil avtorice Georgine Segarra in prikupnih ilustracij Bernadette Cuxart se malčki seznanijo z bistvenimi značilnostmi poklicev, kot so kuhar, organizator porok, geolog in drugi. Hkrati pa se naučijo, da je do cilja mogoče priti le s trudom in vztrajnostjo, saj morajo pred začetkom igre vedno opraviti določeno nalogo, na primer izdelati umetno zobovje, preden se začnejo igrati, da so zobozdravniki. Knjiga je namenjena otrokom od šestega leta dalje in je razdeljena na dve težavnostni stopnji. > **AJDA JANOVSKY**

Naučimo se risati – poklici

Rosa M. Curto

ilustracije: Rosa M. Curto

prevod: Polona Švigelj

Tehniška založba Slovenije,

2013, t. v., 96 str., 19,99 €

Nova knjižica iz serije *Naučimo se risati* je namenjena nekoliko starejšim otrokom, saj predstavlja zahtevnejše risanje ljudi različnih poklicev ter predmetov, ki jih uporabljajo pri svojem delu. Poljedelka, krojač in zdravnik so le tri od štirinajstih ilustracij, ki se jih otroci, pa tudi njihovi starši in vzgojitelji lahko naučijo ustvariti, sledeč preprostim risarskim navodilom. Ob posnemanju nekaj preprostih risarskih korakov se dobra risba zapletenih predmetov, kot je na primer violina, posreči tudi manj nadarjenim risarjem. Vsaka risalna naloga vsebuje tudi podatek ali vprašanje, povezano z motivom risbe, ki otroka nevsiljivo spodbuja k razmišljanju ali pogovoru na dano temo. > **AJDA JANOVSKY**

Maruškin svet

Zlata ribica;

Vse barve mavrice

Mateja Reba

ilustracije: Tina Perko

Studio Hieroglif, 2013, t. v., 24 str., 15 €/knjigo

Zlata ribica, nova zbirka zgodbic prinaša najmlajšim bralcem kup dogodivščin prikupne miške Maruške. Kot se za pravljичni svet spodobi, se niz raznoterih prigod začne s tisto o zlati ribici, le da tokrat izpolnjevanje treh želja poteka malo drugače, kot smo vajeni iz klasičnih pravljic. Potem pa bodo otroci skupaj z Maruško in njenimi prijatelji doživeli še marsikaj: praznovali poletje, nabirali kostanj, dobili svoj prvi ključ, predvsem pa spoznavali, kako pomembni so družina in prijatelji.

Prijazna in iznajdljiva miška Maruška je polna domislic tudi v knjigi *Vse barve mavrice!* Tokrat se veseli novega leta in pusta, išče svojo modro pentljo, ima čokoladni dan (je res mogoče jesti preveč čokolade?), razmišlja, katera je njena najljubša barva in kako zaposliti starše na siv deževen dan. Prijetne zgodbe iz mišjega sveta z radoživimi ilustracijami izpod čopiča Tine Perko, na nevsiljiv način otroke podučijo, kaj je pomembno v življenju. > **KRISTINA SLUGA**

Prava princeska Mila

01 425 13 62,
www.oka.si

Vatirane platnice,
175 x 185 mm,
24 strani

V razmišljanju, izdanem v esejistični zbirki *Zgodovina branja*, je znani izobraženec in knjigoljube Alberto Manguel zapisal:

»Ko sem imel deset ali enajst let, me je eden mojih učiteljev v Buenos Airesu zvečer zasebno poučeval nemščino in evropsko zgodovino. Spodbujal me je, da sem se za boljše izgovarjavo nemščine učil na pamet Heinejeve, Goethejeve in Schillerjeve pesmi, pa tudi balado 'Der Reiter und der Bodensee' Gustava Schwaba. V njej jezdec v galopu prečka zaledenelo Bodensko jezero, ko pa se zave svojega podviga, na drugem bregu od groze umre. Pesmi sem se rad učil, nisem pa razumel, kako bi mi mogle koristiti. 'Delale ti bodo družbo, ko ne boš imel knjig, da bi jih bral,' je dejal učitelj. Nato mi je povedal, da je bil njegov oče, umorjen v Sachsenhausnu, znamenit učenjak, ki je znal na pamet mnogo klasikov. Tako se je v koncentracijskem taborišču ponudil svojim sojetnikom za knjižnico, iz katere so lahko brali. Predstavljal sem si, kako na tistem temačnem, neizprossem, brezupnem kraju nekdo pristopi k starcu s prošnjo za Vergilija ali Evripida, on pa se odpre na pravi strani in svojim bralcem, oropanim knjig, recitira davne besede.«

dr. Nada Grošelj

»Knjige kot pomočnice in spodbujevalke ...«

O branju kot eskapizmu, načinu, kako pobegniti iz neznosne (kot zgoraj) ali vsaj duhamorne resničnosti v umišljen svet, so bile zapisane že cele knjižnice. Toda Manguelove besede odpirajo še sorodno tematiko, ki je v današnjem izobraževanju zapostavljena, domala stigmatizirana. V mislih imam pomnjenje besedil.

V dobi, ko so ne le podatki, ampak tudi orjaški korpusi nacionalnih književnosti javno dostopni na spletu, pogosto slišimo, da je učenje na pamet preživeto in celo poneumljajoče. Da se tako ljudje naučijo zgolj papagajsko ponavljati vsebine, do katerih tako in tako lahko dostopajo z enim samim klikom, medtem ko bi se morali v resnici uriti v ustvarjalni sintezi in selekciji med preobilico podatkov in seveda književnih besedil. Prav gotovo je nesmiselno, da si otroci besedila mehanično vbijajo v glavo brez temeljitega vnaprejšnjega pogovora in razlage. (Pravim »otroci«, ker se človekova naravnost strašljiva spominjska sposobnost z leti neizprosno zapira: pesmi, ki sem se jih naučila kot otrok, znam – morda z nekaj vrzeli – še danes, tiste, s katerimi se trudim zdaj, pa kmalu pozabim, če jih ne ponavljam redno.) Toda ob primernem pristopu je takšno početje izjemno koristno. Četudi odmislimo dejstvo, da so ravno zapomnjeni citati pogosto ključ do besed, slovničnih zgradb in slogovnih tančin, ki so nam sicer že davno utonile v pozabo, je tu še razsežnost, ki jo omeni Manguel: po eni strani eskapizem, po drugi strani pa – morda nekoliko paradoksalno – moralna opora.

Najpreprostejši primer so bodrilni verzi, s katerimi si preganjamo žalost ali strah. V enem od humorističnih romanov Pelhama G. Wodehousa srečamo junakinjo, ki si daje pogum z recitiranjem verzov viktorijanskega pesnika Williama E. Henleyja. Zaradi kostne tu-

berkuloze so Henleyju pri sedemnajstih amputirali nogo pod kolonom in grozila mu je še amputacija druge (do tega na srečo ni prišlo). Njegova bolnišnična izkušnja ga je spodbudila k njegovi najbolj – danes pravzaprav edini – znani pesmi, ki je naknadno dobila latinski naslov »Invictus«, »Nepremagani«. Začenja se: »*Out of the night that covers me, / Black as the Pit from pole to pole, / I thank whatever gods may be / For my unconquerable soul.*« In konča z udarnim zagotovilom: »*It matters not how strait the gate, / How charged with punishments the scroll, / I am the master of my fate: / I am the captain of my soul.*«

Žebiranje verzov o nepremagljivosti močnega duha torej Wodehousovi junakinji pomaga krotiti strah; takšen učinek je najbolj pričakovan in najlažje razumljiv. Marsikdaj pa učinek branja in premlevanja zapomnjenih citatov ni tako premočrten. Ko

sem pri dvajsetih za leto dni odpotovala študirat v ZDA, me je sprva mučilo hudo domotožje, zato sem še sama preskusila Wodehousov recept za dviganje morale, a zaman. O tem, da sem kapitanka svoje usode, nisem dvomila, saj sem se sama prijavila za ameriško štipendijo, toda moja duša se ni počutila niti malo nepremagljiva. Pač pa so mi v raznih drugih mračnih trenutkih pomagali verzi, ki so na kongenialen način upovedovali moje lastne občutke: utrinki iz Emily Dickinson ali Christine Rossetti ali, konec koncev, Franceta Prešerna. Če je številnim Slovincem najljubša Prešernova pesem »Sem dolgo upal in se bal«, tega ne gre pripisati izključno njeni aforistični kratkosti in posledični obvladljivosti, temveč občutku, da na najpristnejši način zadene žeblico na glavico in izrazi čustvo, ki ga je verjetno izkusil vsakdo. Tako se knjige v človekovem spominu spet in spet izkažejo kot pomočnice in spodbujevalke – tudi na načine, ki so na prvi pogled presenetljivi.

... Najpreprostejši primer so bodrilni verzi, s katerimi si preganjamo žalost ali strah ...

Samo Rugelj DELAJ, TECI, ŽIVI

Zgodba o ljubiteljskem tekaču, ki se po dvajsetih letih sedenja odloči (spet) preteči maraton.

(dopolnjena izdaja)
• Obseg knjige: 246 strani
• Cena: 16,90 € (mehka)

NOVO

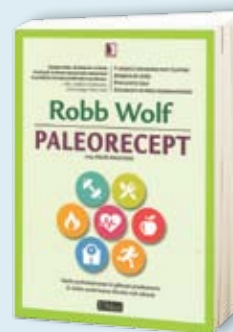
Tim Parks PRI MIRU SEDETI NAS UČI

Kako je skeptik iskal ozdravljenje in oživiljenje.

• Obseg knjige: 368 strani
• Cena: 28,90 € (mehka)

Robb Wolf PALEORECEPT

Način prehranjevanja in gibanja prednamcev, ki lahko modernemu človeku reši zdravje.

• Obseg knjige: 392 strani
• Cena: 28,90 € (mehka)

UMco

Naročila sprejemamo: po telefonu 01/520 18 39 • po e-pošti urednistvo@umco.si • na spletni strani www.bukla.si
UMco, d. d., Leskoškova 12, 1000 Ljubljana • Knjige založbe UMco so na voljo tudi v vseh boljše založenih knjigarnah!

POSEBNA ŠTEVILKA – PRISPEVKI K RAZUMEVANJU ČASA

MLADINA

ALTERNATIVE POMLAD 2013

**ŽE V
PRODAJI**

Slavoj Žižek / Jože Mencinger / Miha Blažič - N'Toko / Rok Kogej

Jože Vogrinc / Spomenka Hribar / Bogomir Kovač / Aljaž Ule

Katja Perat / Igor Vidmar / Aleksandar Kešeljević / Tanja Rener

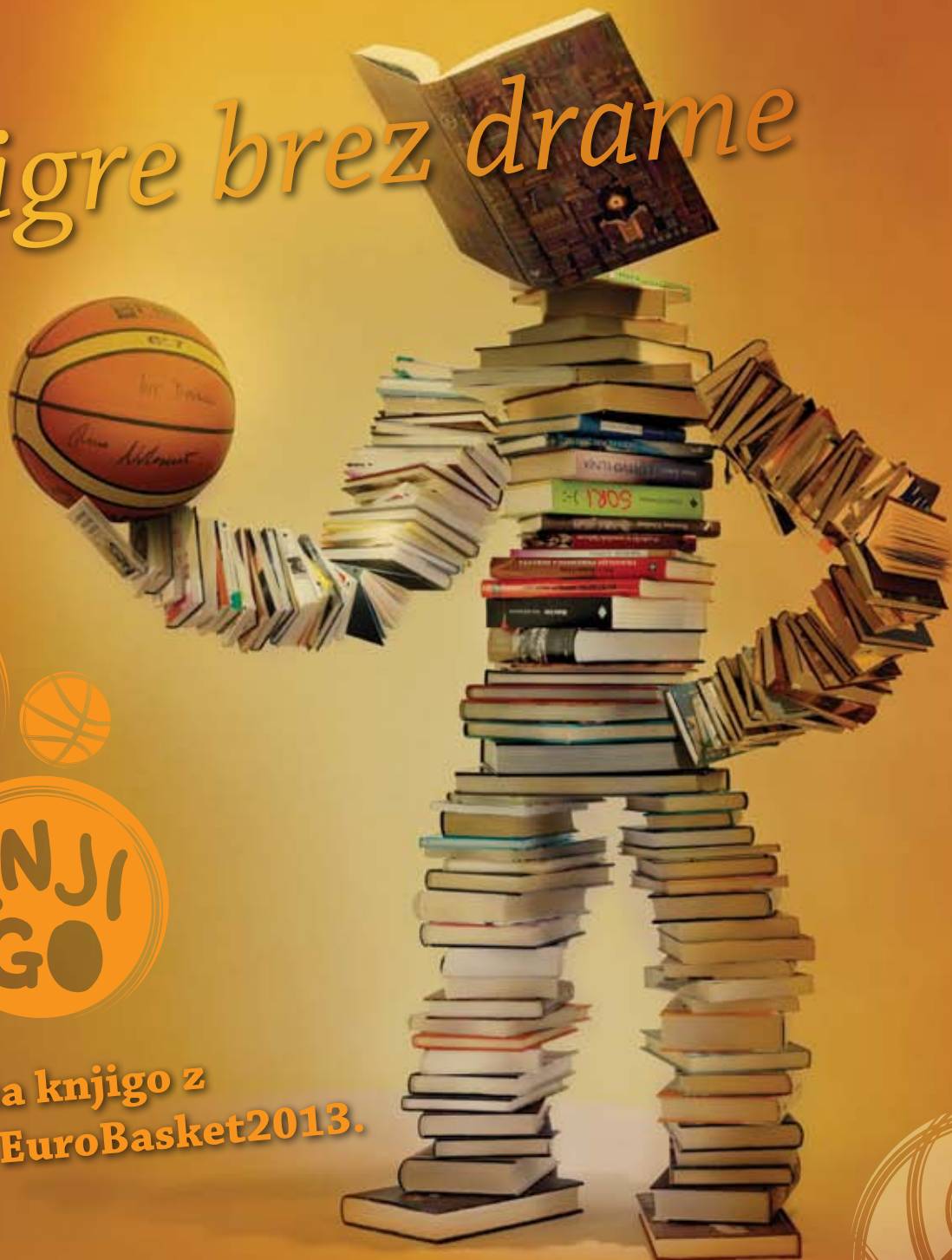
Janko Lorenci / Luka Mesec / Lučka Kajfež Bogataj / Boris Vezjak

Marko Bauer / Vesna Lemaic / Matija Solce / Lev Centrih

Srećko Horvat / Svetlana Makarovič / Barbara Rajgelj

Ni igre brez drame

VSTO
PNI
CA

ZA

KNJI
GO

1 evro manj za knjigo z
vstopnico za EuroBasket2013.

Šport je posebna literarna zvrst, s tanko linijo med veseloigro in žaloigro. Zato letos vsem, ki boste obiskali košarkarske drame, ponujamo cenejši nakup knjig v slovenskih knjigarnah. Ker je pri nas tudi branje nacionalni šport.

Ponudba velja do 31. 12. 2013 v knjigarnah po vsej Sloveniji. Ponudba ne velja za šolske knjige ter knjige, ki imajo znižano ceno.

